

МАТЕРІЯЛИ

ДЕВ'ЯТОЇ КРАЙОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ Л.В.У.

Торонто, 7 і 8 квітня 1962 р.

Зміст:

Ч:	Назва:	Сторін:
I.	Комунікат	2
2.	Програма 9-ої Крайової Конференції ЛВУ	2
3.	П. Башук: Звіт організаційної референтури	3
4.	В. Макар: Звіт секретаріату і канцелярії	1
5.	Ол. Матла: Звіт референтури внутр.політики і діяльності	3
6.	М. Сосновський: Звіт зовнішньо-політичної референтури	2
7.	Ів. Вараниця: Звіт видавничої референтури	2
8.	Б. Стебельський: Звіт пропагандивної референтури	2
9.	Яр. Сполський і В.Макар: Касовий звіт і аналіза	3
10.	"- "- " : Виказ влат відділів ЛВУ і ОЖ ЛВУ за 1960-61..	2
11.	Марія Солонинка: Звіт Централі ОЖ ЛВУ	4
12.	Р. Малащук: Звітна доповідь голови	4
13.	М. Кравців: Звіт Головної Контрольної Комісії	1
14.	Ів. Бойко: Звіт Головного Громадського Суду	1
15.	В. Солонинка: "Ситуація в Україні - аналіза під кутом вимог і потреб визвольної боротьби"	9
16.	М. Сосновський: "Перспективи визвольної боротьби України в актуальній міжнародній ситуації"	4
17.	Ів. Вараниця: "Українська еміграція в світі"	6
18.	В. Кліш: "Українці в Канаді і українська визвольна справа"	5
19.	Ів.Іванчук: "Московський колоніалізм - найпекучіша міжнародня проблема нашого часу"	2
20.	I. Iwanchuk: "Russian colonialism - the most important international issue of today"	2
21.	Ствердження і постанови 9-ої Крайової Конференції ЛВУ. Резолюції: організаційні, внутрішньо-політичні, зовнішньо- політичні, пропагандивно-видавничі, ОЖ ЛВУ. Привітання 9-ої Крайової Конференції	8
22.	Сесія ОЖ ЛВУ	1
23.	Лариса Мурович: "Наші завдання" /присвята 10-річчю ОЖ ЛВУ/	1
24.	Наталія Вараниця: "Працюємо для перемоги правди" /у 10- річчя ОЖ ЛВУ/	2
25.	Софія Сагаш: "На новий етап праці ОЖ ЛВУ"	3
26.	Марта Кравців-Барабаш: "Даймо нашим дітям національно виховання"	4
27.	Організаційні постанови Сесії ОЖ ЛВУ	1
28.	Прелімінар бюджету Головної Управи ЛВУ на 1962 рік	1
Разом		81 стор.

КОМУНІКАТ

В дні 7 і 8 квітня 1962 р. відбулася в Торонті, в "Домі Просвіти" при 140 Бетирст Ст. ДЕВ'ЯТА КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ /ЛВУ/. В Конференції взяли участь 90 умандатованих представників, які заступали 53 відділи ЛВУ і ОЖ ЛВУ та диспонували разом 123 голосами; численні гості, представники організацій, преси тощо.

Конференція вислухала 9 звітів з діяльності Головної Управи ЛВУ і праці організації за минулі два роки /1960 і 1961/ та доповідей:

- 1/ В. Солонинка: "Ситуація в Україні - аналіз під кутом вимог і потреб визвольної боротьби",
- 2/ М. Сосновський: "Перспективи нашої визвольної боротьби в актуальній міжнародній ситуації",
- 3/ Ів. Вараниця: "Українська еміграція в світі",
- 4/ В. Клін: "Українці в Канаді й українська визвольна справа",
- 5/ Ів. Іванчук: "Московський колоніалізм - найпекучіша міжнародна проблема нашого часу".

Окремим словом п-і Н. Вараниці було відмічено 10-річчя існування і праці Об'єднання Лінок ЛВУ.

Над звітами і доповідями була переведена основна дискусія. В неділю, 8 квітня, працювало 8 комісій, а Об'єднання Лінок ЛВУ відбуло свою сесію. У висліді праць комісій устійнено і ухвалено ствердження й напрямні праці ЛВУ на всіх відтинках її статуткової діяльності та прелімінар бюджету на наступні роки. Дев'ята Крайова Конференція змінила теж статут ЛВУ в параграфі 21 - наступні Крайові Конференції ЛВУ будуть відбуватися що три роки, замість - як досі - що два роки.

В суботу, 7 квітня, вечером, в Кристалевій залі Кінг Едвард Шератон Готелю відбувся бенкет, в якому взяло участь 500 осіб - делегатів і запрошених гостей, в тім зокрема представники федерального і провінційного урядів та українських організацій і інституцій. Бенкет відкрив промовою голова Головної Управи ЛВУ д-р Р. Малашук, дальшою програмою бенкету керував адв. С. Фроляк. Молитву перед вечером провів о. кан. П. Каменецький. Головним промовцем був федеральний міністр - ген.соліситор Дост. В. Дж. Бровн. Темою його промови, як і всіх інших промовців, - була проблема московського колоніалізму і імперіалізму. Крім нього виступали з короткими промовами і словом привітання пп.: федеральний посол д-р І. Кучерена, який передав привіт від прем'єра Канади Дост. Дж. Діфенбейкера, провінційний секретар і міністр громадянства Дост. І. Яремко, який привітав конвенцію від імені прем'єра Онтарія Дост. Дж. Робартса, далі - посол Артур Малоні, посол П. Геліер, майор М. Торонта Н. Сліпс, видавець "Телеграму" Дж. Бассет і інші.

Українські організації репрезентували пп.: Президію КВК - мгр. І. Іванчук, НТШ Канади - проф. д-р С. Вертинорох, Головну Управу ООЧСУ - мгр. Т. Качалуба і д-р С. Галамай, Український Відділ ПАВНА - д-р В. Рибчук, Президію УНО - Ю. Карманін, Організацію Українок Канади ім. О. Басараб і СФУКО - п-і С. Савчук і О. Заяць /ОУК/, Крайову Пластову Старшину - мгр. А. Тершаковець, Український Відділ Канад. Легіону - сот. С. Павлюк, Відділ КВК Торонто - д-р М. Д. Мицик, Центральн. Комітету Українок Канади - п-і М. Нарожняк, СГДК - М. Королишин, і ін.

В мистецькій частині бенкету виступав жіночий хор ОЛ ЛВУ "Чайка" під управою проф. Ю. Головка та солістка-сопрано п-а Марія Брездень.

Крайову Конференцію усно вітали: сен. В. М. Вал, представник Організації Визвольного Фронту Америки - мгр. Т. Качалуба і д-р С. Галамай, представник КВК УНО - Білак. Письмові привітання для Конференції надіслали: митрополит Кир Максим, митрополит Кир Іларіон, архієпископ Кир Іван, архієпископ Кир Михайл, владика Кир Ізидор, владика Кир Ніл, о. Яр. Бенеш, Провід ЗЧ ОУН, голова ЦК АБН Яр. Стецько, ген.секретар ЦК АБН князь Н. Накашідзе, федеральний міністр праці М. Стар, міністр торгівлі і промислу Дж. Піс,

Проф. Лев Добрянський - голова УККА/

посли І. Н. Мандзюк, В. Скорейко, П. Мартін, Президія КУК/ Центральна Управа СУМ і українські установи в Бельгії, СУБ Англія, ЦПУЕН, Центральне Т-во "Просвіта" в Аргентині, КУ СУМ Канада, Братство б. вояків УПА ім. св. Юрія-Переможця в Європі, Т-во б. вояків УПА ім. ген. Р. Шухевича-Чупринки в Америці, Т-во к. вояків УПА в Канаді, НТМ Канада, ГУ ТУСМ /Філадельфія/, СУСТА /Нью Йорк/, УВУ /Мюнхен/, КОДУС /Сарсель/, УМКС - централія і представництво на Канаду, Торонтонські Епархіяльні Управи БУК і ЛУКА, СУВІНВ. /Мюнхен/, Братство УСС Станиця Торонто: УНСоюз - канадійська канцелярія, СТ. "Україна" Торонто, д-р Д. Донцов, д-р В. Ю. Кисілевський, д-р П. Мірчук, і поодинокі відділи ЛВУ і ОМ ЛВУ.

По уділенні абсолюторії уступаючим керівним органам, Крайова Конференція обрала нові керівні органи ЛВУ на наступні три роки /1962-1964/ у такому складі:

Головна Управа: голова - д-р Роман МАЛАНЦУК; замісники голови: мгр. В. Кліш, проф. О. Кушнір /Монтреаль/, мгр. І. Іванчук /Вінніпег/, В. Сагаш /Рідсмайна/, д-р В. Гирак /Едмонтон/, В. Лобай /Ванкувер/; члені Головної Управи: П. Башук, інж. В. Безхлібник, Ів. Бойко, Ів. Вара-ниця, п-і І. Кривинюк, В. Какар, мгр. О. Матла, В. Солонинка, п-і М. Солонинка, мгр. М. Сосновський, мгр. Я. Спольський, д-р В. Стебельський.

Головна Контрольна Комісія: інж. М. Кравців /голова/, інж. Ів. Куниця, інж. Б. Сумик; замісники: І. Гоянюк, М. Масевич, Б. Кульчицький.

Головний Громадський Суд: проф. М. Андрухів /голова/, В. Давидяк, С. Мединський; замісники: С. Гадуняк, С. Савицький.

Нарадами Конференції проводила Президія в складі: мгр. В. Кліш - голова, проф. О. Кушнір і п-і С. Сагаш - замісники, М. Скурчанський і М. Тарнавський - секретарі.

Дев'яту Крайову Конференцію ЛВУ закінчено в неділю, 8 квітня, о год. 8-ій вечора, відспіванням "Не пора".

Торонто, 9 квітня 1962 р.

За Президію Конференції:

В. Кліш
голова

М. Скурчанський
секретар

П Р О Г Р А М А

ДЕВ'ЯТОЇ КРАЙОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Дев'ята Крайова Конференція Л.В.У. відбудеться в днях 7 і 8 квітня 1962 р. в приміщеннях "Дому Просвіти" при 140 Бетирст Ст. в Торонто, Ont., з такою програмою:

С у б о т а, 7-го квітня:

Год. 8.00 ранку: Реєстрація делегатів і гостей

Год. 9.00 " : ПЕРША ПЛЕНАРНА СЕСІЯ з таким порядком:

1. Відкриття Конференції
2. Вибір Президії Конференції
3. Прийняття порядку нарад
4. Верифікація протоколу 8-ої Крайової Конференції
5. Вибір Комісій: а/ верифікаційної і мандатної, б/ номінаційної, в/ організаційної, г/ внутрішньої політики, ґ/ зовнішньої політики, д/ видавничо-пропагандивної, е/ фінансово-бюджетової, є/ резолюційної
6. Звіти з діяльності Головної Управи
7. Звіт Головного Громадського Суду
8. Звіт Головної Контрольної Комісії
9. Запитання до звітів і дискусія.

Год. 1.00 - 2.30 по полудні. О б і д о в а п е р е р в а

Год. 2.30 : ДРУГА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ з таким порядком:

10. Продовження дискусії над звітами
11. Звіт верифікаційно-мандатної комісії
12. Схвалення діяльності уступаючих керівних органів ЛВУ
13. Доповіді:
 - а/ В. Солонинка: "Ситуація в Україні - аналіза під кутом вимог і потреб визвольної боротьби"
 - б/ М. Сосновський: "Перспективи нашої визвольної боротьби в актуальній міжнародній ситуації"
 - в/ Ів. Вараниця: "Українська еміграція в світі"
 - г/ В. Кліш: "Українці в Канаді й українська визвольна справа"
14. Дискусія над доповідями. /До год. 6.00 вечора/.

Год. 8.00 вечора: Б Е Н К Е Т з участю делегатів, членства і гостей.

Н е д і л я, 8-го квітня:

Год. 9.00 ранку: Участь делегатів у Богослуженнях

Год. 10.00 - 1.30 по пол.: ЗБОРИ КОМІСІЙ. СЕСІЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛВУ.

Год. 1.30 - 3.00 -' - : О б і д о в а п е р е р в а

Год. 3.00 : ТРЕТЯ ПЛЕНАРНА СЕСІЯ з таким порядком:

15. Звідомлення з праці комісій
16. Звідомлення із Сесії ОК ЛВУ
17. Дискусія над звідомленнями
18. Зміна статуту ЛВУ /параграф 21/
19. Вибір центральних керівних органів ЛВУ на 1962-64 рр.
20. Схвалення бюджету на 1962-64 рр.
21. Схвалення резолюцій і постанов Конференції
22. Різні справи, внески, побажання
23. Закриття Конференції.

Якщо у визначений час не буде вимаганої статутом кількості делегатів, Конференція розпочнеться одну годину пізніше і рішення її будуть правосильні без уваги на кількість приявних делегатів /параграф 21. Статуту/.

У першій пленарній сесії Конференції беруть участь запрошені Головною Управою гості, яких просимо також на бенкет.

Членство ЛВУ закликаємо взяти участь у всіх сесіях Конференції та в бенкеті.

При вступі на залю кожний учасник Конференції отримує конференційну відзнаку та платить \$ 5.00 на кошти Конференції й участі в бенкеті.

Торонто, 2 березня 1962.

За Головну Управу ЛВУ:

Д-р Р. Малащук
голова

В. Макар
секретар

У І О - Р І Ч Ч Я О.Ж. Л.В.У.

П Р О Г Р А М А

СЕСІЇ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Неділя, 8-го квітня 1962 року, "Дім Просвіти", 140 Бетирст Ст., Торонто, Онт.

Год. 8.00 рано: Участь делегатів у Богослуженнях

Год. 9.00 " : Реєстрація делегатів

Год. 10.00 " : СЕСІЯ ОЖ ЛВУ за таким порядком:

1. Відкриття Сесії

2. Вибір Президії

3. Вибір номінаційної і резолюційної комісії

4. Звіdomлення з праці відділів ОЖ ЛВУ:

Брадфорд, Ванкувер, Велланд, Віндзор, Вінніпег, Гамільтон, Едмонтон,
Калгари, Кінгстон, Кіркланд Лейк, Лондон, Монреаль, Наєгра Фолс,
Нью Торонто, Ошава, Порт Артур - Форт Вільям, Ріджайна, Саскатун,
Ст. Кетеринс, Ст. Томас, Судбури, Торонто

5. Реферат на організаційну тему - п-і Софія Сагаш

6. Реферат на виховну тему - п-і Марта Барабаш

7. Дискусія над звітами і рефератами

8. Вибір провodu Централі ОЖ ЛВУ

9. Різне, внески і побажання

10. Закриття Сесії.

Год. 1.30 по пол.: Спільний обід.

Торонто, 2 березня 1962 р.

За Централю ОЖ ЛВУ:

Марія Солонинка
голова

Олена Кугова
секретар

ЗВІТ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ РЕДЕРІТУРИ
/І.І.1960. - ЗІ.І2.1961/

Кожна наша Крайова Конференція ставить нас перед завданнями завтрашнього дня, перед невідомою кількох років, якими замкнена чергова каденція праці Ліги Визволення України. Щоб знати, що робити завтра, треба докладно здати собі звіт, що зроблено до сьогодні. Добра аналіза ситуації, в якій находимося, живемо і діємо, вкаже нам на ліпший спосіб, що, де і як робити треба, щоб - не змінюючи основної цілі - вибрати поправлений і ліпший шлях, щоб скорше наблизитися до неї.

На те робимо річні загальні збори, провінційні й окружні наради, і на те з'їхалися тут тепер з цілої Канади.

Повторний перегляд на сьогоднішній 9-тій Крайовій Конференції приводить нас до таких заключень:

1. Діємо серед тої самої української спільноти, якої поділ по суті не змінився, хоча притупилося вістря поборювання нас;

2. В зорганізованій системі українців Канади - ЛВУ не лише партнер "великої чвірки" в КВК, але центрова організаційна сила;

3. Констатуємо новий, дотепер несягаючий на суспільно-промадський відтинок, конфлікт к о н ф е с і й н и й. Якщо конфесійних різниць не дасться вдержати в рамках релігійної толеранції і взаємопошани, то /хай я буду злим пророком/ - українська громада стоїть перед новим і тяжким у наслідках релігійним роздертям;

4. Поширився засяг нашої діяльності; образowo кажучи, ЛВУ з власного подвір'я консеквентно переходить назовні, на властиве поле діяння, поле чисто політичної діяльності. Цій справі присвятимо ще більше уваги і в організаційному порядку та гієрархії вартостей ставимо її як справу начальну. Так стаємо в себе. Так перекоуємо в КВК і так пригтовляти треба всю українську громаду в Канаді. Згода ЛВУ приступити до КВК то передовсім згода і бажання, що всі інші середовища під нашим впливом визнають за основну ціль - в и з в о л е н н я У к р а ї н и .

Чи справи розвиваються в тому напрямі?

Аналіза останніх 13 років нашого побуту тут і три роки перебування в КВК дає таку відповідь: ідейна натура противного нам табору не змінилася, але послабла його організаційна дія з причин: 1/ малочисельности членства, 2/ браку наростання членства, 3/ непримінности старих партійних та організаційних форм, аж до 4/ самоліквідації.

Берім кожду за порядком партію і організацію і ми побачимо, що це здебільша душпинки без зерна. Маємо десятки організацій, а вислід їх праці - м і з е р і я . Наші намагання договоритися з деякими з них натрапляють на стару не до прийняття пропозицію - включитися в їхню мізерію. Наша пропозиція: ми робимо політику, а ви розбудовуйте суспільно-господарську базу, - натрапляє на опір. У висліді - всі роблять "все", а загальний ефект - слабій. Поширене наше поле діяння на дитячі садки, РШ і харитативні організації - забрало нам і сили і людей. Діяти з однаковою натугою на всіх ділянках - нам не під силу. Все ж: таки ми не могли залишити облогом деякі основні ділянки суспільного життя. Маючи на увазі майбутнє, передовсім забезпечення доросту природної зміни, ми кусили взяти його під свою опіку і поручаючи це СУМ-ові допомагаємо йому особливо відділами ОЖ.

В організованих наших відділах ми маємо - в порівнянні з іншими - найповажніший стан.

Де стоїмо ми?

1/ Ідейно - на позиціях українського націоналізму, куди перейшло все здорово думаюче українство.

2/ Господарсько - ми незалежні і дали початок численним кредитівкам, кооперативам та різним підприємствам, з чого в найближчому майбутньому

сподіваємося фінансування нашої праці

3/ Політично - єдині стоїмо на позиції безкомпромісової боротьби з московським імперіалізмом.

Всі ті справи ставимо і дивимося на них під кутом політичної доцільності. Бо від того, якими напрямками піде політика взагалі і в Канаді теж, залежатиме основна наша ціль - в и з в о л е н н я У к р а ї н и . Сучасна політична канадська дійсність наповнюється окремим, дотепер ще небувалим, змістом. Визнавши індивідуальність різно-національних культур, Канада відкидає двері твердині, до котрої вхід, за малими винятками, був дозволений л и ш е д л я а н г л о - с а с і в . Сказано: "Не можна керувати Канадою без Квебеку..", доповнюється автоматично ствердженням, що не можна керувати Канадою без допущення до співвлади етнічного елемента.

В такому політичному стані для нас українців є такі виняткові шанси! Наші співгромадяни, канадські політики, говорять: "...Українці представляють сильніший фронт, як будь-хто інший. Вони є добре зорганізовані, політично свідомі, вони здецидовані антикомуністи, є однією з найбільш домінуючих груп на канадській політичній сцені"...

Щось мусіло статися в гущі українського лісу в Канаді, коли такі вирізнення є щораз частіші. Сталося те, що шараварно-вареникова культура українців хоче бути не лише декоративною і споживчою, але знаходить своє окремішнє Я, а це значить, що вона стає п о л і т и к о ю не лише в предметі, а й в підмоті. В тій перестановці праця Організації Українського Визвольного Фронту з ЛВУ на чолі є наглядна. Це коштувало нам десять літ праці на невластивому відтинку культурницько-просвітянському. Ми мусіли танцювати козачка і одночасно організувати ЛВУ; будувати церкви, організувати рідні школи й дитячі садки та виходити на демонстрації проти зручно припритих виступів п'ятиколонників, часто попадаючи з тої причини в конфлікт і з козачковою просвітянщиною і зле нас розуміючою церквою. Незважаючи на все, ми мобілізували поміч основному завданню нації, що втратила державу і свободу, - здобувати їх наново.

В тій каденції ми дістали визнання і признання як окрема українська група, а в ній ЛВУ - як найбільша організуюча сила.

Все таки треба сказати, що стан, в якому приходиться нам працювати, є недобрий, є загрозливий. Українці, звільнені від безпосереднього тиску ворога, звільнюються самі від суспільної моралі і організаційної дисципліни, та стаються тереном жирування московської агентури, яка минула на протинаціоналістичний фронт окремі "отряди" людей і гроші. Наші остороги, з'ясування фактів жадливіх злочинів Московії, - за підшептом п'ятиколонників, наші ж таки українці, навіть безпартійні універсальні патріоти називають "вічевим пострахом бандерівських демагогів".

Опір стрічаємо сильний, але мимо того, а може саме й тому, гурт наш збільшується і поглиблюється наше переконання, що тільки тим шляхом принесемо поміч визволенню України. У звітах поодиноких референтів знайдемо аргументи на поодинокі справи, які я в маленьких рамках хотів - не так представити, як радше пригадати сьогодні всім нам разом на Конференції, що ми робимо, бачимо і переживаємо на місцях.

Як організаційний референт Головної Управи ЛВУ, кваліфікую працю наших відділів в ній Канаді на "добре". Наша життєвість і доцільність, якої крім комуністів ніхто не квестіонує, показує і в цій каденції наш д а л ь ш и й ріст. Число відділів ЛВУ є 48, тобто є зріст на три нові відділи /Ватерфорд, Престон, Вава/; станиць ЛВУ - 4. Мінки є зорганізовані в 22 відділах ОЖ ЛВУ. Стан членства - 2583, отже зріст на 295; чоловіків 2011, жінок 572 /зріст на 63/. Подрібніші числові дані праці відділів ОЖ ЛВУ є подані в окремому звіті п-і К. Солоників, голови Централі ОЖ ЛВУ.

Управи відділів відбули у звітному часі:

засідань - 468, ширших членських сходин - 274, імпрез - 182, віч - 48, Провінційних і Окружних Нарад ЛВУ - 7, в тому 5-їзд ЛВУ Західньої Канади; Зустрічей-Здвигов Українців Канади і Америки - 2.

Масова участь українців передовсім на вічах і здвигах вказує, що засади нашої праці є широкі та що прихильність для голошених нами ідей не є справою лише зареєстрованого членства ЛВУ.

Справа приміщень: 14 наших відділів приміщується при церквах, 8 має власні домівки, решта користується домівками в Народніх Домах, "Просвітах" або сходиться в приватних катах.

Ми далі вдержуємо наш офіціоз "Гомін України", який має найбільше передплатників після старого "Канадійського Фармера", а змістом і доброю мовою вибився на перше місце в Канаді. Майже всі відділи ЛВУ є уділовцями Видавничої Спілки "Гомін України".

Головка Управа ЛВУ має свої власні видання, і в цій каденції тільки в самих відділах ЛВУ закуплено 717 томів видань ЛВУ. Це, очевидно, замало.

Особливу увагу звертається на поширення англомовних видань, зокрема "АВН Кореспонденц" /3.900 примірників/ і "Українськ Ревю" /720 примірників/.

Вимонність членських обов'язків залишає багато до побажання, але вже в тій каденції цілий ряд відділів зголосили майже 100-відсоткове виконання своїх бюджетових повинностей, численнішу участь в імпрезах і пильніше заінтересування суспільною проблематикою. Членство ЛВУ помітно виробляється і додатньо вирізняється серед загалу української громади в Канаді.

Вдержування постійного організатора і організаційні поїздки членів Головної Управи ЛВУ до відділів та взірцеве впорядкування всіх матеріалів, добре поставлення канцелярії і вміле та своєчасне полагоджування всіх біжучих справ нашим секретаріатом, - поставило нашу організацію в таку позицію з якої сьогодні діємо як - чи не єдина - суспільно-політична організація в Канаді ідейно права, господарсько незалежна і організаційно найбільше справна.

Оце є наш організаційний стан сьогодні і з цих позицій ми будемо наше затра.

З В І Т

на ДЕВ'ЯТУ КРАЙОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ Л.В.У.

7 квітня 1962

Мій звіт охоплює час від 1.1.1960. до 31.12.1961. та узгоджує наступні ділянки праці канцелярії і секретаріату Головної Управи ЛВУ:

1. Кореспонденція. В звітному часі /2 роки/ до канцелярії Головної Управи ЛВУ вплинули 1443 письма, в тім 783 від відділів ЛВУ і ОЖ ЛВУ та 660 від інших. Вислано 7.603 письма, в тім 3.227 до відділів ЛВУ і ОЖ ЛВУ та 4.376 до інших. Писем обіжничкового характеру в поданій цифрі було 6.478. В цифрі висланих писем не узгоджено листів, висланих безпосередньо головою Централі ОЖ ЛВУ до відділів ОЖ.

2. Друки. Опрацьовано і вислано до відділів 18 обіжничків згл. обіжничих листів, 24 доповіді і реферати, 25 назв матеріалів з 8-ої Крайової Конференції і Окружних Нарад ЛВУ, 6 різних формулярів, 5 чисел англomовного бюлетеню "Авр Вкпойнт" і 14 різних інших друків. Для кількох наших відділів /зокрема для Нового Торонта/ вибито на циклостилї 16 різних друків. Всього разом видруковано на циклостилї 110 назв на 328 сторінок в загальній кількості 19.480 примірників. -- В друкарні надруковано 42.000 летючок і 220 афішів та 8.000 програмок у зв'язку з підготовкою II-тої і I2-тої Зустрічей-Здвигов Українців Канади й Америки, 20.000 англomовних летючок під фірмою АВН п.н. "Егейнст гувм де Кенедіенс шуд марч ін е протест", 7.000 англomовних летючок п.н. "Крейнїен Фолк Артс", 7.000 фірмових листів і ін.

3. Членських виказок - нумерованих видамо 262, до порядкового числа 3.138, нунумерованих /до виміни за старі/ вислано 866. Далеко не всі відділи подбали про виміну старих виказок на нові.

4. Реєстр дописів про життя і працю відділів та альбом вирізків з преси /"Гомін України" / за 1960 і 1961 рік виказує цифру 479 дописів згл. інших нотаток про поодинокі відділи та 49 статей згл. об'яв та комунікатів Головної Управи ЛВУ і Централі ОЖ ЛВУ. Черговість поодиноких відділів за кількістю дописів і нотаток є така: Торонто 64 /в тім ОЖ 29/, Монреаль 28 /ОЖ 6/, Едмонтон 27 /4/, Ошава 25 /9/, Вінніпег 22 /6/, Ст.Кетеринс 21 /6/, Гамільтон 20 /5/, Віндзор 17; далі слідуєть: Судбури і Ст.Томас - по 14, Ватерфорд, Велланд, Саскатун - по 13, Форт Вільям - 12, Ванкувер і Лондон - по 11, Ріджайна - 10, Калгари і Кіркленд Лейк - по 9, Брандфорд і Чатам - по 8, Гвельф - 7, Насгра Фолс і Оттава - по 6, Брантфорд і Кіченер - по 5, Нью Торонто Оквил, Порт Артур - по 4, Капускейсінг, Летбридж, Престон, Су Ст.Марі і Флін Флон - по 3, Атікокан, Бурлінгтон, Мус Джо, Портедж ля Прері і Ред Лейк - по 2, Вава, Мортон, Кінгстон, Корнвел, Тьмис - по 1. -- Більшу частину дописів було виготовлено в канцелярії, на основі надсланих звітів, листів і протоколів.

5. Книга протоколів: скди вписано у звітному часі 19 протоколів засідань Головної Управи ЛВУ, в тім 2 спільні з Крайовою Управою СУМ, разом на 47 сторін машинопису. Засідання тривали разом 55 годин, тобто пересічно майже 3 години кожне.

6. Продовжувано упорядкування членських заяв і вартотек згідно з надходячими від відділів зголошеннями змін. Не всі відділи виявили належну співпрацю в цій справі з секретаріатом Головної Управи.

7. Секретар був одночасно касіром Головної Управи ЛВУ і як такий приймав всі виплати і робив виплати, провадив касові книги та виготовляв звіти про стан фінансів ЛВУ на засідання Головної Управи.

Володимир Макар
секретар і касир

ЗВІТ РЕФЕРЕНТУРИ
ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ І ДІЯЛЬНОСТІ

/І.І.1960. - ЗІ.І2.1961/

Одним із завдань референтури внутрішньої політики і діяльності Головної Управи ЛВУ було конфронтування наших планів, думок і поглядів з діяльними іншими, випрацювання і устійнювання власної лінії поступування маючи завжди на увазі добро і захист тих ідейних принципів, що лягли в основу діяльності ЛВУ від зарання її виникнення.

ЛВУ завжди наголошувала принцип Краю і крайової боротьби і оцей саме імператив став не тільки рушійним елементом усіх напрямних по лінії внутрішньої політики, але і теж своєрідним інструментом нашої діяльності. Керуючись оцими принципами, Головна Управа ЛВУ, а в тому й референтура внутрішньої діяльності постійно клала наголос на те, щоб не тільки наша організація, але й надбудова КУК та інші товариства, не втрачаючи з очей життєвих інтересів українців у Канаді, завжди були готовими стати на захист інтересів України.

Головна Управа ЛВУ впродовж звітнього часу за посередництвом своїх делегатів у Президії КУК ставила різного роду пропозиції по тій лінії, як наприклад - фірмування КУК-ом віч і акцій за ліквідацію російсько-більшовицького колоніалізму, разом з іншими обороняла українську визвольну справу перед фальшивим її коментуванням з боку американського державного департаменту /справа Раска/ та підтримувала усіх тих канадських політиків, які справедливо ставились до української проблеми.

Референтура внутрішньої політики працювала у такому складі: О. Матла - керівник, В. Кліш, І. Вараниця і Т. Буйняк /до часу свого виїзду з Торонта/. З уваги на те, що В. Кліш і І. Вараниця мали ще й інші нагруження в Головній Управі ЛВУ, головна їх робота зводилася здебільша до відповідальності за власні ділянки праці.

Обіжники Головної Управи за роки 1960/61 виявляють, скільки було порушено питань та проблем внутрішньої політики, опубліковано інформацій та доручень. Вже перший обіжник за 1960 рік, перший після 8-ої Крайової Конференції, визначив напрямні роботи на внутріукраїнському відтинку в Канаді. ЛВУ, наприклад, тоді прийняла, що 10-ті роковини від дня смерті ген. Романа Шухевича-Чупринки мають мати загальногромадський характер. По тій лінії проходила Зустріч українців Канади і США, на якій було піднято гасло, що Шухевичева смерть під Білогорщом не закінчила бою України з Москвою. Доручення і напрямні з того ж року вперше визначили, що в м. травні кожного року відмічується День героїв, в якому на фоні С. Петлюри, С. Коновальця, Р. Шухевича і С. Бандери згадується всіх відомих і незнаних упавших борців. Ця справа вимагає проте нині ще окремого з'ясування і уточнення з огляду на те, що за традицією тут і там, більше або менше, святково відмічується ще пам'ять Р. Шухевича в м. березні, а Ст. Бандери в роковини його смерті. Упорядкування цих справ та інших, головню звуження до лише необхідних відзначень панахидного характеру, повинно колись знайтися на нашому робочому столі.

Обіжний лист ч. 7. за листопад 1960 р. насвітлив справи, що зв'язані з КУК-ом і ПАУК. З метою з'ясувати і уточнити деякі питання щодо майбутнього Світового Конгресу Вільних Українців, було розіслано відділам матеріал п.н. "Світовий Конгрес Вільних Українців". /Сьогоднішній стан підготовки і перспективи/. Цього вже року референт опрацював окремо ще раз це питання, вийшовши із власним проєктом його розв'язання. Цей проєкт є ще в стадії аналізу і чекає своєї кінцевої редакції.

Завдяки спільним заходам було досягнуто те, що наш представник у Президії КУК мгр. Іван Іванчук став повноправним членом ПАУК. В праці VI-ої Сесії Пан-американської Української Конференції у Нью Йорку в днях 29 і

30 жовтня 1960 р. мгр. Ів. Іванчук взяв активну участь, репрезентуючи КУК нарівні з о.д-р. В. Кушнірем, інж. В. Коссарем і ред. М. Сирником. Місце в ПАУК було досягнуто завдяки питомому зростові нашої організації, її впливів і ролі в укладі інших українських сил у Канаді та праці всіх відділів ЛВУ.

Віжуча робота наказувала устійнювати наші думки і погляди з представниками ООЧСУ, організації, яка працює в системі УККА. Впродовж звітного часу було декілька обмінів думок і по лінії внутрішньої політики. Для ресстрації слід нагадати, що на нараді працівників преси, літератури і мистців у Бофало ред. Ів. Вараниця порушив у доповіді питання "Опортуністичних середовищ на еміграції і їх преси".

Не було занедбано і - так би мовити - сусідських справ. "Ствердження і постанови Головної Управи ЛВУ і Крайової Управи СМЛ" від дня 2 березня 1961 року вносили стосунки між двома центрами та організаціями. Цей факт повинен послужити прикладом для того, щоб у майбутньому відбули розмови з представниками інших організацій чи товариств, з метою:

1/ переставити роботу півзамерлих, чи зовсім малих організацій, на властивий шлях, притягуючи їх до співпраці з ЛВУ,

2/ нормувати на базі взаємних зговорень і устійнень працю в різних секторах діяльності,

3/ устійнити мету діяльності, завдання та рід заінтересувань окремих організацій, щоб вилідувати між співзвучними собі дублювання, тематичну подібність і т.п.

Так якось склалося, що в ЛВУ немає окремих референтів для влаштування імпрес і тому здебільша тією справою займаються референти внутрішньої політики і діяльності. Практика проте виявила, що в більших містах, де існує зрізничковане українське життя, управи відділів повинні мати окремих референтів для організування імпрес, щоб спрямувати працю референтів внутрішньої політики і діяльності по властивій лінії.

Окружні наради, Провінційні з'їзди, чи протестаційні віча - всі вони підіймали в якійсь мірі питання внутрішньої діяльності і наголошували різні її аспекти тощо.

"Довідник" на 5 сторін машинопису, що Його Головна Управа ЛВУ розіслала по всіх відділах для виконання, має дати образ цілого громадського життя та положення нашої організації в укладі інших сил. "Постанови і директиви для праці ЛВУ і ОЖ ЛВУ", прийняті на Окружних нарадах ЛВУ в січні і лютому 1961 року, це важливий причинок до унормування праці тих релі, що працюють по лінії наших завдань. Обіжник ч. 9. за березень 1961 року мав окремий підрозділ під назвою "На внутрішньо-українському відтинку". Восьмий пункт резолюції, яку наші члени приймали на вічах з приводу викриття вбивці Ст. Бандери, говорив про ще інший аспект нашої політики, а саме про наше спрямування проти п'ятої колонії в Канаді. Там було сказано, що "ми, як громадяни вільної Канади, вимагаємо від канадського уряду поставити комуністів і їх організації поза закон, бо вони виконують доручення Москви, спрямовані на шкідливу Канаді". Позиція наша ясна і зрозуміла.

Не можна поминути одного важливого довідника, на який слід покликатися з тієї причини, що це орган ЛВУ. Це на увазі тижневик "Гомін України". Сторінки "Гомону України" це незвичайно важливі причинки і джерельні нотатки про ЛВУ, а в тому й про внутрішньо-українські справи. Низка статей, що їх написали референти Головної Управи ЛВУ, і редактори одночасно, не можна від них ні розмежувати, ні поділити. Це, просто сказавши, сума наших думок і один відтинок діяльності.

Висновки насуваються самі від себе. Дотеперішній ідейний вантаж себе виправдав у праці і його міняти чи підмінювати не треба. Методи праці і

форми діяльності повинні мінятися відповідно до доцільності і положення. Тільки в дії і русі приходить поступ і про це нам теж не вільно забувати. Досвід минулих років свідчить, що позитивні прояви нашої діяльності в Канаді знаходять відгомін і подекуди мають вплив на життя в Україні. З тієї причини нам слід підняти якість нашої роботи на можливо найвищий рівень. Скріплення одностайного фронту в Канаді безперечно позитивно вплине на профіль т.зв. української етнічної групи в Канаді.

Ще одна важлива справа. На ній замирати очей не вільно. На наших очах повнолітніми стають ті з найновішої еміграції, які знають Україну лише з оповідання батьків. Яке їх місце серед нас? Чи вони нас зрозуміють і до нас прийдуть? - Цій справі слід присвятити максимум уваги, студій і часу. Студентський відтинок, на жаль, стоїть майже незораним, а саме він потребує найважчого рала. Хто це поле розоре, той збиратиме жниво.

Мало ми присвятили уваги справі Музею-архіву визвольної боротьби ім. Степана Бандери, який являється складовою частиною нашої організації. Це питання немаловажне, а таки дуже серйозне. Йдеться про те, що з нами пропадає те все, що вже ніколи не дасться зберегти для української історії, культури, мистецтва тощо. Все те, що стосується - так би мовити - життя ЛВУ, в Музеї-архіві дуже слабо заступлене. Слід цій справі та ново-оформленому і чартерованому осередкові "Студіум" присвятити по відділах ЛВУ максимальну увагу і заінтересування.

Одним з недотягнень у нашій роботі є брак власних бібліотек, в яких зберігалась би політична література, видання, публікації, друки, рукописи тощо. Коли йдеться про місце осідку Головної Управи ЛВУ, то тут так і напрошується влаштувати центральну бібліотеку з багатим відділом підсоветських видань і публікацій з метою озброєння в актуальні знання, так нині конечно і потрібне для кожного референта ЛВУ в правильному ставленні саме антикомуністичної роботи.

Поза питаннями суцього українськими стоїть проблема загублених людей в так званому середовищі "прогресистів". Ми у звітному часі замало працювали над тактичними прийомами, які допомогли б нам змусити податись взад тому фронтові. Анкета, розписана "Гомоном України", виявила певний гурт людей з того середовища, який відійшов від позиції п'ятої колонки, але не прийшов нікуди. Над пляном, що зробити з тими людьми, варто таки застановитися.

Поза дискусією залишається факт нашої боротьби з усіма проявами коляборантства з Москвою, звідкіля вони не виходили б.

Активізація українців у канадських політичних партіях це теж гостро актуальне і важливе питання. Цій справі треба присвятити кілька увагу теж і під кутом, щоб міжпартійні непорозуміння з канадського життя не перенеслися на клітини ЛВУ.

...

ЗВІТ ЗОВНІШНЬО-ПОЛІТИЧНОЇ РЕФЕРЕНТУРИ
за 1960 і 1961 рр.

Зовнішньо-політична референтура Головної Управи ЛВУ діяла в такому складі: Василь Безхлібник - референт /З.І.1960 - 26.9.1961/, Іван Бойко, Ярослав Спольський, Михайло Сосновський /в.о. референта від 26.9.1961 - 31.12.1961/, Zenon Янковський - члени референтури.

Діяльність референтури була запланована в двох площинах: безпосередня - самої референтури, і посередня - через відділи ЛВУ і через АБН Канади.

І в одному і в другому випадку йшлося про такі справи:

1/ підготовка і перепровадження зовнішньо-політичних акцій у зв'язку з окремими політичними подіями, що мали таке чи інше відношення до української визвольної проблематики,

2/ нав'язування і втримування та розбудова контактів з людьми, організаціями, установами, що мають відношення до зовнішньо-політичної роботи на терені Канади,

3/ втримування контактів з Централєю АБН та координація політичних дій у загальній системі протисовєтської боротьби,

4/ втримування контактів з відділами ЛВУ по лінії зовнішньо-політичної діяльності: інструктаж, постачання матеріалами, влаштування віч, доповідей,

5/ публікація англомовного періодичного бюлетеню у співпраці з управою АБН Канади.

Додатково в пляни зовнішньо-політичного референта було включено тех питання підготовки окремих осіб для зовнішньо-політичної роботи на місцях і організацію спеціальної підручної бібліотеки, в якій була б зібрана найпотрібніша довідкова література.

У звіттовому періоді референтура намагалася реалізувати намічений плян, діючи через відділи ЛВУ на місцях і безпосередньо.

За ініціативою референтури було переведено на терені Канади дві більші протиросійські акції. Протиросійська акція в 1960 році мала на меті розкриття справжніх цілей російського імперіялізму і колоніялізму перед канадською спільнотою. Це зокрема було потрібним з уваги на виступ прем'єр-міністра Джана Діфенбейкера на сесії ОН, де з його ініціативи вперше було порушено питання російського колоніялізму. Друга велика акція була переведена у зв'язку з розкриттям куліс вбивства провідника ОУН, с.п. Степана Бандери. І в одному і другому випадку було передано від імені Головної Управи ЛВУ відповідні меморіяли до канадського уряду.

Окрім цих двох акцій були реалізовані ще роз'яснювальні кампанії у зв'язку з т.зв. культурним обміном з ССРСР та з акцією за т.зв. нуклеарне роззбросння, що була ініційована на терені Канади комуністичними чинниками і місцевими пацифістичними кругами. Референтура підготувала для тієї цілі відповідні матеріали, які були масово розповсюджені в різних місцевостях Канади, зокрема у більших та в Оттаві. Треба відмітити, що в основному всі акції були вдатні і знаходили широкий відгомін.

Референтура втримувала тех контакти з офіційними чинниками, канадськими політичними партіями та особами, які виявляли зацікавлення проблемами визволення народів Східної Європи. Члени референтури /пп. В. Безхлібник і Я. Спольський/ приїмали участь у партійних конвенціях канадських політичних партій в Оттаві. Була влаштована ширша товариська зустріч з канадськими політичними і суспільними діячами, на якій було обговорено ряд питань, що стосуються української визвольної боротьби.

Згідно з пляном, у звіттовому періоді було видано за редакцією М. Сосновського 5 чисел інформативного бюлетеню "OUR VIEWPOINT". Публікацію було перервано у вересні 1960 року.

Через відділи ЛВУ були поширювані в Канаді в звітному часі наступні англомовні видання: а/ "АВН Кореспонденц" в пересічній кількості 325 прим. кожного числа, тобто - рахуючи 6 чисел на рік або 12 за два роки - розповсюджено 3.900 примірників цього журналу за останні два роки, б/ "Крейнісн Рев'ю", кварталник з Англії поширюваний в кількості 90 прим. кожного числа, що дає за два роки 720 примірників, в/ брошура Ніко Накашідзе "Трут ебавт АВН" була поширена через наші відділи в кількості 450 примірників.

Не всі відділи отримують постійно згадані видання, а повинен їх мати бодай по одному-два примірники кожний наш відділ. На цю справу треба буде звернути пильнішу увагу в наступній каденції.

Референтура була у постійному контакті з Централєю АВН та іншими протикомуністичними організаціями, зокрема з АПАКЛ на Далекому Сході та зі секретарем для підготовки Світового Протикомуністичного Конгресу. Представники референтури їздили двічі до Вашингтону на конференції у зв'язку з плянованим конгресом /у 1960 р. В. Безхлібник і Сосновський, у 1961 - В. Безхлібник/. У звітному періоді було пороблено заходи для створення Литовсько-українського товариства. В тій цілі відбулися наради, але досі ця справа ще не реалізована. З нашого боку в нарадах і підготовчій роботі приймали участь пп. В.Безхлібник, І.Бойко, Я.Спольський і Р. Осадчук.

Для втримування добросусідських взаємин з організаціями інших національностей на терені Канади члени референтури брали участь у різних національних святах відносних національних груп, виступаючи там з привітаннями, тощо.

Члени референтури відбули ряд поїздок до наших відділів на терені Канади з доповідями. М. Сосновський приймав участь у 3'їзді ЛВУ Західньої Канади, що відбувся в Едмонтоні в жовтні 1961 року.

Референтура не реалізувала пляну підготовки людей для праці на зовнішньо-політичному відтинку, як теж не реалізувала пляну влаштування довідкової бібліотеки. Негативом було теж те, що перервано публікацію англомовного бюлетеню, який здобув собі за рік часу позитивний відгук з боку англомовного світу.

На закінчення звідомлення треба відмітити ще такі персональні справи, що мали відношення до діяльності референтури: від 1.9.1960. по кінець травня 1961 р. з уваги на інші обов'язки не приймав участі у праці референтури М. Сосновський. Від 26.9.1961. у зв'язку з виїздом з Торонта перестав сповняти функції голови референтури інж. В.Безхлібник. Його обов'язки до кінця звітового періоду сповняв М. Сосновський.

Аналізуючи діяльність зовнішньо-політичної референтури ЛВУ у 1960/61 роках, треба ствердити, що незважаючи на ряд труднощів /обтяження членів референтури іншими обов'язками, а зокрема щоденною працею/ було пророблено поважну роботу, яка позначилася успіхами. Коли врахуємо обставини веденої роботи, брак систематичності і т.п. та зіставимо це все з досягненнями, то щойно тоді зможемо вповні оцінити наші реальні спроможності у випадку, коли б ми могли зовнішньо-політичну діяльність організувати і вести більше професійно, маючи до диспозиції принаймні одного референта, який би займався тільки і виключно тією ділянкою.

Брак постійного референта дасться у ще більшій мірі відчуті, коли чимраз виразніше буде ставлено на міжнародньому форумі питання російського колоніалізму і коли нам треба буде діяти на терені Канади у напrawdę широкому засягу, якщо ми схочемо бодай частинно поширити нашу політичну концепцію. А цього ніхто за нас не зробить, якщо не зробимо ми. Останні два роки, як ніколи може досі, показали нам наші спроможності і наші слабкі місця. Коли ж наша організація хоче мати поважніші успіхи на відтинку зовнішньої роботи, підхід до того відтинка роботи мусить бути основно ревідований.

ЗВІТ ВИДАВНИЧОЇ РЕФЕРЕНТУРИ

/I.I.1960.- ЗI.I2.1961/

В часі каденції 1960-61 рр. по лінії видавничої референтури було виконано такі праці:

З початком каденції у 1960 р. було кольпоровано видану в часі попередньої каденції Лігою Визволення України спільно з Організацією Оборони Чотирьох Свобід України книжку проф. О.Оглоблина "Гетьман Іван Мазепа та його доба".

В 1961 р. видано рівнож спільно з ООЧСУ працю д-ра П. Мірчука п.н. "Степан Бандера - символ революційної безкомпромісовости".

Відтак, згідно з 4-тою точкою резолюції 8-ної Крайової Конференції ЛВУ з 2-3 січня 1960 р. щодо пропагандивно-видавничих справ, у якій читаємо: "Конференція рекомендує продовжувати даліше видавання поважних науково-політичних творів", - було запроєктовано видання двох книжок, а саме:

1. Книжки присвяченої 20-річчю Акту 30 червня 1941 р. Мета книжки: дати українській громаді цілісний образ /з документами, знімками, спогадами, свідченнями і т.д./ Акту відновлення української державности і подій того часу та спростувати намагання наших політичних противників і ворогів применшити значення Акту 30 червня, або зовсім його знецінити. Проєкт було схвалено і негайно після того пороблено потрібні заходи для зібрання матеріалу до книжки. Крім заклику в нашій пресі /"Гомін України", "Шлях Перемоги", "Визвольний Шлях", "Вісник" і ін./ про надсилання матеріалів до книжки і запрошення до співвидавництва ООЧСУ, вислано було понад 200 окремих листів до осіб, що мали, чи могли мати відношення до подій того часу, або знали ці події навіть як сторонні глядачі і могли б подати своє безстороннє справедливе наświetлення подій. У висліді наших заходів одержано понад 20 спогадів, статей і деякі матеріали, що давали змогу книжку видати. На жаль, через недугу голови ЦК АБН Ярослава Стецька, який був головною постаттю 30 червня 1941 р. і який згодився опрацювати основну частину змісту книжки, видання з конечности треба було відкласти до часу, коли автор зможе цю основну частину книжки опрацювати. В кожному разі підготовка праця забрала чимало труду. Проте ця праця не піде на марне і книжка, хоч дещо пізніше, таки буде видана.

2. Другу книжку, незвичайно важливу і потрібну в наших обставинах, заплановано і схвалено видати як довідник англійською мовою під назвою "Україна". Книжка ця мала б містити стислі, науково опрацьовані дані з основних ділянок життя нашого народу і його землі, що безумовно стверджували б самотність українського народу незалежно від московського чи інших народів. В першій мірі йдеться про розділ історії, що мав би становити основу цілої книги. Крім історії до книжки входили б розділи археології, антропології, етно-психіки, господарства і промисловости, мистецтва, географії і літератури.

Для опрацювання потрібних матеріалів ми звернулись до наших науковців. Але вже перші наші заходи показали, наскільки важкою і клопітливою являється справа домовлення з деякими науковцями. Пропонуючи тому чи іншому ученому опрацювання розділу історії, ми підкреслимо нашу передумову, що історія українського народу повинна бути опрацьована не під кутом прийнятих у нас трафаретних наукових методів чи систем, що не мають відваги виступити рішуче проти ворожого фальшу і псевдонауки. Хочемо в довіднику мати виразний образ життя нашого народу, як зовсім окремої національної одиниці від зарання віків. Для цього існують в нас дані та історичні факти. І як не дивно, наша пропозиція не знайшла належного відгуку в науковців, які вже мають ім'я в нашій науці і до яких ми в першу чергу зверталися. Всі вони, поза компліментами в наш бік, що ми - мовляв - робимо дуже добру

роботу, видаючи таку незвичайно важливу і потрібну книжку, - всетаки від опрацювання розділу історії під такими чи іншими претекстами відмовилися. Зазначаємо, що не йдеться тут про винагороду. Очевидно, ми не можемо платити багато, платимо однаке стільки, скільки в існуючих обставинах за таку працю платиться. Зрештою, книжку видаємо, щоб її поширити майже в цілості безкоштовно. Вона призначена передовсім для англomовного світу науковців, політиків, професорів, дипломатів, бібліотек і т.п. Мусимо таким чином виштовхувати з книжкових полиць ворожий фальш і заступати його нашою правдою. Хочемо, щоб зацікавлений Україною чужинець знайшов легко в книжці потрібні, сперті на правді і фактах, дані про Україну і її народ. Хочемо зрешті, щоб наша студійська молодь знайшла в цій книжці потрібні їй аргументи в дискусіях з професорами, які навчають на підставі праць ворожих нам науковців, викривляючи в потворний спосіб нашу історію. Цього всього чомусь не беруть до уваги деякі наші науковці, а може не мають відваги відступити від трафарету. Таке враження постає в нас на підставі дотеперішніх наших спроб знайти відповідного історика-науковця. Все ж таки ми продовжуємо наші заходи і віримо, що знайдеться науковець, який цю працю виконає.

Досі вже опрацьовано і здепоновано в канцелярії Головної Управи ЛВУ такі праці: археологія /проф. П. Курінний/, господарство і промисловість України /д-р І. Чирівський/, географія України /д-р Е. Марський/, мистецтво України /проф. В. Січинський, - праця ще не зовсім закінчена/. Опрацьовуються: література - д-р Д. Донцов, театр - проф. Г. Лужицький. Щодо інших праць, то ще ведеться кореспонденція з науковцями, як проф. А. Гнатшин - музика, д-р В. Янів - етно-психіка, д-р Р. Бидиш - антропологія і ін. Наскільки клопітливою і важкою справою є видання цієї книги, свідчать факт, що лише самих листів треба було написати більше сотні, крім цикло-стилевих друків і т.п. -- Другою трудностю справи є переклад праць з української мови на англійську. Не легко знайти кваліфікованого перекладача для того роду праць. Передбачений кошт видання книжки - біля \$ 7.000.00. Досі виплачено на рахунок гонорарів науковцям понад \$ 590.00.

Незалежно від усіх труднощів, існують підстави твердити, що наступна Головна Управа ЛВУ завершить успішно розпочаті праці і заплановані книжки будуть видані. Особливо видання довідника про Україну буде великим і важливим здобутком усього членства ЛВУ і цілої нашої спільноти на культурно-науковому відтинку фронту визвольної боротьби нашого народу. Такими довідниками можна буде усунути упередження до нас з боку небагатьох Раска у західному світі.

Ще варто згадати, що Головна Управа ЛВУ допомагала в останніх двох роках у поширенні через наші відділи трьох томів творів Юрія Клена, які досі вийшли з друку стараннями Фондації ім. Юрія Клена. Як свідчить родина покійного письменника, допомога ЛВУ в цій справі була і є куди більша і щиріша, як інших суспільно-громадських організацій, до яких фондация в цій справі зверталася. Розрахунки за ці книжки, хоч ведуться через канцелярію Головної Управи ЛВУ, не переходять через наші книги, а всі впливи є передані відразу до нашої фондацияі.

На закінчення слід додати, що всі праці Референтури виконували в поврозумінні і при допомозі Президія Головної Управи ЛВУ, зокрема вся канцелярська праця спочивала головно в досвідчених руках секретаря Головної Управи В. Макара.

ЗВІТ ПРОПАГАНДИВНОЇ РЕФЕРЕНТУРИ
/І.І.1960. - ЗІ.І2.1961/

Референтура пропаганди виконує функцію боротьби ЛВУ на відтинку ідейно-світоглядомому та політичному внутрі та назовні української спільноти і є одним із засобів здійснити цілі, накреслені статутом організації. Ідейні цілі визначають напрямні нашої праці, політичні - методи здійснення наших програмових завдань практичної політики. Тому змістом праці референтури пропаганди є в однаковій мірі всі проблеми, що їх треба розв'язувати на внутрішньому відтинку національного фронту і в такій же мірі на зовнішньому відтинку.

Завдання пропаганди є не лише пропагувати ідею української нації, що в нашу пору в нашому поколінні акцентує боротьбу за державність, тобто - духову самобутність, національно-політичну суверенність та економічну незалежність, яка тільки в самостійній державі може найповніше розвиватися серед своїх і чужих народів, але в такій же мірі протидіяти чужим ідеям, ворожим українській нації, що їх несе пропаганда ворога поміж українцями за кордонами України і в Україні, як теж серед інших народів.

Завдання референтури пропаганди ЛВУ є держати ідейну силу і мораль української спільноти, плекати чистоту її визвольно-національних ідей у світогляді та націоналістичною ідеологією зберігати від погубних впливів ворожої пропаганди, що нахабно втискається в нашу гуцу з наміром морально-ідейного обезцелення народу.

В 1960 і 1961 році референтура пропаганди звернула свою увагу на двох головних принципах праці, що заторкували в однаковій мірі як внутрішній, так і зовнішній відтинки діяльності ЛВУ.

Ці принципи були диктовані самим життям і випливали з подій, що історично нарастають як продовження реалізації наших ідеалів і боротьби.

Пунктами нашого зосередження були:

1/ боротьба за політичне та ідейне значення і продовжування чину 30-го червня 1941 року, тобто відновлення української держави та продовжування боротьби за неї, як теж

2/ засвоєння ідейного джерела цієї боротьби, - відмічення 100-річчя від року смерті Т. Шевченка, боротьби за ідейні позиції самостійності української нації, визначені Шевченком.

Ці два принципи референтури пропаганди були видвинуті при допомозі всіх клітин і чинників, якими диспонує ЛВУ, для того, щоб поглибити і поширити в свідомості та почуваннях спільноти ідею українського націоналізму, ідею Шевченка, та практичний образ її здійснювання провідними постатями визвольного фронту ОУН - УПА, героями національної революції, а рівночасно спаралізувати наступ ворога, що своєю брехливою пропагандою намагався і намагається викривити нашу ідею в очах народу і цілого світу, оплювати брехнями визвольну боротьбу української нації. Ворог старався і старається сфальшувати образ Шевченка - духового провідника народу і образ революційно-політичних провідників національної революції. Вбивши провідника ОУН Степана Бандуру фізично, як раніше вбив підступно С. Петлюру, С. Коновальця і Р. Куховича, він намагається вбити їх ще й морально, а з тим і політично.

Завдання референтури пропаганди не обмежувалося виключно до цих двох головних завдань в означеному часі виконування її обов'язків. Чи не найважливішим і найбільш загрозленим відтинком боротьби, в якому ЛВУ включала свої сили, був відтинок посиленого наступу московської колоніальної політики, що продовжується й досі на всіх відтинках життя українського народу. Москва продовжує сталінські методи не лише духової депривації і русифікації але й біологічного винищування поноволоних народів, з особливим тиском на

Україну як на найбільшу числом і силою націю всередині СРСР. Практики Москви особливо боляче відбиваються у вивозах молоді з України, в переслідуванні української культури її мови, в соціальному визиску українського населення і в готуванні його до найстрашніших експериментів національної колективізації в одну всеросійську національну спільноту.

Реалізацію цих московських принципів супроводила советська пропаганда в цілому світі ілюстрацією "національного шистейства" СРСР і навіть окремих "самостійних" республік. Московська пропаганда заліла країни західного світу своєю літературою, музикою, балетом, спортом, науковими конференціями і пропагандою за мир. Все це твориться для того, щоб пропагандивні виступи представників поневолених народів у вільному світі, а в тому ЛВУ, як частини українського визвольного фронту, паралізувати і компрометувати в очах несприготованих до московської практики діячів Заходу.

ЛВУ диспонує в своїй пропагандивній праці різними методами та засобами, її доступними, випробуваними та успішними.

Як раніше, так і тепер - використовувано всі національні імпрези і свята, зміст яких нав'язує до боротьби, що її веде ЛВУ, як і цілий український визвольний фронт. Відповідні доповіді до річниць чи подій, що мали зв'язок з політичними акціями в минулому чи сучасному, були виготовлювані і розсилені до наших клітин. Преса, визвольного фронту в першу чергу, не сла на своїх плечах пропагандивні пояснення наших наступальних акцій, як тех виступів оборонного характеру. Преса, особливо "Гомін України", держала руку на живчику подій і своєчасно атакувала ворожі заміри і рішення відносно колонізаторських затій в Україні та провокацій поза межами України, спрямованих на ослаблення і розбиття українського національного табору. В моментах особливого значення були організовані демонстраційні виступи членів ЛВУ, зокрема в Оттаві, столиці Канади. Були організовані віча проти московського колоніалізму, в яких роз'яснювано представниками провідних кадрів ЛВУ правдиві заміри Москви щодо нищення самобутности та живого організму поневолених народів.

Визначнішими, більшого значення такими демонстраціями були Здвиги - Зустрічі Українців Канади і Америки, організовані Головними Управами ЛВУ і ОСЧСУ. Вплив тих зустрічей має свою вимову не лише серед мас української спільноти, але в великій мірі серед широкої громади Америки і Канади, зокрема вплив на політичні її чинники, що в якійсь мірі прислухаються до голосу і слова ЛВУ і всього визвольного фронту української спільноти. Зустрічі були організовані під аспектом видвигнення на прапорі нашої боротьби виразних і правдивих ідеалів Шевченка - самостійника-революціонера та практиків його ідей, реалізаторів і творців історичної дати, відновлення української держави 1941 року та воїнів за неї.

Завдання цього звіту не є деталізувати і вичисляти кожний виступ членів Головної Управи чи в окремих відділах, окремі виступи в радіо чи пресі, подавати окремі списки прочитаних доповідей та переведених імпрез чи завішних виступів, як радше показати відтінки, на якому була сконцентрована увага і праця Головної Управи ЛВУ в ділянці пропаганди наших ідей і цілей боротьби.

КАСОВИЙ ЗВІТ

за час від 1.1.1960. до 31.12.1961 р.

А/ Приходи :

1. Членські вкладки і вписове:	\$ 6.885,79	
2. Організаційно-пропагандивний фонд:		
а/ бюджетові виплати відділів:	940,00	
б/ Коляда 1960 і 1961:	8.842,06	
в/ Писанка -"-	2.849,42	
г/ звороти коштів поїздок:	1.919,09	
г/ інші звороти:	105,00	
д/ дотації /в тім "Будучність" 700,00/:	824,00	
	<u>15.479,57</u>	15.940,25
3. Впливи на бюджет КУК 1960 і 1961:		1.137,00
4. Впливи за видання:		4.386,89
5. % з імпрез:		1.586,35
6. Адміністративні звороти /за циклостилль, виказки/:		1.159,40
7. Різне:		<u>305,25</u>
		<u>Разом : 30.940,25</u>

Б/ Розходи :

1. Адміністративні видатки:		
а/ канц. приладдя:	1.038,14	
б/ рент і утримання та обладнання домівки:	1.983,20	
в/ поштові марки і порто :	500,77	
г/ телефон і телеграми:	383,26	
г/ друки, знімки, направа машин і ін.:	415,27	
	<u>4.320,64</u>	4.320,64
2. Видатки з орг.-проп. фонду:		
а/ платня 2 працівників за 2 роки /Вашук, Макар/:	11.420,00	
б/ забезпечення:	186,36	
в/ поїздки /організаційні і репрезентаційні/:	3.389,71	
г/ прапор ЛВУ :	248,67	
г/ радіоленти:	122,92	
	<u>15.367,66</u>	15.367,66
3. Кошти видань:		
а/ "Гетьман Іван Мазепа та його доба":	2.022,56	
б/ Передплата англomовного видання "Давня Україна":	294,75	
в/ Гонорарі за праці до англom.збірника "Україна":	590,97	
г/ Альманах ОЖ ЛВУ:	214,00	
г/ Звороти за видання:	969,49	
	<u>4.091,77</u>	4.091,77
4. Бюджетові виплати до КУК за 1959-61:		2.400,00
5. Репрезентаційні видатки:		455,68
6. Обладнання Архіву-Музею ім.Ст.Бандери /при ГУ ЛВУ/:		714,20
7. Різне /дотації, датки, вінки, ноти, переходові/:		<u>472,20</u>
		<u>Разом : \$ 27.822,05</u>

В/ Загальне зіставлення:

Приходи 1960 і 1961 рр.:	30.940,25	
Розходи -"-		27.822,05
Сальдо 31.12.1959:	57,12	
Сальдо 31.12.1961:		<u>3.175,32</u>
	<u>Баланс : 30.997,37</u>	<u>30.997,37</u>

Аналіза касового звіту

Загальний оборот за обрахунковий рік, тобто за 24 місяці, є \$ 58.762.30, що дає на один місяць \$ 2.448.00. В порівнянні з попередньою дворічною каденцією це є дальший зріст рівно на 12 %.

Але, згідно з прелімінарем бюджету, ми повинні були досягнути за минулі два роки кругло \$ 70.000.00 обороту, значить, ми виконали бюджет тільки на 84 %. Осягнутий відсоток є всетаки вищий по стороні приходів, бо 88.5%, за те в розходах нижчий, бо не цілих 80 %. Головною причиною недовиконання бюджетового прелімінара по стороні розходів є несподівана затримка - незалежно від Головної Управи ЛВУ - з запланованим виданням англійського довідника "Україна". Цю затримкою зумовлене теж доволі високе, як на наші умовини, сальдо в сумі \$ 3.175.32 /тоді як попереднє сальдо було всего \$ 57.12/.

Розглядаючи поодинокі бюджетові позиції, зупинімся на найважливіших із них по стороні приходів.

Членські вкладки /по підвищенні річної ставки з \$ 3.00 на \$ 5.00/ мали дати нам за рік \$ 5.000.00, а за два роки \$ 10.000.00, згл. 10.500.00. На ділі ми отримали за два роки всего \$ 6.885.79, тобто тільки 65.5 %.

Головне джерело фінансування праці Головної Управи ЛВУ, тобто збірки Коляди і Писанки, мало дати за два роки суму \$ 13.860.00, а дало \$ 11.691.48, тобто лиш 80% запланованої суми.

Вплати на організаційно-пропагандивний фонд і звороти коштів поїздок мали принести за два роки суму \$ 3.360.00, а принесли \$ 2.859.09, тобто лиш 86 %.

З розпродажі видань ми мали досягнути \$ 6.510.00, а зібрали лиш \$ 4.386.89, тобто тільки 66 %. Причину недотягнення подано вище: ми не встигли в минулій каденції випустити англійського довідника "Україна".

Дотації і адміністративні звороти мали внести в нашу касу за два роки кругло 1.680.00, а внесли \$ 1.983.40, тобто тут ми осягнули 117 % передбаченої суми.

Вплати з рахунку %-нту від імпрез відділів мали дати нам \$ 1.470.00, а дали 1.586.35, тобто і тут ми перевиконали бюджетовий прелімінар на 108 %.

В бюджетовому прелімінарі була ще поставлена сума \$ 1.000.00 річно як сподіваний приблизний вплив до нашої каси з допомогив збірок ОК ЛВУ і зі Свята Героїв. Але ні в 1960 ні в 1961 році ОК ЛВУ не продовжувало розпочатої в попередній каденції збірки на залишенців в Європі. Знову ж невеликі впливи зі Свята Героїв, що їх деякі відділи надсилали до Головної Управи ЛВУ, не переходили через наші книги, лиш були відразу передавані по призначенню - на Визвольний Фонд ОУН. До речі, лиш 17 відділів ЛВУ або ОК ЛВУ, звичайно до спілки з СУМ і УПА, переслали свої збірки зі Свята Героїв у 1961 році на загальну суму \$ 382.87.

В видатках ми недовиконали бюджетного прелімінара на кругло 20 %.

Найбільшу розходову позицію становлять платні двох постійних працівників Головної Управи ЛВУ - орг. референта в поїздках П. Башука /зразу \$ 240.00, опісля 270.00 місячно/ і секретаря В. Макара /\$ 220.00, згодом 240.00 місячно/. Згідно з прелімінарем бюджету вони мали отримати за два роки суму \$ 12.180.00, фактично отримали 11.420.00, отже це є заощадження на \$ 760.00 або на 12 %.

Всі інші адміністративні видатки за два роки мали забрати суму \$ 5.880.00. Ми видали на властиву адміністрацію \$ 4.320.64, а разом з коштами обладнання архіву-музею \$ 5.034.20, отже заощадили і тут 16 %.

Видавничі справи мали нас коштувати в двох звітних роках \$ 5.250.00, але ми видали тільки 4.091.77. Ця сума була б може в-двічі вища, якби ми були встигли видати англійський довідник "Україна". Наразі з цього рахунку видано \$ 590.97 як гонорарі кільком нашим ученим за вже написані праці.

Зовсім новою позицією у нашому бюджеті на 1960 і 1961 рік була позиція бюджетового обтяження по відношенні до Централі КВК. За три роки членства ЛВУ в КВК ми мали заплатити туди тричі по \$ 1.200.00, тобто \$ 3.600.00. Фактично ми заплатили до кінця 1961 року \$ 2.400.00, а \$ 1.200.00 ще винні. Приблизно таку ж суму мали влатити до нашої каси наші відділи, яких ми мусіли обтяжити сумами від \$ 3.00 до \$ 50.00 річно з того ж рахунку. На ділі, відділи влатили нам за два роки тільки \$ 1.137.00, тобто не покрили навіть однорічної бюджетової влати ЛВУ до КВК.

Кошти організаційних поїздок і участі наших делегацій в різних конвенціях були передбачені на \$ 2.100.00 в першому році, або \$ 4.410.00 за два роки. Згадані організаційні поїздки в звітному періоді коштували нас \$ 3.389.71, отже ми не переступили передбаченої суми. Крім коштів дрібних поїздок членів Головної Управи ЛВУ в провінції Онтаріо і нормальних подорожей нашого орг. референта П. Башука по цілій Канаді, в цю суму ввійшли ще такі більші репрезентативні поїздки: поїздка трьох членів Головної Управи /д-ра Р. Малащука, інж. В. Безхлібника, мгра Я. Спольського/ по цілій Канаді в лютому 1960 р. з "Вечором споминів про сл.п. Степана Бандеру", яка коштувала \$ 779.30, але яка себе повністю оплатила; дві поїздки до Вашингтону в справі Світового Антикмуністичного Конгресу /\$ 232.93/; поїздка на Шевченківський Здвиг у Вінніпегу /\$ 330.35/ в липні 1961 р. і на З'їзд ЛВУ Західньої Канади в Едмонтоні в жовтні 1961 р. /\$ 531.20/; до цієї останньої поїздки доплачено з головної каси \$ 151.20.

Платнича дисципліна наших відділів у звітному часі була на загал задовільна, при чому відділи ОЖ ЛВУ виходять в децю кращому світлі, як відділи ЛВУ. На 48 відділів ЛВУ 27 сплатили повністю свої бюджетові обтяження по відношенні до головної каси. На 22 відділи ОЖ ЛВУ -- II /точно половина / не заявляють з платностями.

Найбільші суми до головної каси внесли наступні відділи ЛВУ і ОЖ ЛВУ: Торонто - \$ 3.306.45, Едмонтон 2.509.14, Монреаль 1.836.00, Вінніпег 1.703.70, Калгарі 1.640.91, Саскатун 1.238.25, Гамільтон 1.089.84. Далі йде група середньо сильних відділів: Ванкувер, Ошава, Ріджа'на, Віндзор, Кіченер, Ст.Кетеринс, Брентфорд, Нью Торонто, Лондон, Оттава. З менших відділів були зразковими або добрими платниками - Брадфорд, Ватерфорд, Йорктон, Капускейсінг, Кіркланд Лейк, Мус Джо, Наєгра Фолс, Оквил, Портедж ля Прері, Ред Лейк, Ст. Томас, Флін Флон, Чатам. -- Зовсім мертвими і в цій каденції були відділи: Давфин, Кінгстон, Норт Батлфорд.

Заборгування відділів на сьогодні виявляються в таких загальних цифрах: членські вкладки - \$ 2.720.00, видання 2.300.00, КВК 600.00, інше 100.00, разом \$ 5.720.00. Це вже куди менше, як було попередніми роками.

Аналіза фінансового звіту Головної Управи ЛВУ за останні два роки показує, що наша організація досягнула певного рода рівновагу. Розраховуючи на дальше зростання, мусимо ще більшу увагу звернути на скріплення платничої дисципліни загалу свого членства та на сильніше активізування його і зв'язання в суспільно-громадській праці з усією українською громадою в Канаді, що має немаловажне значення при щорічних збірках Коляди і Писанки ЛВУ. Від нас усіх, від кожного з нас залежить, щоб ми як організація далі росли під ідейно-моральним і організаційно-матеріальним зглядом, так як це було весь час досі.

Яр. Спольський
фін.-госп.реф.

В. Макар
касир

ГОЛОВНА УПРАВА ЛВУ
Фін.-Госп.Референтура

ВИКАЗ ВПЛАТ ВІДДІЛІВ ЛВУ і ОЖ ЛВУ в 1960 і 1961 рр.

№	Відділ:	Вкладки:	Орг-Проп:	Коляда:	Писанка:	Видання:	Імпрези:	КВК:	Адмін.	Разом:
1.	Атікокан:	--	10.00	15.00	--	32.80	--	--	--	57.80
2.	Брадфорд:	122.50	24.00	50.00	33.00	40.00	--	20.00	3.30	292.80
3.	" ОЖ:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
4.	Бремpton:	12.50	--	48.50	6.00	--	--	--	--	67.00
5.	Брентфорд:	165.00	50.00	215.00	75.00	62.40	10.00	20.00	4.60	602.00
6.	Вава-Брайнт:	15.00	--	46.50	35.00	24.40	--	--	--	120.90
7.	Ванкувер:	90.00	130.00	311.50	20.00	144.00	114.80	30.00	2.00	842.30
8.	" ОЖ:	57.63	--	--	8.50	--	62.08	10.00	--	138.21
9.	Ватерфорд:	75.00	41.00	143.00	44.50	45.00	20.00	20.00	--	388.50
10.	Велланд:	57.50	37.40	--	--	16.00	--	5.00	1.00	116.90
11.	" ОЖ:	68.00	--	--	28.00	--	40.00	10.00	37.80	183.80
12.	Віндзор:	180.25	80.00	180.00	118.80	122.14	30.00	35.00	1.00	747.19
13.	" ОЖ:	29.25	26.60	--	--	2.50	20.00	10.00	6.00	94.35
14.	Вінніпег:	172.50	275.00	302.00	37.75	288.75	100.00	--	1.00	1,177.00
15.	" ОЖ:	222.50	--	214.20	31.00	--	20.00	30.00	9.00	526.70
16.	Гамільтон:	422.00	--	152.50	87.80	125.95	--	50.00	9.00	847.25
17.	" ОЖ:	125.00	3.80	62.00	11.79	4.00	30.00	--	6.00	242.59
18.	Гвелф:	--	--	27.50	16.00	--	--	--	--	43.50
19.	Давфін:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20.	Едмонтон:	558.00	338.54	318.00	186.50	320.00	99.85	100.00	6.00	1,926.89
21.	" ОЖ:	145.25	25.00	260.00	23.50	--	89.50	30.00	9.00	582.25
22.	Йорктон:	67.00	10.00	162.00	--	12.95	--	--	2.50	254.45
23.	Іст Кулі:	--	--	15.00	21.00	21.20	--	--	--	57.20
24.	Калгарі:	353.00	190.00	229.58	128.50	168.75	70.00	60.00	8.50	1,208.33
25.	" ОЖ:	99.75	5.00	224.58	--	3.00	69.05	20.00	11.20	432.58
26.	Капускейсінг:	64.00	50.00	18.00	20.00	42.00	94.00	55.00	2.20	345.20
27.	Кінгстон:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
28.	" ОЖ:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
29.	Кіркленд Лейк:	52.50	50.00	154.00	--	33.09	34.10	--	3.50	327.19
30.	" ОЖ:	24.95	--	--	--	--	38.00	10.00	5.00	77.95
31.	Кіченер:	115.50	30.00	170.50	84.00	111.40	76.54	25.00	7.80	620.74
32.	Корнвел:	21.50	--	--	3.00	11.60	--	--	--	36.10
33.	Летбридж:	87.50	40.00	93.75	27.25	118.75	10.00	40.00	1.00	418.25
34.	Лондон:	70.00	20.00	200.00	96.50	87.40	--	40.00	1.00	514.90
35.	" ОЖ:	32.50	--	21.00	--	--	20.00	10.00	6.00	89.50
36.	Монтреаль:	525.00	100.00	370.00	80.00	400.00	50.00	50.00	13.00	1,588.00
37.	" ОЖ:	135.00	--	30.00	50.00	--	25.00	--	8.00	248.00
38.	Мус Джо:	20.00	10.00	149.40	9.00	52.50	--	10.00	1.00	251.90
39.	Награ Фолс:	45.00	20.00	257.00	44.51	30.00	10.00	--	1.90	408.41
40.	" ОЖ:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
41.	Норт Батлфорд:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
42.	Нью Вестмінстер:	--	--	115.50	--	12.00	--	--	--	127.50
43.	Нью Торонто:	47.50	20.00	385.00	31.00	56.00	--	--	--	539.50
44.	" ОЖ:	--	--	--	--	--	--	--	--	--
45.	Оквил:	17.50	10.00	208.00	27.00	2.00	49.40	--	--	313.90
46.	Оттава:	67.75	50.00	80.60	85.52	90.57	10.00	15.00	2.30	401.74
47.	Ошава:	312.50	32.00	--	43.88	177.75	--	70.00	9.50	645.63
48.	" ОЖ:	125.00	--	--	12.37	--	--	40.00	7.40	184.77
49.	Порт Артур:	50.00	40.00	100.00	20.00	56.00	--	20.00	3.00	289.00
50.	" і Форт, ОЖ:	95.00	--	65.00	10.00	--	22.00	27.00	7.00	226.00
51.	Портедж-Прері:	52.50	30.00	32.00	15.00	38.00	20.00	20.00	2.25	209.75

/Продовження гл. наступна сторінка/

Ч:	Відділ:	Вкладки:	Орг-Проп:	Коляда:	Писанка:	Видання:	Імпрези:	КВК:	і ін.:	Адмін.	Разом:
52.	Престон:	--	6.50	--	--	--	--	--	--	--	6.50
53.	Ред Лек:	32.50	10.60	30.00	10.00	21.60	--	10.00	1.00	115.10	
54.	Ріджайна:	116.00	65.60	350.00	12.60	78.00	--	35.00	22.00	678.00	
55.	" ОЖ:	17.50	15.00	--	--	--	15.20	10.00	--	57.70	
56.	Саскатун:	172.50	125.00	400.00	--	163.15	30.00	80.00	25.00	995.65	
57.	" ОЖ:	70.00	10.60	50.00	76.60	--	30.00	--	6.00	242.60	
58.	Ст. Кетеринс:	127.00	60.00	220.50	42.00	146.00	--	--	22.00	617.50	
59.	" ОЖ:	33.30	4.75	175.65	--	--	30.00	--	--	243.70	
60.	Ст. Томас:	41.50	17.00	83.00	32.50	26.00	31.83	10.00	1.00	242.83	
61.	" ОЖ:	30.85	--	49.00	12.50	--	15.90	5.00	11.00	124.25	
62.	Су Ст. Марі:	37.50	40.00	182.00	--	26.40	--	25.00	1.00	311.90	
63.	Судбури:	250.76	40.00	50.00	--	87.20	--	50.00	11.00	488.96	
64.	" ОЖ:	93.53	--	20.00	--	--	73.10	--	64.00	250.63	
65.	Тиминс:	45.00	--	41.25	--	32.00	--	--	--	118.25	
66.	Торонто:	363.00	--	1.324.05	668.00	--	--	--	--	2.355.05	
67.	" ОЖ:	206.50	100.00	201.50	276.40	6.00	100.00	30.00	31.00	951.40	
68.	Флін Флон:	67.50	30.60	32.00	32.60	18.40	16.00	15.00	1.00	211.90	
69.	Форт Вільям:	135.00	70.00	100.00	23.50	--	--	--	2.00	330.50	
70.	Чатам:	42.50	20.00	76.50	47.25	19.20	10.00	5.00	2.40	222.85	
Разом:		6881.29	2361.59	8812.06	2804.42	3376.85	1586.35	1137.00	400.15	27359.71	
Вплати поза відділами ЛВУ:		4.50	497.41	30.00	45.00	1010.04	--	--	1993.59	3580.54	
РАЗОМ:		6885.79	2859.00	8842.06	2849.42	4386.89	1586.35	1137.00	2393.74	30.940.25	

Об'єднання Жінок Лиги Визволення України, як самостійна одиниця в системі ЛВУ, не тільки себе виправдала, але стала одною з передових організацій серед українських жіночих об'єднань.

Між нами є багато таких, яким в житті ніколи не приходилося суспільно працювати. Одні були ще дуже молодими тоді, коли їх воєнна хуртовина вирвала з рідного кореня і занесла на чужу почву, другі не включалися в жіночі організації на рідних землях, мовляв - ми з чоловіками повинні належати до тої самої організації. Лиш горстка нашого жіноцтва, що інтересувалася усіма проявами українсько-громадського життя, старалася заставити членів вже існуючих жіночих Секцій ЛВУ до проби в громадській роботі, а що голвне - до праці над собою. Ми не завесили. Жіноцтво працювало і організувалося, приєднувалися нові, охочі до праці члени, вчилися організаційного діла.

Мені приходиться сьогодні з гордістю підкреслити, що наше зорганізоване жіноцтво по деяких відділах ОЖ ЛВУ займає передове місце. Тут варто згадати хочби сусідню з Торонто Ошаву, що вступила вже в друге десятиріччя свого організованого життя. Не тільки існування, але послідовної праці. Своє десятиліття Ошава відзначила достойно і гідно. На святі були представники всіх місцевих організацій, промовляв міністер М. Старчевський. Дім "Дніпро", власність Організації Визвольного Фронту, вже сімдесят років, у чому немала заслуга членів ОЖ ЛВУ. Так, почавши від батьків, а скінчивши на малих дітях, кожний дорожить своєю спільною хатою - "Дніпром".

Але не тільки Ошава може похвалитися гарними осягами в праці. Мають досягнення і другі відділи ОЖ ЛВУ: Вінніпег, Торонто, Едмонтон, останньо Гамільтон. Всі вони змагають за передові місця в Канаді. Змагання за перше місце дає поштовх у праці кожному відділові ОЖ ЛВУ.

Постійні і часті звіти з праці відділів дають нам повний образ цілої нашої організації. Ми маємо відділи ОЖ ЛВУ з невеликим числом членів, зате вони надзвичайно активні і обов'язкові у сповнюванні своїх зобов'язань супроти Централі ОЖ ЛВУ і Головної Управи ЛВУ. Таким є відділ ОЖ ЛВУ в Ст. Томас. З уваги на малочисленність місцевої української громади, годі тут думати про належне збільшення членства.

Знову ж є частина відділів ОЖ ЛВУ, що не змогли на належне закріплення організації у своїх місцевостях. До цього причиняється брак власної домівки, що не дає повноти повного існування. Згадаю місцевості: Ст. Кетеринс, Велланд, Насгра Фолс, Кіркланд Лейк і другі, які власних домівок не мають.

Маємо теж відділи ОЖ ЛВУ, які зовсім не проявляють діяльності, або проявляють дуже малу, як нпр. Кінгстон. Цей відділ не вдержує належного зв'язку з Централєю, не відповідає навіть на письма.

Члени відділу ОЖ ЛВУ в Брадфорді порозкидувані по фармах і тому лиш час до часу сходяться на імпрезах, влаштуваних відділом ЛВУ. Відділ ОЖ ЛВУ в разі потреби репрезентує п-і В. Стрілець, яка брала участь в Окружній нараді ЛВУ в Гамільтоні поруч делегатом із Ст. Кетеринс, Велланду, Ошави і Гамільтону.

В усіх Окружних нарадах як і З'їздах ЛВУ відділи ОЖ ЛВУ, як західної так і східної Канади, були заступлені своїми делегатами, які звітували про пророблену роботу своїх відділів.

Організаційний стан

Всіх відділів ОМ ЛВУ в Канаді є 22, членів 572. В останніх роках основано відділи в наступних місцевостях: Ріджайна в провінції Саскачеван, Нью Торонто і Наєгра Фолс в провінції Онтаріо.

Ось поазбучний перелік відділів ОМ ЛВУ по всій Канаді:

Брадфорд, Ванкувер, Велланд, Віндзор, Вінніпег, Гамільтон, Едмонтон, Калгари, Кінгстон, Кіркленд Лейк, Лондон, Монреаль, Нью Торонто, Наєгра Фолс, Ошава, Порт Артур і Форт Вільям /злучений відділ ОМ ЛВУ/, Ріджайна, Саскатун, Ст. Кетеринс, Ст. Томас, Судбури, Торонто.

На чолі відділів ОМ ЛВУ стоїть Централь ОМ ЛВУ, в склад якої входили в підвітному часі п-і: М. Солонинка - голова, І. Кривинюк - замісник голови, О. Кутова - секретар, М. Спольська - реф. фінансів, М. Барабаш - культурно-освітня референтка, та п-і: С. Сагаш з Ріджайни - організаційна на західню Канаду, і Н. Башук - делегатка Централі ОМ ЛВУ до Домініанської Управи Комітету Українок Канади.

Всіх засідань Централі ОМ ЛВУ відбуло 22, вислано листів 300, отримано писем 311, протоколів 54. Крім того в канцелярії Головної Управи ЛВУ йшли окремо загальні обіжники і доручення, в яких були порушувані справи, що стосувалися діяльності ОМ ЛВУ.

Крім письмового зв'язку відбували ми ще поїздки до поблизу відділів ОМ ЛВУ. Таких поїздок відбуло 20, в тім в провінції Онтаріо 19 і в провінції Манітобі 1. - Перелік відвіданих місцевостей:

Гамільтон - М. Солонинка, Ошава - М. Солонинка, Ст. Кетеринс - М. Барабаш, Ст. Кетеринс - М. Спольська і І. Кривинюк, Віндзор - М. Солонинка, Гамільтон - М. Барабаш, Судбури - М. Солонинка, Гамільтон - М. Солонинка і О. Кутова, Ошава - Меланія Кравців, С. Білик і М. Солонинка, Наєгра Фолс - М. Солонинка, Нью Торонто - Л. Вертипорох і О. Кутова, Вінніпег - М. Солонинка, Велланд /віче/ - Н. Вараниця, М. Солонинка, І. Кривинюк, О. Кутова, Гамільтон - М. Солонинка і С. Білик, Велланд - М. Солонинка, Ошава - М. Солонинка, Гамільтон - М. Барабаш, Ст. Кетеринс - М. Солонинка.

Для інформації та для взаємного заінтересування працею відділів ОМ ЛВУ, Централь видає раз в місяць жіночу сторінку в "Гомоні України". Централь ОМ ЛВУ відзначила десятиліття існування і праці ОМ ЛВУ в Альманаху-календарі "Гомону України" на 1962 рік. За безінтересне поміщення нашого матеріалу в ньому складаю ширю подяку Дирекції і видавництву.

Централь дбас про реферати для відділів, які друкуються в канцелярії Головної Управи ЛВУ.

Суспільна опіка і допомога

Ця ділянка у нас проходить у двох напрямках: чисто гуманітарному та в суспільно-промисловому.

До першої категорії треба зарахувати відвідини хворих по шпиталях з вручуванням їм дарунків та евент. більшу поміч потребуючим у нещастю чи в konieczності. Постійною опікою над хворими по шпиталях займаються відділи Форт Вільям, де свого часу було понад 80 хворих, Саскатун - опіка над нервово хворими у Порт Ватлфорді, та Судбури. Постійну опіку над стариками має відділ ОМ ЛВУ Торонто.

Фінансова допомога на розбудову молодечої організації Ю.СУМ-у, чи на закуп площі під літні табори томо, позначається поважною сумою. Відділи ОМ ЛВУ є поважним партнером у сплачуванні довгів затагнених на вже набуті домівки організації Визвольного Фронту. Члени ОМ ЛВУ включаються у збірку акцію Писанки і Коляди, беруть участь у збірках "тег-дей"

і "рефюлжі дей", що ними заряджує КВК. Відділи ОМ ЛВУ призначають поважну суму в грошах не тільки на вище згадані цілі, але теж на Визвольний Фонд, АБН, інвалідів УПА, а останньо включилися в збірку, що її проводить ЛВУ на кошти процесу вбивника сл.п. Степана Бандери. Відгукнулись на заклик Централі ОМ ЛВУ відділи ОМ: Едмонтон, Ошава, Монреаль, Велланд, Гамільтон, Ст. Кетеринс. Ми певні, що велід за ними підуть всі другі наші відділи. Маємо відділи, що закупили більшу скількість книжок і передали їх до міських чи університетських бібліотек. Це вже зробили відділи ОМ ЛВУ в Едмонтоні, Монреалі, Ошаві. ОЖ в Ошаві, крім передани книжок до міської бібліотеки, закупило книжок на суму \$ 150.00 для місцевої Юно-Сумівської молоді.

Великим виявом суспільної опіки, що її ведуть відділи ОМ ЛВУ, є широка акція допомоги одягом для потребуючих наших земляків в Європі. Наші члени переводять збірку умиваного одягу серед громадянства, сортують його та пересилають 20-фунтовими пакетами до Польщі і Німеччини, а давніше теж вислали до Югославії. Оплату посилок покривають відділи ОЖ ЛВУ з власних фондів, з яких висплають теж демо готівкою. Всіх пакунків вислано понад 150, в тім сам відділ ОЖ ЛВУ в Торонті вислав 114. Оплати за висилку пачок, як теж вислані дрібні квоти допомоги, сягають суми \$ 1.500.00.

Виховна ділянка

Ділянку виховання молоді ставимо перед нашим жіноцтвом як одну з важливих, якої ми жінки ніколи не повинні випускати з поля зору. Починаючи виховання треба від найменших, організуючи для них дитячі садки, свілички, зустрічі. В тій ділянці маємо слідні осяги. Дитячий садок ОМ ЛВУ в Торонті існує вже десять літ. Це є цілоденний садок. Другий такий є в Монреалі. Суботні дитячі садки існують у Вінніпегу, Гамільтоні; роблять ся заходи для відновлення дитячого садка у Ст. Кетеринс. В Саскатуні існує садок при церкві, але до його зорганізування причинився теж відділ ОМ ЛВУ.

Тут з прикрістю приходить ся нам підкреслити, що ми не знаходимо в цій важливій справі належного зрозуміння серед молодих батьків. Вони посилають своїх дітей до садка радше тоді, коли їм, батькам, це вигідно а не керуються добром, з якого користала б їхня дитина навіть тоді, коли мати не працює. Дитячий садок це інституція, до якої ми докладаємо гроші маючи на меті все кращу його розбудову. Це інституція, з якої підготована та до певної міри усупільнена дитина переходить до молодіжної організації.

Наше жіноцтво бере участь в праці молодіжних організацій, в яких деякі наші члени працюють як виховниці, референтки, чи члени Виховних Рад і Батьківських Комітетів. У Вінніпегу члени ОМ ЛВУ є організаторами і ініціаторами, при співучасті СУМ-у, курсів українознавства. Відділи ОМ ЛВУ через своїх представниць працюють у рідношкільних комітетах, як нпр. у Ст. Томас, Нью Торонто і в інших місцевостях. Тут слід згадати відділ ОМ ЛВУ в Кіркланд Лейк, який влаштовує для дітей спільні зустрічі - імпрези, бо школа перестала існувати з браку учителя.

Культурно-освітня ділянка

Це теж ділянка, що входить в сяєг нашої діяльності. Її плекають всі наші відділи. Організують вишивкарські курси, писання писанок, влаштовують Андріївські вечори. Відділи ОМ ЛВУ Торонто, Ст. Кетеринс, Велланд Наєтра Фолс вишивають альбоми для архіву ім. Ст. Бандери, яких більша частина передана вже по призначенню. Для збереження наших святкових

традицій, редакція Жіночої Сторінки перед Різдом і Великоднем вказує жіноцтву своїми статтями, як треба проводити ці великі Празники. Для ознайомлення англосакського світу з українським мистецтвом відділи ОЖ ЛВУ в Монреалі, Вінніпегу, Лондоні і ін. влаштовували виставки народного мистецтва.

Імпрези

Загально прийнятою і закріпленою серед членства нашої організації імпрезою є щорічне відзначування Свята Героїнь. Відзначають його академіями, концертами та святковими сходинами самі або в рамках Жіночого КУК з усіма місцевими організаціями. Членство ОЖ ЛВУ включається активно в усі і інші імпрези, що їх влаштовують чоловічі відділи ЛВУ і СУЖ. Влаштування тих імпрез товариського характеру, що дають членству можливість закріплення дружнього співжиття між собою. Для дітей організуємо Св. Миколая, спільну ялинку, Свято Матері, Свячене і Кутю. В усіх цих імпрезах беруть радо участь також старші. Відділ Торонто крім того бере активну участь у щорічних маніфестаціях-зустрічах українців Канади і Америки, що відбуваються звичайно в Торонті. -- Відділи ОЖ ЛВУ мають свої хори: "Чайка" в Торонті, що має вже за собою поважні прилюдні виступи, це саме стосується хору ОЖ ЛВУ в Едмонтоні, що його провадить М. Саханівський; в цьому році постав хор ОЖ ЛВУ у Вінніпегу під проводом п-и Т. Даревич. Організуються хори в Ст. Катеринс, Велланд, Гамільтон, Ванкувер, Порт Артур /Форт Вільям/. Відділ ОЖ ЛВУ у Вінніпегу в біжучому році зорганізував радіоперсилання.

Співпраця

Відділи ОЖ ЛВУ співпрацюють в першій мірі з чоловічими відділами ЛВУ і осередками СУЖ. Через КУК співпрацюють з усіма українськими організаціями Канади, а через СФУЖО є в контакті з усіма українськими жіночими організаціями в світі. Наші члени, як представники ОЖ ЛВУ, входять до різних комісій СФУЖО.

Зовнішній відтинок

Поза відділом ОЖ ЛВУ в Монреалі, що має зв'язок з організацією "Юнаїтід Вімен", до якої входить 7 різнонаціональних організацій, наші відділи ще не спромоглися на ширші зв'язки з чужими жіночими організаціями. Особисті зв'язки з Вдіт Гайдер /радіокоментаторкою/ мають відділи Торонто і Гамільтон.

Пропагандивний відтинок

Члени ОЖ ЛВУ помагають у розповсюдженні англосовних видань "АВН Кореспонденц" і "Екстреміст Ревю", закупають книжки до міських і університетських бібліотек, чим причиноються до ширення правди про Україну.

На закінчення свого звіту хочу подякувати всім членам Централі ОЖ ЛВУ та тим членам відділу ОЖ ЛВУ в Торонті, які не відмовляли мені своєї допомоги, коли я до них за нею зверталася. Зокрема дякую за повну співпрацю з Централєю ОЖ ЛВУ панам: д-рові Р. Малашуківі і В. Макареві.

Чоловіків просимо впливати на свої управи, щоб докладали потрібних зусиль для зорганізування нових відділів ОЖ ЛВУ, а всіх інших, де такі відділи вже існують, просимо посилити акцію для присудження членів до ЛВУ взагалі. Зокрема просимо постаратися, щоб жінка кожного члена ЛВУ належала до Об'єднання Лінок Ліги Визволення України.

ЗВІТНА ДОПОВІДЬ ГОЛОВИ
/І.І.1960 - ЗІ.І2.1961/

Наша попередня, 8-на Крайова Конференція, яка відбулася 2 і 3 січня 1960 року, була ювілейною. Тоді ми відмітили і формально закрили перше 10-річчя життя й діяльності Ліги Визволення України /фактично ж 10 років сповнилося нашій організації 1 травня 1959 року/. На тій Конференції ми - окрім підсумків нашої роботи за два підзвітні роки - зробили також загальний перегляд десятирічного минулого та, базуючись на ньому, намітили наш дальший шлях. На цій Конференції, на окремій сесії, було відмічено 10-річчя Об'єднання Жінок ЛВУ.

Сьогодні ми звітуємо за діяльність цілої нашої організації, отже Головної Управи і всіх відділів за останні два роки /1960 і 1961/.

В основному ми йдемо тим самим шляхом, який ми вибрали і на який ступили на самому початку, тому 13 років; це - служіння українській визвольній справі. Україну ми поставили в центрі всього нашого життя і всієї нашої діяльності. Україна в неволі, український народ бореться з московським окупантом, - нашим найбільшим обов'язком є допомагати нашому народові всіми нашими силами і такими способами й засобами, якими ми тут, у вільному світі, можемо допомагати.

Не змінився наш шлях, отже не змінилися наші завдання і не змінилися наші обов'язки. Стало цих завдань більше і обов'язків більше, але й наша організація стала за ці роки більшою, численнішою, сильнішою. У нашій діяльності ми здобули багато досвіду й практики, вміння, способів і форм роботи - серед власного членства, серед найширшої української громади і серед оточуючого нас світу. Ми поширили наші ідеї, наше розуміння української визвольної справи і наш підхід до неї на цілу українську спільноту. Наша постава й наша робота позначилися серед місцевих різнонаціональних груп та серед канадських офіційних і загальних кругів.

Не всі, не завжди і не у всьому з нами погоджуються, але належно оцінюють нашу працю, уважають наші погляди, рахуються з нашою поставою, а в своїй практичній діяльності не раз застосовують наші концепційні заложення. Нас також, очевидно, критикують. Якщо це речева критика, то її приймаємо, на злобні й злісні завваження не відповідаємо.

Ми мали теж і свої труднощі й складності, а в слід за цим - недоліки й недотягнення в нашій роботі.

Звіти референтів Головної Управи за минулих два роки дали підсумки проробленої цілою нашою організацією роботи на тих ділянках і відтинках, на яких ми працюємо. Показали також справи і проблеми, які ми мали, труднощі, з якими ми змагалися - внутрі й назовні, як і наскільки ми давали собі раду, чого не змогли виконати, чому не могли, яка - заплянована попередньо робота ще не закінчена, що плянується в дальшому, на що розраховуємо, на які сили й засоби.

Вся діяльність цілої нашої організації - в центрі і на місцях, отже Головної Управи, управ усіх наших відділів і всього нашого членства, була спрямована під одним кутом. Не мало істотного значення те, що одні відділи великі й численні, другі менші, а ще інші зовсім малі, що одні можуть виконувати більше, а другі менше. Це ми враховували і нашу роботу ми плянували й організували та ставили так, що всі могли виконувати те й стільки, що й скільки було в їхніх силах і спроможностях. В нашій організації є члени різного інтелектуального рівня, громадського стажу, спроможностей і вміння. І в нашій загальній роботі є ділянки, в яких кожний має для себе таку роботу, яка йому підходить і яку він спроможний виконувати. А кожна і навіть найдрібніша чинність, виконувана послідовно, щоденно, витривало й сумлінно, - в загальному пляні діяльності цілої організації, скріплює і збільшує нашу силу, яка спроможна виконувати і виконує наші істотні завдання.

Так ми наголошували, так спрямовували, так ставили справу в наших плянах роботи, в наших обіжниках, листах, вказівках і дорученнях, на окружних і провінційних з'їздах і нарадах, на членських сходинах, на засіданнях, на організаційних відвідинах і т.д. Під цим кутом ми розбудовували і поширювали мережу наших відділів, збільшували кількість нашого членства, проводили працю внутрі і назовні - серед вузької і широкої української громади, серед інших національних груп, на відтинку АБН, серед канадського світу. В цьому напрямі ми діяли живим і друкованим словом в українській і англійській мовах, видавали власні видання, кольпортували і поширювали відповідні інші, нав'язували і утримували зв'язки з місцевими громадськими і політичними установами і діячами на всіх шаблях, з пресою, радіо, телевізією, входили і брали активну участь у місцевому громадському житті, перекладали відповідні акції, влаштовували маніфестації, демонстрації, віча, писали меморіали і меморандуми, резолюції і петиції, організували фінансові засоби, збірки і т.д.

Організуючи і зосереджуючи наші сили і засоби на тих ділянках і відтинках, які з погляду наших завдань є найважливішими, ми не випускаємо з уваги інших, вважаючи, що передумовою і основою належного ставлення роботи на найважливішому відтинку є - всебічно і на всіх ділянках розбудоване громадське життя цілої української спільноти. Особливо важливи вважаємо відтинки молоді, якому присвячуємо багато уваги. В цьому пляні ми співпрацювали з усіма українськими національними організаціями, товариствами і установами в праці, яку вони ведуть, особливо в спільних для нас усіх справах. В деяких місцевостях, в яких не було відповідних місцевих сил або де вони були неактивні, наші відділи самі провадили і таку роботу, якої ми не поставили собі як нашого прямого завдання. Тому наші звіти охоплюють також і таку працю, яка по суті не належить до завдань нашої організації.

З другого боку - в нашій властивій діяльності ми співпрацювали з відповідними організаціями поза Канадою - українськими і неукраїнськими. Про це є також мова в предложених сьогодні звітах. ЛВУ не є єдиною ані центральною організацією, яка поставила собі найважливішим завданням допомагати українській визвольній справі. Таких організацій є більше - в Канаді і в цілому світі. Є також такі організації серед інших національних груп, які є в такому самому положенні, як ми, країни яких є поневолені тим самим ворогом - Москвою. Це є підставою для нашого спільного протимосковського фронту і для нашої співдії і співпраці, яка розвивається по лінії створення всесвітнього фронту боротьби - народів поневолених і цілого zagrożеного Москвою світу. До створення такого всесвітнього фронту ми стримимо і по цій лінії діємо.

Не легка це справа. І не є це справа одної організації, одної установи, чи одної категорії людей. Це справа всіх, хоча не всі це розуміють і доцінюють. Тому обов'язково і тим більше мусять бути такі, що самі працюють у тому напрямі і других до цього спонукують, що не дають спокою ані собі ані другим у справі, яка є життєвою, найважливішою справою нас усіх. Тому ми працюємо для цієї справи не зважаючи на те, як важко і складно це нам приходить в наших умовах, у відомій світовій ситуації. Тому ми і вимагаємо від себе і від усього нашого членства активності, послідовності, жертвенності і сумлінності в кожній і найдрібнішій праці. Ми навіть не маємо іншого виходу, як концентрувати всі наші зусилля і всю нашу працю, велику і малу, в одному напрямі і бити в одне місце постійно і безперерібно і так довго, аж досягнемо успіху. Без досягнення успіху на цьому місці, - не мають перспектив праця і труди на інших місцях.

Показники, цифри і дані в предложених звітах говорять, що наше членство в загальному належно розуміло і завдання і роботу.

На організаційному відтинку ми і за ці останні два роки збільшили наш стан. Маємо нові відділи, збільшилася кількість членства. 48 відділів ЛВУ

і 22 відділи О. ЛВУ /разом 70/ та 2.583 членів /2.011 чоловіків і 572 жінки/ - це поважна сила. Характеристичним і гідним відмічення є факт, що наша організація за весь час свого існування росте і поширюється. Це дуже вимовний і переконливий показник - у першу чергу живучості ідеї, якій ми служимо, а далі - вітальності нашого членства та його праці. Для збільшення й поширення нашої організаційної сили була ведена праця і в центрі і на місцях, а найбільше займався цією справою наш організаційний референт, що був у постійній поїзді в цілому терені. Розлогі канадські простори, розпорошеність по багатьох місцевостях та побутові умови, які не раз заставляють покидати одну місцевість і переїздити в другу, утруднюють організаційну роботу. Деякі наші відділи з цих і інших причин на якийсь час послаблюються і дезактивізуються, але інші наново активізуються, постають нові - ми ростемо весь час і маємо дані дальше рости, розвиватися і кріпшати.

Про це свідчать також цифри і показники проведеної внутрішньої роботи: кількість засідань, ширших членських сходни, доповідей, організаційні з'їзди і наради - окружні, провінційні, міжпровінційні /З'їзд ЛВУ Західньої Канади/. Кількість листів, об'явок і матеріалів, висланих канцелярією Головної Управи ЛВУ до відділів, та кількість листів і звідомлень присланих відділами до нас, дописів помічених у рубриці "З життя ЛВУ" в "Гомоні України", - говорять про живий зв'язок і співдію цілого нашого організму. Ініційовані нами акції, маніфестації, демонстрації, справи - були переводжувані відділами згідно з вказівками і дорученнями /відповідно до спроможностей кожного відділу/, що свідчить про чуйність і справність діяння нашої організаційної машини і про нашу життєвість.

Господарська розбудова, сплачування фінансових повинностей, збіркові акції - це /разом з іншими/ промовисті показники дисциплінованості і жертвенності нашого членства.

Звіт референта внутрішньої політики і діяльності дав огляд нашої праці серед других організацій, в КВК і серед цілої української громади. Тут ми діяли по лінії дальшого зміцнення, поширення і поглиблення цілої діяльності української національної групи, видвигаючи й акцентуючи таку роботу й такі проблеми, які з погляду нашого найважливішого завдання мають бути завжди і всюди на першому місці. Бо лише так поставлена справа дає всій нашій діяльності тривалий фундаментальний зміст, дає громадській праці належний вимір і кут бачення й оцінки того, що й як і чому ми робимо. Лише тоді наші пляни поширювати, скріплювати, розбудовувати, виховувати молодь і т.д. - мають життєвий змісл. Без цього - немає відповіді на засадниче питання: пощо ми все те робимо?

Велику роль в цьому виконував, як завжди, "Гомін України", видання ЛВУ - друком і цимлостителем; наші громадські імпрези і ін.

Маючи сильну, активну, на всіх відтинках розбудовану громаду, свідому свого положення, своїх обов'язків і завдань, свідому своєї відповідальності, - ми можемо розгортати відповідну роботу серед світу, в якому живемо.

На цьому відтинку постійно замало рук до праці, замало засобів, замало загального зрозуміння. Але саме тут тим більше необхідно найбільше роботи, усякої - не тільки великої, але і малої й дрібної, від поширення англосмовної літератури починаючи. Ми настоювали на тому, щоб кожний наш відділ і кожний член робив те, що він може й на що він спроможний. Референт зовнішньо-політичної референтури представив, що ми разом зробили, що зробила Головна Управа, чого ми не могли виконати й чому та що ми дальше плянуємо на цьому відтинку.

Разом з ЛВУ працювала на всіх ділянках наша жіноча організація - Об'єднання жінок ЛВУ, включаючи в засяг своєї праці ще й такі ділянки, на яких з природи речі більше працюють жінки, як чоловіки, - про що обширний звіт подає голова Централі О. ЛВУ.

Як я згадав на початку - ми мали в нашій діяльності труднощі, свої власні й об'єктивні, від нас незалежні. Ми мали також недотягнення й недоліки в нашій роботі. Їх ми не схирили. Ми з ними змагасмося і в центрі і на місцях. Маємо показники, як можна ці труднощі перемагати. Є відділи, які можуть служити добрим прикладом, як це робити.

Не зважаючи на все, баланс нашої праці за підзвітний час є без усякого сумніву - позитивний. Наші успіхи й досягнення були б ще більші, якщо б всі наші відділи і все наше членство виконували сумлінно свої обов'язки.

До цих наш апеля: дотримуйте кроку тим, що йдуть вперед! У нашому поході до великої мети ніхто не може відставати, ніхто не може відсторонюватися. На нас усіх рахують ті, що йдуть у першому фронті боротьби - там на рідній землі. Чим більше нас і чим твердше ми йдемо, тим ближче до мети. Подбаймо про те, щоб нікого не бракувало в поході і щоб нікого не забракло на меті.

На закінчення складаю подяку членам Головної Управи, членам управ відділів і всьому членству, що віддано, витривало й жертвенно, з почуттям відповідальності, не жаліючи часу й труду - працювали для справи. Їхню працю найпевно належно оцінить український народ, як прийде відповідний час. А цей великий час невідхильно наближається.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ
ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

З В І Т

з перевірки діяльності Головної Управи ЛВУ за 1960 і 1961 рр.

Головна Контрольна Комісія в складі - інж. М. Кравців і інж. Ів. Куниця перевела контроль діяльності Головної Управи ЛВУ в дні 21.12. і 31.12. 1960 р. за рік 1960-ий та в дні 6.2., 7.2., 20.2. і 21.2. 1961 р. за рік 1961-ий.

Предметом контролю була вся діяльність Головної Управи ЛВУ.

Відносно фінансів, Контрольна Комісія переглянула касову книгу зі всіма необхідними примітками і документами щодо приходів і розходів та знайшла, що всі вписи зроблені правильно.

Приходи за 1960 і 1961 рр. становили суму \$ 30.940.25, розходи \$ 27.822.05, сальдо на 31.12.1961. становило суму \$ 3.175,32, в тому сальдо з 31.12.1959. - \$ 57.12.

Контрольна Комісія перевірила всі підсумування приходів і розходів у касовій книзі, а в дальшому ствердила однозначність вписів у книзі ліквідаційній та в контовоїй книзі відділів.

При перегляді квітів і документів зауважено, що деякі відділи не вносять до головної каси повної належності з рахунку Коляди і Писанки та не подають причин затримки грошей, що належать до Головної Управи ЛВУ. Не всі відділи теж повертають збіркові листи, а тільки призначають певні суми грошей на цей рахунок. Контрольна Комісія вважає, що того рода практики не повинні мати місця і їх належить упорядкувати.

Контрольна Комісія стверджує, що прелімінар бюджету на 1960 і 1961 рр. передбачував приходи на суму \$ 35.070.00, а фактично їх було \$ 30.940.25, отже недовиконано бюджет по стороні приходів на суму \$ 4.129.75. По стороні розходів бюджету не виконано головні з уваги на затримку видання довідника в англійській мові "Україна", чим і пояснюється досить високе касове сальдо в сумі \$ 3.175.35.

Позатим недовиконання бюджету виказали в плати з рахунку: членських вкладок, організаційно-пропагандивного фонду, зворотів коштів поїздок і з рахунку видань. Всі ці недоплати причинилися головним чином до загального недовиконання прелімінара бюджету.

В часі своєї каденції Головна Управа ЛВУ відбула 19 засідань, в тому два спільні засідання з Крайовою Управою СУМ.

В особовому складі Головної Управи заіснували зміни, а саме:

а/ від місяця лютого 1960 р. залишив виконання обов'язків організаційного референта п. В. Дем'яківський, а ці обов'язки перебрав на себе п. П. Башук;

б/ від червня 1961 р. залишив становище члена Головної Управи ЛВУ п. Т. Буйняк по причині переїзду на постійне перебування в Оттаві;

в/ від вересня 1961 р. не виконує обов'язків референта зовнішньої політики інж. В. Безхлібник по причині виїзду до Оттави на студії; його обов'язки перебрав мгр. М. Сосновський.

Члени Головної Управи виїздили на річні загальні збори відділів; на провінційні конференції і наради ЛВУ, понадто Головна Управа утримувала постійний зв'язок з відділами обіжниками і листами. Обіжників і обіжних листів було 18.

З діяльності в часі останньої каденції належить підкреслити діяльність по лінії зовнішньої і внутрішньої політики, утримування зв'язків

з урядовими чинниками в Оттаві, Торонті і взагалі в Канаді, ініціювання демонстрацій у зв'язку з нападами на С. Петлюру, демонстрацій у зв'язку з викриттям вбивника сл.п. Ст. Бандери, проти московського імперіялізму й колоніялізму і т.п.

Контрольна Комісія переглянула і перевірила діловодство канцелярії Головної Управи ЛВУ і ствердила, що все ведеться своєчасно і взірцево. Все діловодство виконує Президія Головної Управи, тобто голова д-р Р. Малашук і головним чином - секретар та касир В. Макар. За точне і старанне та своєчасне виконування всіх робіт їм належить признання.

У висліді всего вище сказаного, Контрольна Комісія ставить перед 9-тою Крайовою Конференцією внесок на уділення абсолюторії Головній Управі та схвалення признання за діяльність Президії і Головної Управи ЛВУ.

Торонто, 7 квітня 1962 р.

За Головну Контрольну Комісію:

Инж. М. Кравців
голова

Инж. Ів. Куниця
замісник

С. Гадуняк
член

ГОЛОВНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ СУД
ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

З В І Т

Приємно нам закомунікувати Шановним Делегатам-учасникам 9-тої Крайової Конференції ЛВУ, що у звітному періоді не вплинула до Головного Громадського Суду ніяка справа на розгляд. Це є доказом, належного розуміння так членами, як і управами поодиноких клітин ЛВУ, принципів організації та доказом гармонійної співпраці у здійснюванні цілей і завдань ЛВУ.

За Головний Громадський Суд:

Ів. Бойко
голова

М. Масевич
замісник

С. Мединський
член

М. Берекета
член

В. Давидяк
член

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ
- АНАЛІЗА ПІД КУТОМ ВИМОГ І ПОТРЕБ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонті
7 квітня 1962 р./

Про традиційну політику Росії так висловився Карло Маркс:

"Насамперед політика Росії є незмінною, згідно зі свідченнями її офіційного історика москвича Карамзіна. Її методи, її тактика, її маневрування можуть змінюватися, але полярна зірка її політики - світове панування - є завжди вибраною зорею".

Ці слова основоположника комунізму надзвичайно цінні. Вони вияснюють всі круті стежки політики її теперішнього верховода московсько-большевицької імперії Микити Хрущова, який - подібно як Ленін і Сталін, його попередники - йде лише відмінними шляхами, стосує окрему тактику в реалізації незмінної традиційної політики російського імперіалізму.

Кажуть, що Ленін обдурив народи, кинувши підступне гасло "самостійності аж до відокремлення", а фактично він війною і безпощадним терором Червоної армії і ЧеКа відновив імперію, що розлетілась була під ударами національних визвольних революцій. Ленін, вождь РКП/б/, врятував єдність імперії, втопивши в крові молоді національні держави, що визволилися. На ґрунті поєднання комунізму з російським шовінізмом виник сталінізм, що відродив традиційні форми brutального російського колоніалізму й імперіалізму. Сталін жорстоко, подібно як Петро Поршій, винищував прояви окремішнього національного життя в окупованих країнах. Сталін винищив провідну верству в Україні і застосував теж голодову облогу України, щоб підірвати біологічну субстанцію непокірного народу.

А Хрущов, хоч офіційно засудив "культ особи Сталіна", але продовжує його політику російського шовінізму й колоніалізму. Компроміси і поступки Хрущова у бік союзних республік мають тимчасовий і тактичний характер. Вони в першу чергу вимушені непослабною впертою боротьбою поневолених народів. Перші роки хрущовщини, до кінця 1957 року, характеризувались своєрідним залицянням до не-російських народів. Після того як Хрущов став єдиновладним диктатором у Кремлі, прийшла відверта ставка на російський шовінізм, що став оформленою концепцією російської фашистської ідеології в новій програмі партії, схваленій на 22-ому з'їзді в Москві.

Закріпившись в імперському сідлі на троні червоних царів, Хрущов канонізує російський шовінізм. Його виявом є:

- русифікація, здійснювана послідовно на відтинках шкільництва й виховання, науки й культури в окупованих країнах,
- централізація в економічній політиці,
- масові заслання молоді в Казахстан і на новобудови в Сибірі, щоб послабити біологічний потенціал не-російських народів і прискіпити виложену в новій програмі партії ліквідацію решти національно-державної незалежності не-російських народів.

Хрущов вимагає визнання примату російського більшовізму на всіх ділянках життя. В добу комунізму, за 20 років, має всевладно заволодіти на теренах імперії російська мова й російська культура. Про це виразно пише І. Кравцев у статті п.н. "Зближення і розквіт соціалістичних націй", поміщеній у "Правді України" з 20 січня ц.р. Він дослівно пише:

"В УССР усі нації об'єдналися в дружню сім'ю, в один і у той же час багатонаціональний совєтський народ. Склалась нова історична спільнота людей різних національностей, що мають спільну територію і економічне життя, спільні риси національного характеру, що виявляються у спільноті

одної змістом соціалістичної культури, деяку спільність мови, оскільки російська мова фактично стала другою рідною мовою народів СРСР".

Досі було дозволено народам у СРСР зберігати національні форми культури, вкладаючи в них обов'язково соціалістичний зміст, а тепер вже й ці національні форми культури визнано небезпечними.

- "Національна форма культури - пише Кравцев - це передусім національна мова, а також психічна структура нації, традиції, особливості національного побуту, територія". - У цих національних формах - твердить Кравцев - криються "головні розбіжності" і тому комуністи не можуть консервувати такі форми. - "Національна форма - говорить він - не є щось вічне, це не закам'юлене явище". Але це стосується лиш поневолених Москвою народів. Для російської мови, культури й побуту Кравцев визначив іншу роль - не відмирання, а формування на їх базі - "советського народу". Він пише: "У зближенні національних форм важливіше місце належить російській культурі. Вона не тільки збагачує єдиний зміст культур народів СРСР, але вона також інтернаціоналізує їхні різноманітні форми". У той спосіб визнано русифікацію явищем прогресивним, згідним з вимогами "інтернаціоналізації".

Русифікація стала програмою партії. Про це пише другий представник московського шовінізму І. А. Новиков у статті "Виховання трудящих в дусі дружби народів і соціалістичного інтернаціоналізму на сучасному етапі", що появилася на сторінках "Українського Історичного Журналу" ч. 5 за 1961 рік. Цитуючи постанову квітневого пленуму компартії України з 1960 року, Новиков пише: "Одним із найважливіших завдань партійних організацій є інтернаціональне виховання трудящих України... в дусі любові і глибокої пошани до великого російського народу". - Рівночасно він вказує на необхідність "непримиренної боротьби проти українського буржуазного націоналізму".

Ми довше зупинилися на цих моментах, бо вони визначають зміст і характер підсоветської дійсності в Україні.

Московські колонізатори і червоні фашисти здійснюють диявольський план русифікації й асиміляції поневолених народів. В Україні вона проходить такими шляхами:

1. По містах і селах роз'їжджають - як це підтверджує вище згаданий І. Новиков - хмари агітаторів з лекційною пропагандою про дружбу соціалістичних націй з рівночасними атаками на націоналістів. Ведеться антирелігійна кампанія. Демонструють кінофільми "Іванна" та "Народ обвинувачує", у яких українських націоналістів - членів ОУН і УПА представлено як "найлютіших ворогів українського народу", а всі "велетенські досягнення" советської влади записано на рахунок "братерської допомоги великого російського народу".

2. Дуже модними стали т.зв. "Вечори дружби" або "Тижні культури", на яких виступають письменники, культурні діячі й мистецькі ансамблі з різних республік. Очевидно, пануючою мовою на цих імпрезах "дружби" є "общепонятна" російська мова.

3. Одним із засобів русифікації є вивози молоді на працю в Сибір і до Казахстану. Запротореним юнакам і дівчатам з України, позбавленим українських шкіл, книжок і газет, накидають російську мову й культуру.

4. Політику русифікації і денационалізації здійснюють шляхом виміщення населення вже не лише по промислових центрах і великих містах, як це було до революції, але теж і на малих заводах і в колгоспах. Організують - каже Новиков - "окремі дільниці, бригади і колективи комуністичної праці, що складаються з людей різних національностей... Процес інтернаціонального виховання людей різних національностей в праці відбувається і в колгоспному селі. Часто у колгоспах працюють люди різних національностей". Російська мова стає тоді для них спільною мовою.

Хрущов намагається здійснити те, чого не в силі були зробити ані ро-

сійські царі валуєвськими указами, ані Сталін із своїм жакливім терором:

У 1959 році введено в Україні шкільний закон, що забезпечує упривілейовану позицію російській мові в школах, як "мові Леніна", а в 1961 р. схвалено нову програму партії, яка санкціонує русифікаційну політику Кремлю. Формально, для ознамилювання, в програмі КПСС сказано, що "партія буде й надалі забезпечувати вільний розвиток мов народів ССРСР...не припускаючи ніяких привілеїв, обмежень або примусу в уживанні тих або інших мов". А через кілька рядків нижче говориться: "Російська мова фактично стала загальною мовою міжнародного єднання всіх народів ССРСР". Хрущов на з'їзді у Москві коментував цей розділ так: "Російська мова стала фактично другою рідною мовою для всіх народів ССРСР".

Але ця хрущовська програма партії йде ще далі. На базі побудови комуністичного суспільства, за 20 років московські червоні фашисти плянують зліквідувати нації і народності Советського Союзу. Станеться це не шляхом заборони національного розвитку, як це було за царських часів, ані терором, як робив Сталін, але "ленінським шляхом", що його рекомендує Хрущов, - шляхом "дружби" і "добровільного злиття націй". Зовсім не дивниця, що Хрущов обрав своїм вчителем і дороговказом Леніна. Ленін на словах визнавав за українським і іншими народами право на "свободу і утворення самостійної держави", говорив про "повну рівноправність", а на ділі рішуче виступав на захист неподільності московської імперії, називаючи зрадою всі сепаратистичні тенденції. Проповідувана тепер Хрущовим і його імперською клікою "дружба" і "незламна єдність радянських народів" - це лише нове з'ясування устійненого Леніном московського централізму і колоніалізму.

Усю потворність московського колоніалізму в Україні: русифікації на всіх ділянках і нищення національних питомостей з остаточною метою ліквідації поневолених народів - розкрив і показав міністер освіти УССР І. К. Білодід. У статті "Українська мова серед мов соціалістичних націй ССРСР", поміщеній у "Вітчизні" за лютий 1962 р., він пише:

"Нація, національні відмінності" - це "категорії історичні". Вони поступово відійдуть в історію минулого. "Метою соціалізму є не тільки знищення роздрібленості людства на малі держави, не тільки зближення націй, але й злиття їх... Ця історична перспектива і закономірність /тобто злиття націй! / визначає також вироблення в умовах співжиття спільних елементів, зближення мов у сучасний період розвитку". Що означає "зближення мов", Білодід пояснює так: "У взаємозбагаченні і зближенні літературних мов соціалістичних націй величезна роль належить російській мові. Творча допомога високорозвиненої мови великого російського народу, мови В. І. Леніна, у формуванні, збагаченні і розвитку літературних мов народів ССРСР - багатогранна. Вона виявляється як у запозиченні з російської мови лексики, фразеології на означення нових понять суспільного розвитку, наукового і технічного прогресу, так і в активізації, збудженні, за зразками і моделями російської мови, властивих для кожної національної мови її внутрішніх словотворних ресурсів і можливостей. Для народів Радянського Союзу російська мова стала другою рідною мовою, яка вивчається і засвоюється з великою любов'ю і пошаною... Російська мова фактично стала спільною мовою міжнародного єднання і співробітництва народів ССРСР...Отже, однією з глибоких закономірностей розвитку мов соціалістичних націй у цей період є зростання ролі російської мови як могутнього засобу міжнародного єднання і спілкування народів Радянського Союзу, засобом прилучення їх до скарбів культури всіх народів Радянського Союзу, до світової культури". Отак міністер освіти нібито "суверенної" Радянської України оправдує русифікацію, закликаючи при току "з усією більшовицькою непримиренністю викорінювати навіть найменші прояви націоналістичних пережитків"...

Поруш з русифікацією проходить централізація на економічному відтинку, хоч на перший погляд здавалося, що Хрушов законом Верховної Ради СРСР з 10 травня 1957 р. "про вдосконалення організації управління промисловістю і будівництвом" започаткував період децентралізації з поширенням прав національних республік. Тоді поділено було СРСР на 105 економічних адміністративних районів. На терені УРСР було створено спочатку 11, а в 1961 р. 14 економічних районів. Але сподівання на збільшення прав національних республік не оправдали себе. Централізація далі залишилася основою політики Кремлю. Це потвердив у своїй промові на січневому пленумі компартії України в Києві 1961 р. М. Підгорний. Він дослівно сказав: "Держплан СРСР і союзні Головностацьбути в практиці своєї роботи прагнуть до надмірної централізації, що зв'язує в повній мірі ініціативу республік. Так, наприклад, плани виробництва і розподілу всіх видів промислової продукції, яку виробляють підприємства республіканських міністерств і відомств, раніше затверджувались радами міністрів союзних республік. Це дало нам змогу подавати значну допомогу сільському господарству в забезпеченні його деякими видами виробів, устаткуванням та дрібним інвентарем. Тепер уся продукція, що виготовляється на підприємствах місцевої промисловості, при чому навіть така, як цвяхи, лопати та інший дрібний інвентар, розподіляється держпланом СРСР у централізованому порядку. При чому ресурси, що виділяються при випуску цих виробів, значно зменшились, порівняно з тими, якими раніше розпоряджались республіки".

Щоб ще більше затіснити централізацію, створено в цьому році т.зв. укрупнені райони, про що повідомила "Правда" з 23 лютого ц.р. Тепер Совєтський Союз поділено на 19 великих економічних районів, деякі республіки прилучено до економічних районів РСФСР, поминючи зовсім національні моменти. На терені УРСР є три райони. Вже у самому назовництві районів УРСР введено давні царські терміни. Економічні райони УРСР називаються: Донецько-Дніпровський, Південно-західний і Південний.

Ця нова реорганізація совєтської промисловості й будівництва, разом з виразним русифікаційним курсом, говорить про жахливе колоніальне становище, в якому перебуває Україна. Москва під проводом Хрушова рішила прискорити "процес відмирання націй", ліквідацію окремих національних республік. За 20 років Україна має стати лише географічною назвою на карті, провінцією московської імперії.

Такі є плани і спрямування партії московських централістів, але жива дійсність, постава поневолених народів, зокрема українського народу, заставляє їх іти на поступки. Хрушов стосує політику так би мовити, цукерка і бука. Він засудив злочини Сталіна, дозволив розкрити злочини Кагановіча в Україні /лиш у відношенні до партійних людей/, вкоротив сваволю поліцейного апарату, звільнив великі маси в'язнів з концлагерів, дозволив на реабілітацію знещених діячів культури, останньо М. Куліша і М. Скрипника, приєднав навіть до України Крим, у партійному й державно-господарському апараті настановляє на корівні посади вже не москвинів, а українців, і комуністична преса пише про розквіт та нечувані досі досягнення "суперенної" радянської України в сім'ї "вільних народів Совєтського Союзу". А як є на ділі?

Хрушов хоче з'єднати українців перспективою стати, поруч росіяни, будівничими імперії - спільної батьківщини. В Україні він руками українських комуністів здійснює традиційну колонізаторську й русифікаторську політику під гаслами Леніна про "непорушну дружбу двох народів-братів - російського і українського". Ці тези були сформульовані при нагоді шумних святкувань 300-річчя Переяславської угоди, а в минулому році прийшло до закріплення культури Переяслава в формі відкриття у Переяслав-Хмельницькому пам'ятника п.н. "На віки разом", що присвячений 300-річчю

"возз'єднання України з Росією". Під гаслом орієнтації на Москву та закріплення "дружби" з Росією проходила Декада української літератури і мистецтва в Москві 1960 року, а в минулому році Шевченківські святкування.

Слід підкреслити, що коли б не широко розгорнена імпозантна підготовка еміграції відзначити 100-річчя від дня смерті Тараса Шевченка, то Шевченківський ювілей був би промовчаний в Україні. Коли ж мусіла Москва дозволити на Шевченківські святкування в Україні, то допасувала їх до своєї імперської політики. Відповідно до неї пофальшовано і спотворено Шевченка. Навіть сам Хрущов їздив ніби то з поклоном на могилу Шевченка в Каневі, щоб заманіфестувати "дружбу" і "єдність" двох народів-братів. А голова республіканського Шевченківського комітету Максим Рильський, промовляючи на святковій сесії у Києві, говорив, що "Шевченко був чемпіоном дружби українського і російського народів. Він полум'яно ненавидів ворогів цієї дружби - українських буржуазних націоналістів... Український народ з вдячністю згадує і ніколи не забуде тієї допомоги, яку одержав Шевченко від великого російського народу. За те український народ висловлює свою вдячність, любов і признання для своїх старших російських братів".

Хрущовська кліка московських фашистів і колонізаторів плекає в партійних кругах в Україні тип холюя, намагаючись виховати відданого раба-слугу її будівничого російської імперії.

Для зрозуміння того стану в Україні, нам слід усвідомити собі, що в умовах тотального поневолення, відокремлення України від вільного світу, не може бути мови про те, щоб у Києві з'явився Тіто або Гомулка, не може бути жодної аналогії між Україною і Албанією.

Чи українські діячі культури, що носять у кишенях партійні квитки, а на грудях ордени з ласки Москви, не бачать і не розуміють, куди зміряє хрущовська політика "дружби" і "зближення націй"? Мабуть не зовсім правильно і влучно звучала б стандартна відповідь. Одне певне, що одверто виступити проти офіційного імперського курсу вони тепер не вважаться, бо це означало б смерть, найперше для них особисто. Тому на партійних зборах письменників Києва 21 листопада 1961 р. Павло Тичина кається за свої попередні помилки - возволичування Сталіна, але рівночасно бив поклони перед новим ідолом - Хрущовим і осуджував "українських буржуазних націоналістів". Знову ж придворний поет червоних московських царів Олександр Корнійчук відразу виразно станув на позиції московського колоніялізму, що їх визначила нова - хрущовська програма партії. - "Ми не будемо консервувати її увічнювати національні відмінності - говорив він, - ми будемо підтримувати об'єктивний процес все тіснішого зближення націй і народностей, який відбувається в умовах комуністичного будівництва".

Але помилково було б думати, що всі діячі культури в Україні, навіть партійні, з покорю приймають хрущовську програму ліквідації українського народу. Вони серйозно затурбовані, слідний навіть спротив. Про це натякнув Корнійчук: "Є ще у нас товариші, - говорив він - які не зовсім уяснили цю проблему". Щоб розладувати важку, мов перед бурєю, атмосферу, Корнійчук пробує переконати, що навіть тоді, коли "в основному комунізм буде побудований, передчасно буде деклярувати злиття націй". Корнійчук потішає, що "в процесі зближення націй і далі розвиватиметься національна мова і національна культура". Так само й І. Білодід, що змушений оправдувати русифікаційну політику Кремлю, пробує вговорити її заспокоїти всіх, що бунтують проти того. Він каже: "Національні мови, за вченням марксизму-ленінізму, ... будуть існувати, безперечно, існувати поряд з єдиною спільною мовою комуністичного суспільства, аж поки народи не відчують практичної зручності не користуватися ними".

Однак молодь реагує інакше. Вона не спроможна так повздержливо, з вирахуванням, як досвідчено на протязі численних ударів московського терористичного апарату старше покоління, приймати доручення імперського

центру на самоліквідацію нації. Українська молодь, як кожна молодь, сповнена найкращих почувань любови й відданости батьківщині, реагує безпосередньо, не оглядаючись на наслідки.

Серед молодого покоління, народженого і вихованого вже в большевицькій системі, бунт проти московського колоніялізму виявляється дуже різко. Ідеологія комунізму для молоді чужа, далека. Напередодні 19-го з'їзду комсомолу України "Радянська Освіта" з 21 березня ц.р. пише: "Слід сказати, що в ряді комсомольських організацій є серйозні недоліки у комуністичному вихованні молоді. Комсомольські організації деяких областей ще слабо ведуть ідейно-виховну роботу і по справньому не борються з аморальними проявами серед комсомольців і молоді, з пережитками старого, що часто плямує високе звання радянського студента". Молодь, в тому студентська, залишилася в своїй основі здоровою національно-патріотичною, навіть релігійною.

Про пориви й почування української молоді хай говорить вірш Ліни Костенко "Грунт":

"Чудові є в світі краї...

Для мене ж -

той край найкращий,

Де вирости крила мої".

/"Вітчизна", ч. 2, 1961/.

Поет Г. Кулеба так з'ясовує свої настрої і настанову в вірші "Я ішов у життя":

"А як впає у степу опівночі,
До грудей пригорнув колосину,
Бачив рідної матері очі,
Вони кликали: Сину мій, сину!

Я підвівсь... Я ще йтиму і йтиму,
Буду ранки стрічати солов'їні, -
Я дивитимусь тими очима, -
Україно моя, Україно..."

/"Вітчизна", ч. 4, 1961/.

Творча українська молодь в літературі й мистецтві шукає не лише нових форм мистецького вислову, але ставить рубом питання правди. У дискусії над промовою О. Гончара на третьому пленумі Спілки Письменників України у Києві, 10 і 11 січня ц.р.; Д. Павличко говорив: "У розв'язанні різноманітних найважливіших літературних проблем найліпше допомогти зможе тільки одна річ - правда. Вона є не лише справою розуму, а - й головне - справою нашого серця. Не писати правдиво, не дати читачеві повної, безкомпромісової правди - означає втратити читача, втратити молодь... Я хочу оголосити з цієї трибуни війну брехливому перу, хай заржавіє і зламається брехливе перо!"

Молоді літератори й критики - Д. Павличко, І. Муратов, В. Мінко, С. Кириченко, І. Дзюба, Євген Свєрстюк, як теж відомий старший письменник, що повернувся з заслання, Б. Антоненко-Давидович - вимагали повної ліквідації "культу особи" та ставили "конкретні пропозиції до міністерства освіти та культури щодо поліпшення системи викладання української літератури та мови в школах, щодо більшого поцінування класичної літератури та мистецької спадщини, ознайомлення молоді з відомими діячами української культури, щодо гідного вшанування пам'яті багатьох забутих письменників і мистців". /"Літературна Газета" з 16.І.1962/.

Але на реакцію Москви і її підголосків не довго прийшлося чекати. У переіменованій "Літературній Газеті" на "Літературну Україну" Любомир Дмитерко пригадує, що для українських літераторів, мистців і взагалі діячів культури невідхильним законом мусить бути "поглиблення дружніх зв'язків українського письменства з могутньою російською літературою й інших форм

зближення та взаємозбагачення національних культур". При тому він вилаяв і засудив усіх тих письменників і критиків, які посміли вимагати правди.

Проти української молоді звернені найжорстокіші удари московських колонізаторів.

Коли Сталін, як це сказав Хрущов на 20-му з'їзді компартії у Москві, не міг виселити українського народу на Сибір ізза його чисельности, то його наслідник нищить біологічну субстанцію народу тим, що масово засилає українську молодь на цілину й будови Сибіру під брехливою маскою добровільних виїздів.

Засланнями полоді на Сибір і в Казахстан Москва позбавляє Україну її природнього біологічного росту, проводить політику народобивства, рівночасно народ втрачає надійні кадри бойового елементу та провідної верстви. Чи вдасться Москві зрусифікувати в чужому оточенні на Сибірі молодь, чи не стане вона радше тараном, що розвалить імперію?

Відповідь на це питання дасть може вже недалеке майбутнє.

У цьому році почали вже висилати масово молодь із шкіл та міст на роботу в колгоспи. Це нове явище хрущовської політики-штурмівщини матиме безперечно позитивні наслідки в процесі наростання й поглиблення національного спротиву. Відірвані від шкільної лавки юнаки й дівчата ідуть у колгоспи з накопленою ненавистю до режиму. Зростатиме далі незадоволення, розхитуючи протинародню систему поневолення і визиску. Втративши молодь, більшовики втратили майбутнє.

Спротив московським централістам і боротьба за власні національні права прибирає в Україні різні форми - від несміливих, дуже обережних висловів критики - виступів проти "штампу" і партійної контролі в мистецтві й літературі, до прямо гарячкової, поспішної праці, щоб наздігнати втрачений час: використати внутрішні ускладнення в імперії та боротьбу на партійних верхах на розбудову власних культурних і економічних цінностей, видати нові українські твори, збільшити випуск книг і журналів, розбудувати шкільництво і т.п. Все це робиться виходячи з комуністичних позицій, впарі з обов'язковою пропагандивною шумихою про "дружбу і єдність народів Советського Союзу".

І - треба це ствердити - до безперечних здобутків у минулому році треба зарахувати найперше масові відзначування 100-річчя Шевченка, багатотиражно видання "Робзаря", мистці /Касіян В., Божій М., Криський Т./ готують повне видання "Мистецької спадщини Шевченка", появилися опери "Назар Стодоля" К. Данькевича, "Наймичка" М. Вервицького, Академія Наук УРСР видає українсько-російський словар у 6 томах /вийшло вже 4/, виходить біографічний і бібліографічний словар "Українські письменники" в 5 томах. Здобутком є й те, що створено Шевченківські премії за найкращі твори літератури й мистецтва. У цьому році відзначають ювілей М. Лисенка, перевидають частину його творів. Діячі культури прямо виривають з кігтів московського хижака те, що вдасться.

Москва неспроможна подолати спротиву населення в Україні.

На спеціальній нараді в питаннях ідеологічної роботи, 19 і 20 лютого ц.р. у Києві, представники імперського центру мусіли ствердити повний провал на відтинку ідеологічного виховання. Уповноважений Хрущова для ідеологічної роботи в Україні А. Д. Скаба говорив у своїй доповіді про потребу "доморінного поліпшення атеїстичної роботи та послідовної і непримиренної боротьби проти будь-яких пережитків і рецидивів націоналізму і шовінізму, проти тенденції до національної обмеженості і винятковості".

Українського націоналізму, релігійних вірувань, рідних традицій не вдалося Москві вирвати з душі народу. На згаданій нараді перший секретар компартії України М. Підгорний говорив: "Особливої уваги вимагає боротьба проти освячених багатовіковими звичками і традиціями залишків буржуазного світогляду, які виявляються у приватновласницькій психології, в користо-

любстві, в дрібновласницьких тенденціях: "Наскільки живий цей пережиток, свідчать факти ще не викоріненої спекуляції, кабарництва, зловживання службовим становищем у корисливих цілях, особистого збагачення шляхом обкрадання держави, обману людей тощо". Протинарідня большевицька система знайшлася під такими сильними ударами життя, що втрачає ґрунт під ногами. Виникли такі протиріччя між теорією і практикою, що незадоволення і бунту населення проти глитаїв-вельмож, проти державної паншини та експлуатації людини не вдається опанувати і новими драконськими розпорядками - "указами" про кару смерті, ув'язнення і заслання за розкрадання громадського майна, за недогляд за сільсько-господарськими машинами, за хуліганство й інші "антигромадські, паразитні форми життя". Очевидно, під категорію "паразитів" і "хуліганів" попадають усі, хто не вигідний та небезпечний для імперського режиму. Із совєтської преси видно, що як "дармоїдів" і "паразитів" засуджують священиків, в тому й засудили чернігівського архієпископа Андрія Слабосницького. Впарі з тим замикають й церкви в Україні. Ще в минулому році преса реєструвала процеси проти членів ОУН і УПА.

В Україні, як теж в інших повоєнних країнах, незадоволення населення оформляється на національному ґрунті у формі спротиву русифікації, маючи на меті національну окремішність та державну незалежність.

Москві не вдалося зліквідувати визвольної боротьби в Україні. Ідеї революційної боротьби такі живі в народі, що саме проти українського націоналізму звернені найлютіші удари ворога і його вислужників. На всіх партійних нарадах і з'їздах постійно повторяються заклики й резолюції про боротьбу проти українського націоналізму. На 21-ому з'їзді компартії України в лютому 1960 р. Підгорний закликав - "оберігати радянських людей, особливо молодь, від впливу ворожої буржуазної ідеології... Ми повинні рішуче й послідовно боротись проти ревізйонізму, проти будь-яких проявів буржуазної ідеології, проти проявів українського націоналізму". Цей самий мотив повторився в його промові на 22-ому партійному з'їзді у вересні 1961 року. І на згаданій вже ідеологічній конференції у лютому цього року у Києві Підгорний, як подає газета "Молодь України" з 21.2., довше зупинився "на питаннях посилення боротьби проти буржуазної ідеології, зокрема українського буржуазного націоналізму. Промовець говорить, що міжнародня реакція докладася багато зусиль, щоб використати антикомунізм і націоналізм як ідеологічну зброю проти світової соціалістичної системи... Вороги будуть заходити то з одного, то з іншого боку, сподіваючись знайти десь щілину і протунути свою ворожу ідеологію, щоб якось вплинути на ідейно нестійких людей, посіяти у них сумнів, отруїти їх націоналізмом".

Страх огортає московських колонізаторів, бо вони не мають жодних аргументів проти життєвих фактів. А ці факти кажуть, що розкитується імперія, тріщить у своїх основах. Коли українська еміґрація розгортає ширше політичну акцію, розкриваючи московський колоніалізм і здобуває серед західних державних мужів приятелів України, що на міжнародньому форумі, як прем'єр Діфенбойкер, виносять проблему московського колоніалізму і ставлять вимогу його ліквідації, то це викликає відразу скажену лютя на Кремлі, а при тому широким відггоном відбивається в Україні. Совєтська преса в Україні містила численні заяви і довгі статті українських письменників у відповідь на виступ Діфенбойкера в ООН 1960 року і його промову в-осени м.р. в Торонті. Вони лають Діфенбойкера і возвеличують червону російську імперію як союз "вільних народів", але при тому український народ довідується, що він не осамітнений у боротьбі за визволення, що українська еміґрація у вільному світі не сидить з заложеними руками.

І ворог мусить рахуватися із силою, організованою українською силою, що діє у цілому світі за одним пляном.

Сконцентрована акція закордоном проти московсько-більшовицького колоніалізму, винесення проблеми московського колоніалізму на міжнародній форум, - це та реальна допомога нашому народові, якої він від нас сподівається і на ній рахує.

Очевидно, це не може обмежуватися виключно до політичних виступів, принагідних маніфестаційних акцій. Необхідна рівночасно солідна діяльність і на таких ділянках, як наука, мистецтво, література. Потрібна широко розгорнена праця еміграції для рідної культури, науки, мистецтва. Бо і величаві святкування Шевченківського ювілею в минулому році, і участь наших вчених на міжнародних з'їздах, як наприклад на з'їзді істориків у Стокгольмі, і Українська виставка образотворчого мистецтва в Детройті, і видання Енциклопедії Українознавства, - все це великий вклад в українську культуру, а рівночасно й велика допомога українському народові в боротьбі проти московських русифікаторів і централістів.

Коли у відповідь на Шевченківські святкування еміграції Москва мусила дозволити відзначити теж 100-річчя з дня смерті Шевченка і в Україні, коли на видання Енциклопедії Українознавства прийшло видавання Української Радянської Енциклопедії, коли совєтська преса реагує на виступи українських істориків у Стокгольмі, на праці українських вчених і діячів культури, на промови Діфенбейкера, лаючи теж українську еміграцію, то це засвідчує, що вже нав'язано діалог між еміграцією і кращою єдиноправильній площині. І в цьому напрямі треба працювати, діалог зміцнювати та поглиблювати.

Його правильність дуже вимовно підтверджує анонімний лист в обороні Шевченка й української еміграції. Про нього згадав І. Дяченко в статті "Руки геть від Шевченка", надрукованій у "Робітничій Газеті" з 27.8.1961 року. Непідписаний автор листа протестує проти фальшувань Шевченка - трактування його як приятеля російського народу й взагалі проти остогидлої пропаганди "російсько-української дружби". А на адресу української еміграції він каже: "Те, що вони увічнюють пам'ять Кобзаря на чужій землі, - хвала і честь їм!"

Хрушовська політика московського шовінізму й колоніалізму, безкомпромісова в цілях, а рафіновано гнучка в методах, - натрапила в Україні на здецидований спротив і непримиренну боротьбу. Український народ виявляє подивугідну живучість та енергію. На всіх ділянках життя і в різних формах виявляють себе творчі національні сили, які при догідних умовах вихнуть могутнім полум'ям національної революції, що змете останню твердиню колоніалізму в світі - московсько-більшовицьку імперію. Співдія української еміграції з народом може цей процес значно прискорити, донь визволення України наблизити.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
В АКТУАЛЬНІЙ МІЖНАРОДНІЙ СИТУАЦІЇ

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонті
7 квітня 1962 р./

Навіть дуже загальна відповідь на поставлене питання вимагає аналізу міжнародної ситуації і всіх тих чинників, які мають такий чи інший вплив на уклад міжнародних стосунків у світі.

Насамперед щодо міжнародної ситуації. Стан політичної провізорії, що заіснував безпосередньо після закінчення 2-гої світової війни, остається надалі підставовим для укладу міжнародних стосунків. Конфлікт між західним і східним бльоками має вирішальний вплив на характер і спрямування внутрішньої і зовнішньої політики всіх без винятку держав у світі, включно з т.зв. неутральними.

Все таки попри ті, скажімо умовно, константи міжнародної ситуації під сучасну пору, заіснували у світі факти і події, які відділюють на уклад міжнародних стосунків, на баланс сил та зумовлюють зміни у політичній стратегії і тактиці.

На те "нове" у світі на сьогодні звернув нещодавно увагу американський президент Джан Кеннеді у своєму пресовому інтерв'ю, відмічуючи, що "більшість американців не здає собі справи з того, що змінилася ситуація". Коментуючи в дальшому відношення сил у світі, президент говорить: "Я не думаю, що багато людей взагалі розуміє засяг змін. Ще у 1954 році баланс сил у літунстві і в атомній зброї був по нашому боці. Пересунення почалося десь у 1958 чи 1959 роках з уваги на застосування ракетної зброї. Тепер нам треба собі усвідомити, що обидві сторони мають цю ж нищівну зброю і це основно міняє проблему". /"Сатердей Івнінг Пост", ЗІ.З.1962/.

Це незвичайно важливе і далекосягле ствердження лідера найбільшої світової потуги, і це власне ствердження треба мати на увазі, щоб належно розуміти не тільки ситуацію у світі в загальному, але теж розуміти такі чи інші політичні потягнення чи дії по обох сторонах барикади у тій т.зв. холодній війні.

Коли мова про західний світ, то тут можна ствердити існування двох політичних напрямків чи концепцій в оцінці політичної ситуації і в практичній політиці.

Вихідною позицією обидвох концепцій є акцептування факту про "атомний пат" на шахівниці міжнародної політики. Він пояснюється тим, що обидві сторони досягнули у розвитку ядрової зброї такий ступень, що на випадок збройного конфлікту сторони є спроможні нанести собі такий взаємний удар, який буде рівнозначним з тотальним взаємним винищенням.

Приймаючи таке вихідне założення, прихильники першої концепції заступають погляд про те, що в сучасній обстановці будь-яка зміна в укладі міжнародних стосунків може заіснувати тільки у висліді змагання в економічній та ідеологічній площині, а не у висліді мілітарної переваги, бо ствердять вони - з уваги на збалансування мілітарна сила втратила значення інструменту політичного маневрування.

Інші висновки роблять прихильники другої концепції. Погоджуючися з думкою про "атомний пат", вони ствердять, що ССРСР буде вести політику з метою остаточно перекинути баланс сил у свою користь шляхом встановлення своєї контролю на просторі Західної Європи, в першу чергу на просторі цілої Німеччини, позиція якої є ключовою для Європи. Контроля цілого європейського континенту дала б Москві передусім політично-психологічну перевагу у розигрі з США і уможливила б їй створити у світі таку ситуацію яка б у висліді приневолила Америку до далекоїдучих поступок, чи навіть

до капітуляції. На радку прихильників отієї концепції такий розвиток подій став можливим власне з уваги на досягнення "атомного пату", яким зломано абсолютну мілітарну перевагу США у світі. На погляд Москви це створює догідну психологічну базу для політичного натиску на Західню Європу, яка в обличчі такої ситуації є практично безборонна і мусітиме впасти жертвою советських конвенціональних збройних сил, що діятимуть під прикриттям ядрової зброї, однак без її практичного застосування. /Афера з німецьким амбасадором Кролем має до того відношення/.

Коли йдеться про практичну політику Заходу, зокрема США, то ми виразно бачимо наслідки того способу думання і як теж те, що Захід вже продовжує діяти, виходячи власне зі заложення наявності "атомного пату" у стосунках з советським бльоком. На це кидає чимало світла згадане вже інтерв'ю през. Кеннеді, у якому він перестерігає перед легковаженням советської загрози і вказує на konieczність для США за всяку ціну втримати на потрібній висоті узброєння ядерною зброєю як єдиний надійний запобіжник вибуху нової світової війни. Але втримуючи отой баланс, през. Кеннеді вважає, що потрібна посилена політична акція у світі, яка б мала рівноважити подібну з політичною акцією Москви. З другого боку - на думку Кеннеді - Захід повинен бути приготований на ведення локальних воєн, зглядно воєн партизанського характеру, стосуючи тільки конвенціональні збройні сили, тримаючи у резерві ядерну зброю.

Іншими словами, мілітарне збалансування в ніякому випадку не виключатиме політичної акції, навпаки, політична акція, економіка, ідеологія будуть власне полями боїв і вирішального змагу між двома бльоками.

Маючи до диспозиції жажливе знаряддя знищення, обидві сторони - правдоподібно змовчки погодяться на те, що тієї зброї за ніяких умов не можна буде вживати. Остається один момент, на який постійно звертається увагу, іменню, що ССРСР захоче використати свою перевагу у конвенціональних збройних силах в надії, що США не поважаться на вжиття ядерної зброї. Згадане вже інтерв'ю през. Кеннеді мало між іншим на увазі дати публічну відповідь на таку можливість, про що зрештою советська сторона була поінформована дипломатичним шляхом. През. Кеннеді виразно попередив Москву, що США перші застосують атомну зброю у випадку, коли б советський блок створив таку ситуацію, яка б могла принеболити США до капітуляції. Це попередження треба розцінювати як один з підставових прийомів у новій фазі змагу між Заходом і Сходом, що матиме місце у майбутньому у тіні "атомного пату".

Які ж у такій міжнародній обстановці вигляди для визвольної боротьби України і інших поневолених Росією народів?

Нам здається, що власне ми наближаємося до періоду, коли те питання набере засадничої ваги у міжнародній площині. Ми вже згадали про те, що боротьба між західнім і советським бльоками поволі переноситься в площину політики і економіки, в площину змагу за душі людей і цілих народів.

На порядку дня вже сьогодні стоїть питання про те, чий спосіб життя, чия життєва філософія, чия політична і соціальна концепція є атрактивніша і полонює народні маси?

Ідея свободи чи ідея тоталітарної держави? Економіка для добра всього людства, чи економіка як засіб панування над іншими народами і над цілим світом?

Така постановка питання стає особливо важливою по відношенні советського бльоку, який контролює біля один більйон людей і де десятки колись вільних народів стали жертвою безоглядної експлуатації і політичної та національної неволи.

Західній світ відкидає сьогодні думку про війну як засіб досягнення окреслених політичних цілей. Так само не є сьогодні прихильником війни Москва, для якої нова світова війна означатиме безумовний кінець. Але ні

в одному ні в другому випадку ні Захід ні СРСР не планують капітулювати, ні резигнувати зі своїх плянів. Зокрема не думає резигнувати зі своїх плянів Москва, про що цілком відкрито продовжують заявляти російські лідери.

Коментуючи цілі совєтської політики у зв'язку зі заявами Хрущова, през. Кеннеді ствердив, що на основі всіх доступних йому даних він вважає, що Москва у своєму плануванні під бою світу є незвичайно серйозна і накресленого Хрущовим "плану акції" у його промові 6 січня 1961 не можна легковажити. Цю промову през. Кеннеді розцінює як совєтський великий стратегічний плян, проти якого мусить бути поставлена належна оборона і протидія.

З нашої точки зору того роду ствердження треба розцінювати як позитив, бо ще донедавна на Заході легковажили російську загрозу і такі чи інші декларації російських лідерів.

Треба вважати, що за усвідомленням совєтської загрози для безпеки західних держав мусить прийти відповідна запобіжна акція на різних відтинках, в тому тож на порядок дня мусить бути поставлене - хоче того ще сьогодні хто, чи не хоче - питання поневолених Москвою народів.

Такою є логіка нинішнього укладу міжнародних стосунків і теж відповідно до того мусять бути зроблені наші висновки і плянована наша політична визвольна акція. Очевидно, нам не вільно себе обманювати передчасними надіями чи сподіваннями, не можемо і не повинні ми думати, що вже завтра на Заході поставлять в цілій ширині питання України і інших народів. Треба числитися з можливістю, що те питання захочуть ще якийсь час використовувати як тактичний засіб у маневруванні з Москвою, але і така можливість у кінцевому розрахунку мусить бути трактована нами як позитив, бо кожне ставлення на порядок дня питання поневолених народів, без уваги на безпосередню мету і пляни тих, що те питання видвигають, може створити для нас догідну ситуацію для акції.

Ми повинні не забувати про те, що питання поневолених Росією народів як проблема не є чуже західним політикам. Вони про нього знають і його беруть до уваги у своїх розрахунках, але з різних причин не надають тому питанню пріоритету. Коли ж ті чи інші політики те питання ставлять, то в першу чергу як тактичний прийом у розигрі зі совєтським бльоком.

Тут буде інтересним нагадати про статтю відомого американського журналіста Стюарта Алсона, який 16 грудня 1961 р. писав у "Сатердей Івнінг Пост" з приводу т.зв. політики визволення західного світу:

"Хрущов має очевидно чимало турбот... Але я впевнений, що є одна справа, якої Хрущов боїться більше чим маневрувань своїх внутрішніх ворогів /групи Маленкова - прим. моя - М.С./, чи ривалізації з комуністичним Китаєм, що може порушити цілу підставу комуністичної сили, - а це є населення Совєтського Союзу, яке в більшості його /Хрущова/ з усієї сили ненавидить. Хрущов передусім боїться того, що може статися на випадок війни, чи навіть в часі, коли буде тільки здаватися, що війна є неминуча, - на просторі його велетенської, неспокоїної і сповненої ненавистю Європейської імперії. Щодо цього питання Хрущов завжди виявляв гостру і пристрасну реакцію. Самий тільки натяк на те, що Захід може підтримати повстання в його імперії, кидає його в лют".

З такої ситуації американський журналіст С. Алсон робить висновок про доцільність використати таку внутрішню ситуацію в СРСР як засіб тактичного тиску на Москву, мовляв, Москва у власному інтересі повинна перестати наступ на Захід, бо тоді Захід буде мусити використати отой важливий афут, яким є підневільні народи СРСР. - "Ми мусимо задалегідь попередити Хрущова" - пише Алсон, - що у випадку, коли він нас захоче притиснути у куті, ми рішимося на використання того афуту у повному засягу, стосуючи для того всі засоби у нашому розпорядженні".

Це ствердження американського журналіста, який стоїть близько адміністрації през. Кеннеді, має свою вагу і його треба розцінювати як не-офіційне попередження російських лідерів про те, що Захід має у резерві дуже небезпечну для Росії зброю і якщо Москва не захоче бути поміркована у своїх домаганнях, - ця зброя може бути використана.

Очевидно, у принципі ми мусимо дивитися на такий підхід до питання поневолених Росією народів як на негативний і мусимо рішуче з таким підходом як шкідливим ідейно і неморальним - боротися.

За те треба нам розцінювати як позитив офіційне становище окремих речників західних держав /канадський прем'єр-міністр Джон Діфенбейкер, американський амбасадор в ООН Адлай Стівенсон/ в справі поневолених Росією народів.

Нам здається, що може ніколи від часу зачаткування наших визвольних змагань у найновішій добі нашої історії ми не мали таких засобів і таких реальних можливостей для широкомасштабної зовнішньополітичної акції, як це ми маємо якраз тепер. І нашим завданням ті можливості повністю використати.

Політична ситуація у світі - явище незвичайно мінливе, залежно від дуже багатьох чинників. Ми не знаємо, якою та ситуація буде завтра, і не знаємо, як будуть укладатися міжнародні стосунки. Тому теж ми не можемо узалежнювати нашої дії від політичного укладу сил в даний момент, а маючи перед собою окреслені власні політичні завдання і цілі, - мусимо діяти і здійснювати їх навіть у найнесприятливішій обстановці, добиваючися такого укладу стосунків, який би був можливо найсприятливіший для нашої справи.

Інтерес визвольної боротьби вимагає діяти в такому плані, щоб питання поневолених Росією народів стало предметом міжнародної дискусії, бо тільки тим шляхом воно перетвориться у реальну протиросійську зброю і перестане бути тільки тактичним прийомом.

Зокрема йдеться про таку нашу акцію, яка б могла заважити на зміні в психології західного світу, що з уваги на специфічний розвиток у міжнародних стосунках у світі може бути цілком успішним, при передумові, що така акція буде введена на відповідному poziomі і відповідними методами.

УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В СВІТІ

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонті,
7 квітня 1962 р./

Явище еміграції в світі не нове. Мабуть не помилилось, якщо скажемо, що еміграція своїми початками сягає часів перших державних формацій на землі. На означення еміграції існують приблизно однакові пояснення, однак кожна еміграція має свої питомі риси і вигляд, що говорять про її інший зміст.

Щоб у тому розумінні дати докладний і правильний образ нашої еміграції в світі, для цього замало одного доповіді. Забагато проблем і справ в'яжуться з питанням еміграції, щоб можна було дати задовільну відповідь в одній короткій доповіді.

Замало сказати, що еміграція - це переселення з одної країни до другої з економічних, релігійних чи політичних причин, як це подають словники. Таке пояснення не точне і не вистачальне, особливо в зіставленні з фактами нещастя і трагічних подій, що спричинюють еміграцію, зрушуючи часто до основ існування цілих народів. Ніхто добровільно не залишає своєї батьківщини, щоб тинятись по світі, особливо коли на своїй землі має всі можливості користуватись вислідами власної праці і вільно розвивати свої національно-культурні і соціально-побутові вартості. Такої можливості не було на нашій поневоленій землі. Особливо внаслідок важкої московської неволі: розсіялись наші люди по цілому світі. Постійний терор московської влади і залежність життя людини від примх червоного опришка роблять життя людей безвартісним, і мрією мільйонів тих людей стає бажання вирватись на волю. - "Ми хотіли б зазнати долі вигнанців-жидів з-перед двох тисяч років..." - пишуть нам в одному листі з України. Як знаємо, найстаршою в історії людства була жидівська еміграція. Ще й по сьогодні процес жидівського ісходу не закінчився, хоч по двох тисячах років жиди відіскали свою національну державу.

Першою українською еміграцією була мазепинська еміграція, що залишила рідні землі внаслідок трагічної полтавської битви 1709 р. Після смерти гетьмана І. Мазепи цю еміграцію очолив гетьман Пилип Орлик, який у несприятливих обставинах того часу потрапив розгорнути сильну політичну протимосковську акцію, приєднавши для неї цілу коаліцію держав. А це ж не були часи декларацій про рівність прав для всіх народів. І цікаво, що тодішні держави західної Європи здавали собі краще справу із загрози Москви після її перемоги під Полтавою, як у наших часах, хоч тоді ця загроза була нічим у порівнянні із сучасною московською загрозою для світу. І також питання самостійності України було тоді справою самозрозумілою й ніхто проти цього питання в Європі не робив застережень у стилі сьогоднішнього Діна Раска. Багато різних перешкод склалося на те, що гетьманові Орликові не вдалось зреалізувати плянів відновлення української державності.

Від того часу аж до наших днів українська еміграція, в таких чи інших розмірах і формах, не припиняє свого існування. Зокрема друга половина минулого сторіччя, після революційних струсів в Європі і після вогненного слова Шевченка, що немов вулкан розгорнуто національне відродження в Україні, - з одного боку, і терор московської влади з другого, посилили еміграційну хвилю і вона безперервно існувала аж до першої світової війни. Це була політична еміграція.

Політично-господарські умовини на наших землях у другій половині минулого сторіччя і в початках цього віку, особливо в західних областях України, що були під пануванням Австрії, змушували наших людей шукати можливостей для прожитку поза Україною, спочатку у країнах з краще розви-

ним промислом і фабриками в Європі, а згодом в заокеанських країнах, особливо в США, Канаді і південно-американських державах. Емігрували переважно люди з Галичини і Закарпаття, менше з Волині та інших частин України. Це була так звана заробітчанська еміграція.

Не місце тут переновідати докладно історію поселення українців в заокеанських країнах. На цю тему вже існує досить значна література. Згадаємо хоча б хоча М. Настасієвського "Українська еміграція в США", Н.І. Гунчака "Кенедієн оф Юррейнієн Оріджін", Л. Білецького "Українські піонери в Канаді", П. Юзика "Ді Юррейнієн ін Манітоба", Г. Романюка - "Тейкінг Руте ін Канада" і ін.

Писали про нашу еміграцію також чужинці, як М. МекВільямс /"Майлстонс оф Манітоба"/, С. Йонг /"Де Кенедієн Юррейнієнс"/ і ін. Також у творах красного письменства українська еміграція знайшла належне відображення. Назвати хоча б "До братів" Івана Франка, "Синя книжечка" і "Камінний хрест" В. Стефаніка, "Голос землі" О. Іваха, "Сини землі" І. Кириака і т.д. На теми еміграції писали також М. Черемшина, А. Тесленко, О. Васильченко, П. Карманський і ін. Усі ці твори писані переважно під кутом важких соціальних умов, головню заробітчанської еміграції. Цей момент використовують тепер сильно червоні окупанти України, немов би тільки окупанти царської Москви творили нестерпні соціальні умови, натомість червоні окупанти принесли самі блага в Україну...

Заробітчанська еміграція пам'ятала, що в країнах її поселення треба організувати своє життя і в міру своїх спроможностей творити церковні і національно-культурні організації.

Українська політична еміграція, що прибула до тих країн по першій світовій війні, знайшла вже готовими форми організованого життя і змогла ці форми підсилити її поширити та навіть завершити міжорганізаційними надбудовами, як КУК у Канаді, УЖКА в США, УЦР в Аргентині і т.д.

Еміграція по другій світовій війні застала в країнах свого поселення на американському континенті не лише цілу скалю організацій, що в деякій мірі були відповідниками соціально-політичного і культурно-релігійного укладу життя на рідних землях, але також завершення тих організацій і їх надбудов у формі ПАУК. І знову повторилося те, що мало місце після першої світової війни: нова українська еміграція значно скріпила і поширила організаційну будову життя в країнах поселення, покликавши до життя цілий ряд нових суспільно-громадських, фінансово-господарських, культурно-наукових і політичних організацій. Питома сила і вартість та значення українства з придуттям нової еміграції значно зросли. І це зрозуміле, поскільки зважити, що серед чверти мільйона нової української еміграції по другій світовій війні значний відсоток становила інтелігенція. Тут варто зазначити, що поскільки до другої світової війни українська політична і заробітчанська еміграція складалася в значному відсотку з уродженців західних українських земель, то по другій світовій війні наступило значне пересунення в бік збільшення уродженців із середніх і центрально-східних частин України. Здавалося, що такий, силою обставин і подій посталий уклад сил нової української еміграції у вільному світі прислужиться найкраще українській справі своєю органічно-соборною будовою і цілеспрямованістю дій та допоможе усій українській еміграції сповнити те політичне завдання, що його не змогла виконати дотогочасна українська еміграція. Тим більше, що вся ця еміграція вийшла безпосередньо з поля бою українського народу в Україні; вона ж бо бачила намагання того народу протиставитись всією силою окупантам України; вона бачила великі жертви в боротьбі народу з ворогами; бачила, як сини українського народу з усіх частин України, об'єднані ідеалом волі, доконували надлюдських звитіг, чи то як члени ОУН, чи як воїни героїчної УПА, чи як тільки прихильники визвольної боротьби і свідомі патріоти віддавали своє життя за справу волі народу. Вони, себто

ці нові емігранти знали добре, що в Україні тоді не було поділу по такій чи іншій партійній лінії, не було двох, чи трьох урядів революційно-визвольних центрів, наділених довірою народу. Була тільки одна революційно-визвольна сила народу, оформлена в ОУН-УПА-УГВР. І тільки ця одна сила вела нерівну боротьбу, збройну боротьбу, протягом довгих років, з велетенською потугою ворогів, без найменшої допомоги ззовні. І хоч перед перевагою ворожої сили треба було змінити форми боротьби і перейти в глибоке підпілля, то ця боротьба не припинена і вона продовжується далі.

Здавалося, що це все настільки ясне і зрозуміле для кожного українця, що докази тут зайві і навіть шкідливі. На жаль, так тільки здавалося. Деяка частина наших еміграційних політиків таки воліла замість правди творити фікції і піти шляхом неорганічного поділу в українському житті. Не переконувала рація найвишого добра нації, не промовляли жодні аргументи, ані навіть ствердження у "Зверненні Воюючої України", що - "в цій жорстокій боротьбі, рівної якій не знає історія, не сміє стояти осторонь жоден українець, жодна українка", що "... Воююча Україна рішуче вимагає від української еміграції повної єдності, єдності не на словах, а на ділі, єдності дієвої, а не паперової, єдності на базі визвольної боротьби народу на українських землях", що "... стан, який існує сьогодні, не сміє продовжуватись. Не сміє бути жодного розподілу на греко-католиків і православних, автокефальників і соборників, а зокрема на "східняків" і "західняків"...

На жаль, до багатьох поділів у внутрішньому житті української еміграції дійшов ще поділ по лінії країн поселення. Замість інтеграції, спостерігаємо дуже небезпечно, бо посилене, явище асиміляції і відхід від українського життя наших людей взагалі. В асиміляції, мовляв, існують можливості успішної акції в користь української справи. На доказ такого твердження подається, що напр. українці-уродженці Канади, здобувши певні становища в державному житті, мають змогу успішно виступати в обороні української справи. Сторонники асиміляції ніби не розуміють і не знають, що коли українці володіють українською мовою і боронять українську справу, то їх ніяк не можна вважати продуктом асиміляції. Навпаки, це живий приклад здорової інтеграції в життя країни, що дає нам широкі можливості, включно з акцією в користь визвольної справи, без потреби асиміляції. Саме у зв'язку із зле зрозумілим поняттям інтеграції виринуло також питання, кого вважати емігрантом в країнах поселення, а кого таким уважати не слід.

На перший погляд в тому ніби немає нічого надзвичайного, бо формально кожен поселенець США, Канади, Аргентини і т.д., з моментом набуття громадянства даної країни перестав формально бути емігрантом. Однак він не перестав бути українцем, органічною частиною української нації, і цього факту не можуть змінити ніякі закони. Почуття національної приналежності може притупитись під впливом різних компонентів нової дійсності, але закон поділу і спадковості відродить в людині її власні расово-національні почування навіть у дальшому поколінні. І слушне є становище, що належить розрізняти державну приналежність від національності, незалежно від того, що в країнах англосакського світу державну приналежність утотожнюють з національністю /очевидно тільки у формальному значенні, бо й тут говориться про "нейтів оріджін", себто про національне походження/. В інших країнах національність залишається незмінною, незалежно від державної приналежності. В Німеччині напр. виглядало б недоречно сказати - "Я німець українського роду". В Канаді натомість чомусь ми в першу чергу канадці і тільки пізніше додається "українського походження". А повинно бути навпаки: "Ми українці - громадяни Канади". На цей дуже важливий і основний момент ми чомусь не звертаємо уваги. А тим часом відсутність від себе українства це пряма дорога до затрати свого національного обличчя, до

прискороеної асиміляції.

Ці думки наводимо не тільки для того, щоб пригадати стан і відносини, які існували в країнах поселення по другій світовій війні, але також вказати на відносини, що існують сьогодні такі нами самими підсилювані і підтримувані.

Прибувши до Канади, США, Аргентини, чи Бразилії, як вже було згадано, ми застали в тих країнах готові форми організованого життя. Однак ці форми були настільки відосередні і поділені по лінії різних напрямків, що тільки мала частина могла творити паралель до тієї частини еміграції, яка в нових обставинах активізувала свою діяльність по лінії допомоги визвольній боротьбі України. Саме тут і криється причина, чому в Канаді мусіла постати суспільно-громадська і політична організація ЛВУ, чому в США далі розбудовано ООЧСУ, і т.д. В Англії до війни не було організованого українського життя і тому з прибуттям туди нової еміграції з Німеччини і вояків I-ої У. Дивізії з Італії, постав "Союз Українців у Великій Британії" /СУБ/, що існує до сьогодні не лише як єдина поважна організація, що репрезентує загал мешкаючих там українців, але й організація, яка в своїй дотеперішній діяльності викликала чи не найбільше зрозуміння для потреб несення допомоги революційно-визвольній боротьбі народу. Також в Австралії щойно по другій світовій війні постало організоване життя українців.

Все ж, поскільки корисні осяги праці вдаються лише ціною важких зусиль, то не обходиться й без людей, що ніби вродились, щоб шкодити. Завдяки такій "роботі" маємо сьогодні поділ української еміграційної спільноти на стільки груп, організацій і партій, що їх годі вбачити в якісь рівнобіжні лінії, скажимо - праві, ліві, громадські, наукові, церковні і т.д., що хоч і різними дорогами, але прямують до однієї мети. На жаль, поділ пішов по лініях, що себе перетинають, заперечують і поборюють. Проти правих виступають часто не тільки самі ліві, що було б нормальним явищем. Навпаки, їх поборюють такі свої праві, подібно як соціалістів і демократів поборюють соціалісти і демократи. Відомо, що коли так звані праві партії і націоналісти стояли з боку УНРади, то самі соціалісти і демократи поборювали себе і поборюють ще й досі такими засобами і методами, що їх важко було б знайти у ворожому арсеналі. Також проти націоналістів виступають вчорашні націоналісти, що - вільно чи не вільно - зійшли на манівці, що нічого спільного з добром української справи не мають. Не краще є й на церковному полі.

Не залишено в спокої навіть наукових установ. До публічної таємниці належить факт, що в США між НТШ і УВАН існує поважна розбіжність загальної і важливої для нашої науки характеру. Ідеться про настанову нашої науки до ворожої псевдонауки, а також про становище до тих наших науковців, які, щоб здостоїтись признання з боку чужих авторитетів, що саме захищають шкідливу для нас псевдонауку, не мають відваги виступити рішучо в обороні української правди у науці. Однак декто з них має відвагу виступати проти оборонців цієї нашої правди. На тому тлі йде атака на особу голови НТШ в США, а УВАН там - займається спокійно справою видання творів В. Винниченка! Знайти ж науковця, який би за гинагородою опрацював розділ нашої історії з підкресленням виразних ліній самотності України як чогось зовсім окремого від Москви, не так легко. Немає відважних порвати з трафаретом такої української історії, що її можна інтерпретувати раз у користь Москви, а раз України, залежно від бажання.

Таку дійсність приходиться стверджувати на одному з найважливіших континентів нашого поселення. Особливо США і Канада важливі не лише тому, що тут наше поселення числово найбільше, але й тому, що тут зосереджується світова політика, особливо політика вільного світу, і також тому, що тут є головна матеріальна база того світу.

Приблизні обчислення показують, що в цілому вільному світі поза ССРСР перебуває понад 2 мільйони українців, з того понад мільйон в США, пів мільйона в Канаді, по 120 тисяч в Аргентині і Бразилії, понад 100 тисяч в Європі, коло 30 тисяч в Австралії і Новій Зеландії, решта в інших країнах світу.

По останній світовій війні до США прибуло з Європи біля 90 тисяч українських емігрантів, до Канади яких 40 тисяч, до Австралії 30 тисяч, до Бельгії і Франції по 10 тисяч /згодом майже всі вони переїхали за океан/, до Бразилії яких 7-8 тисяч, Аргентині 6-7 тисяч, Венесуелі, Чиле і ін. 5-6 тисяч. Яких 20-30 тисяч залишилося в Німеччині, Австрії, Італії. В Англії, де в перших роках по війні було біля 30.000 українців, сьогодні залишилася, внаслідок виїздів, приблизно половина того числа.

Варто пригадати, що до старої еміграції належать також виходці з Лемківщини, Галичини і Буковини, що поселилися в Югославії, в т.зв. Бачці, Боснії і Словенії. Проф. В.Кубійович подає число тих старих емігрантів на 30 тисяч. Вони може й почуваються українцями, однак серед чужого оточення підлягли сильній асиміляції. В умовах комуністичного режиму годі й подумати про якусь їх організованість, зокрема по національній лінії. Стараються вони видістатись з тих країн до США й Канади, але це не легко.

Так оце виглядає наша еміграція в світі. Два мільйони - це ніби і не так мало, особливо коли взяти до уваги, що оце в останніх роках одержали національно-державну самостійність кілька держав в Африці і Азії з числом населення таким самим, або й навіть меншим. Проте дуже негативною стороною нашої еміграції є факт її великого розпорощення по континентах і державах. В США є понад мільйон українців, але вони розпорощені і по відношенні до числа американців не становлять навіть одного відсотка. Понадто поділ за землями, з яких вийшли перші емігранти, віровизнанням, при звичайними і поглядами та регіональними питомостями, далеко не сумісними з вимогами добра загальної справи, сильно применшують значення еміграції. "Закарпатські руснаки", "русини лемки", малороси і т.п., - до українства ставляться навіть вороже і нашої справі радше шкодять як допомагають, хоча вони в дійсності є українцями, а не жодними руснаками і т.п.

Не легко устійнити відсоток українців, що беруть участь в організованому українському житті через свої вузкі організації; навіть при такому дивовижному поділі під партійно-політичним, церковно-релігійним і іншим оглядом, як сказано попередньо. Не беремо тут до уваги невеликого числа тих обдурених наших селян і робітників, які вплатили себе у чисто ворожі червоні організації і там виконують ворожу роботу.

Якщо із згаданого числа 2 мільйонів в організованому житті українства брало б участь яких 15-20 відсотків, то це була б не мала сила і це було б не зле. 300-400 тисяч свідомої своєї цілей і завдань спільноти може зробити дуже багато і скорше чи пізніше свої ряди вона збільшувала б за рахунок тих, що з різних причин стоять осторонь. Кожна акція оживляє і мобілізує, а не віддаляє. Все ця робота повинна мати плянову цілеспрямованість. На жаль, частина еміграції, що поборює концепції революційного націоналізму, свого власного виразного обличчя не має. Буває таке, що соціаліст говорить мовою реакціонера, а колишні націоналісти, як сказано, пішли так далеко на ліво, що їх важко відрізнити від соціалістів марксистів. Подібно діється з т.зв. революційними демократами - УРДП, які хитаються між Шаповалом і Винниченком та комсомольцями, в кадрах яких вбачають рятунку України. Гетьманці майже недіяльні, а середовище УНР живе тільки спогадами 1917-20 років і не визнає нічого, що сталося в українському житті пізніше, за виїмком реформи УНРади з 1948 року.

На кого і як орієнтуватись у такій дійсності, не легко відповісти. Не легко теж знайти спільну мову щодо узгодження основних концепцій української визвольної політики. Думаємо, що кожен, хто цю дійсність бачить і

розуміє, не шукатиме рятунку в розмовах за "круглим столом" з нашими національними ворогами, до того без усяких передумов. Не піде він також манівцями якоїнебудь зміновіховщини, а безкомпромісової самостійницької ідеї не замінє на ворожі тенета, підфарбовані гаслами реалітетів, чи безглузлого ревізіонізму. Тому одним з найважливіших завдань Ліги Визволення України і всіх організацій революційно-визвольного фронту під цю пору у вільному світі - є справа мобілізації самостійницько-патріотичних елементів довкола ідеї посилення допоміжного фронту визвольної боротьби. Лише того роду передовий авангард українських сил може дати запоруку корисної і успішної дії для нашої справи і лише він може успішно ламати підступну роботу наших ворогів, які промовляють за посередництвом Діна Раска, чи інших впливових чинників західнього світу проти нас.

Ворога найбільше непокоїть передусім український революційний націоналізм. Проти нього і його провідників він спрямовує свої скажені підступні атаки. Тому ясно, яким шляхом нам іти і яку роботу маємо виконувати. Посиліймо ж нашу роботу на всіх ділянках нашого організованого життя по лінії ідеї революційно-визвольного націоналізму, мобілізуймо довкола цих ідеї всі активні і здорові самостійницькі сили української еміграції, пам'ятаючи, що лише таким чином ми, як еміграція, виконаємо наше завдання супроти великої справи визволення нашого народу.

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ І УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонті
7 квітня 1962 р./

Тема: Українці в Канаді і українська визвольна справа - не є новістю на зборах чи з'їздах. З уваги на її важливість і постійну актуальність вона є предметом дискусії у тому чи іншому аспекті майже на всіх наших засіданнях, при всіх наших плануваннях та в час нашої політичної чи суспільно-громадської дії. Її многогранність така велика, що в короткій доповіді можна порушити тільки деякі її аспекти, а саме ті, що в даний час видаються найбільш важливі. Цю звужену ціль ставить собі за завдання нинішня доповідь.

1. Ріст української національної групи і ріст її впливів

Є дві основні розвоєві тенденції, по яких пішла українська група в Канаді, а які для української визвольної справи виглядають незвичайно важливими. Перша - це внутрішній ріст нашої групи. Розвиток нашої духовної культури, наші видавництва і газети, шкільництво, наші церкви, організації, економічний розвиток, - все це настільки сцментувало нашу групу, що вона стала видною окремою силою на тлі - як популярно кається - різноманітної мозаїки канадійського життя.

Друга розвоєва тенденція полягала в тому, що українська група - спільно з іншими етнічними групами - силою своєї питомої ваги потрапила поширити бодай на частину канадійських політичних чинників наші ідеї, що Україні належить самостійне політично-державне життя, що мешканцям України і інших поневолених народів належать демократичні права, що їх економічний побут повинен бути зрівняний з побутом західного світу. Ці ідеї стали до певної міри власністю канадійської політичної думки, стали тим, що можна вважати за вклад Канади до скристалізування поняття, як повинен виглядати майбутній світ.

Може це має насвітлення є дещо переяскравлене. Але немає сумніву, що наш світ в сьогоднішній час знає і іде постійний змаг, щоб основні права кожної країни були рівні і були контрольовані спільним політичним тілом. Немає також сумніву, що іде постійний змаг під тим аспектом, чи майбутній лад у світі має бути контрольований війнами, чи повними усвідненнями на найвищій площині. Мені видається, що в наших плануваннях добитися визволення України - мусимо брати до уваги обидва аспекти.

На тлі повишого, ясніше кристалізуються наші можливості по лінії української визвольної справи та уточнюються наші завдання.

2. Наша внутрішня сила є базою для політичної діяльності

Не є маловажною справою, чи українці в Канаді є членами наших організацій і церков, чи боруть у них активну участь, чи включаються в наші різні починання, чи читають наші газети і книжки, чи вирощують своїх дітей в нашому середовищі, навіть чи ходять на наші забави. Ці справи на рідних землях не мали такої акутности як в країнах поселення. Тут - це справа нашого обличчя, нашої питомої ваги, нашої бази для політичної дії. В Канаді живе кругло пів мільйона українців. В Канаді таке наше існування як групи є не тільки можливе, воно для канадійської загальної громади і політичних чинників є зрозуміле і шановане як konieczність, без якої не зможемо допомогти нашій визвольній справі. Цей момент треба наголошувати і за нього боротися, бо велика частина нашої громади, зайнята своїми що-

денними клопотами, від організованого життя відстає та для заспокоєння свого сумління твердить, що це є дрібні і маловажні справи.

3. Наша участь у політичному житті Канади

Змаг політичних партій і їх діячів у сьогоднішню добу - це не тільки змаг за краще своєї власної країни. Без ставлення певної програми світового масштабу, без уточнення відношення даної партії до загально людських ідеалів - програма партії є бліда і нецікава. Немає мабуть ніодної зрілої країни світу, яка сьогодні не уточнювала б свого відношення до світового комунізму, російського імперіалізму, чи поноволення народів і одиниць у совєтській тюрмі. Ці справи і для нас є незвичайно пекучі. Не наголошуючи навіть справ внутрішньо-канадійських, загально світовий аспект примушує нас і дає нам незвичайно велику нагоду влучитися, де тільки можна, в політичне життя Канади. Наші завдання тут ясні: звертати увагу і висувати на перший план загально світовий і український аспект, підтримувати тих, що цей аспект правильно розуміють і належно його ставлять, заставляти до уточнення становищ у цих справах. Багато з нас це роблять самотужки. Потрібно нам більше української зорганізованості у тому. Треба, щоб визначніші політичні українські діячі у більших місцевостях могли відбутися спільні наради, вирівняти погляди, устійнити тактику і стати в цей спосіб сильнішим чинником у політичному світі. Ці наради варто ініціювати і заохочувати до того відповідні особи. Поклавши певну працю і маючи певні заслуги в час нпр. виборчої кампанії, набираємо морального права, щоб справи, які нам є близькі, були постійно і відповідно наголошувані. І за це особливо ми повинні дбати. Сьогодні існує беззаперечно трибуна світу-ОН і з нею - хоч як нерадо і зі скреготом зубів - рахується і мусить рахуватися гнобитель нашої країни. Ми всі є свідками, яким відомою відбилися в Україні ствердження прем'єра Канади Джана Діфенбейкера. Ні в одній країні світу немає в цій ділянці таких великих можливостей, як саме в Канаді.

4. Наша молодь

З кожним роком дозріває щораз більша кількість нашої молодого покоління. Воно інше як їх батьки. Воно любить Україну любов'ю не своєю, але своїх батьків; воно в подавляючій кількості здобуло середню, або й високу освіту. Воно має більші права у цій країні. Це покоління нерад хоче допомогти українській визвольній справі, але не вміє цього робити. Нашим основним обов'язком повинно бути - допомогти молодому поколінню знайти такі ідеали загально людського порядку, в які вмещались би також наші визвольні ідеали. Навчити молодь бути захисником тих, які того потребують, в тому в першу чергу - України. Так засвоєні ідеали дають широку і для всіх зрозумілу базу для змагу і боротьби також за українські права. Ми мусимо навчити молодь і змінити її психіку в тому напрямі, що вона закінчує студії не тільки на те, щоб мати вигідну і добре платну працю-посаду, але щоб зайняти позицію, і то видну позицію, в канадійському і світовому масштабі. Ми мусимо виробити і в батьків і в дітей здорову амбіцію-бажання - таки чимось бути. Мені видається, що саме на цю справу і в наших дискусіях і доповідях і в пресі і в школі далеко замало звертається уваги. Доки ця амбіція не утривалиться в нашій національній психіці, наші діти будуть перші в школах, але далеко не перші після закінчення шкіл.

Виховні заложення нашої молоді повинні нас цікавити ще під іншим аспектом. Ми не знаємо сьогодні, чи і коли дійде до воєнної хуртовини. Але якщо дійде, то можна бути певним, що військові відділи будуть маршувати скрізь по цілому світі. Напевно велика скількість наших молодих

людей може опинитися в Україні. Від їх постави, їх позицій та їх наставлення багато чого буде залежати. І знову перед нами стає питання, яким шляхом іде тепер молодь і який шлях цієї молоді підказуватимуть їй батьки. Висновки говорять не дуже в нашу користь. Ідеалом нинішньої нашої молоді і її батьків не є - бути моряками, літунами, військовими старшинами, дослідниками воєнних технічних засобів, політичними діячами, знавцями державного діла і т.д., їх ідеалом є радше бути сірими людьми з вигідним безтурботним життям. - Змінюймо цю психіку, ця зміна є конечно потрібна з точки погляду української визвольної справи. Загалом всі стверджують, що українська молодь дуже спосібна, використовуємо ж ці її здібності у правильному напрямку. Ми маємо контакти з молоддю через батьків, через школи українознавства, через молодіжні організації. Не страхаймося, що в цей спосіб ми покажемо молоді авантюристичний і небезпечний шлях. На тому шляху є сьогодні найбільш визначні люди світового масштабу.

І ще одна заввага, якщо ідеться про молодь. В наших школах, головною на курсах українознавства та в наших молодіжних організаціях, вчимо нашу молодь не тільки української мови, літератури, історії та географії. Вчимо її також, як ці відомості використовувати в загально канадійському житті для ставлення української визвольної справи як актуальної для теперішнього і майбутнього порядку світа. Хай наша молодь знає, де і як реагувати і чим документувати свої твердження. А тих нагод багато, починаючи від шкільного життя, через газети, радіо, телевізію, аж до різних політичних заяв. Кажеться шумно, що українська еміграція має виконати роль амбасадорів української визвольної справи. Наша молодь може бути кращими амбасадорами, але тільки тоді, коли її цієї штуки зможемо навчити.

5. Наше відношення до Краю під аспектом визвольної боротьби

Немає сумніву, що ця справа є дуже складна, вимагає постійних студій, глибоких аналіз та відповідно до того випрацювання нашої тактики. Тому безумовно треба вповні одобрити і привітати заіснування організації під назвою "Студіум", яка ставить собі за мету досліди теперішньої діяльності в Україні і інших країнах Східної Європи. Може в майбутньому праця цієї інституції дасть нам належний матеріал для пороблення певних висновків. Тепер - деякі думки бодай в дуже загальних зарисах.

Проминає майже друге десятиріччя від закінчення останньої світової війни. В цілому світі і в Україні за цей час пройшли великі зміни. Їх основне пізнання є для нас дуже утруднене. Але з того, що відоме майже кожному, можна зробити такі ствердження.

Збройна боротьба українського підпілля мусіла припинитися. Свідоміша частина українського населення напевно перейшла на позиції довготривалої щоденної малої боротьби за кожний прояв українства. Збільши мабуть справи, зв'язані з соціально-економічними формами, скріпилася відвага ставити сильніше українські національні моменти. З другого боку пішов незвичайно сильний наступ московського режиму на знищення духовости, що питома Україні. Проводять цей наступ і його попирають не раз новітні українські карієровичі, що займають такі чи інші пости. В цей спосіб в "безкласовій" совєтській системі створилися дві основні класи: клас чиновників, карієровичів і спекулянтів та клас тих, що перед першими бороняться; ця частина скорше чи пізніше виросте знова у велику силу, що стане загрозою Москві і її вислужникам. Коли сьогодні ми бачимо зриви різних націй в Африці, чи інших країнах, а не бачимо того в таких формах в Україні, чи в інших поневолених народів, то мусимо пам'ятати, що нагромадження національної енергії вимагає довшого часу, а наша національна енергія була в час війни і в повоєнні роки дуже сильно знищена.

Поборювання звідси класи чиновників, карієровичів і спекулянтів та подавання помочі для другої категорії, яку творить широкий український загаль з тою частиною інтелектуальних працівників, що стала на службу українському загалові, - це наш великий обов'язок.

Чи є це можливе та в яких формах?

Немає двох думок, що вплив еміграції на Україну є сильний. З уваги на світову оцінку, перед якою Україна мусить мати позори самостійної і окремої держави в рамках СРСР, всі заміти і виступи тут мають нероз свій дуже сильний відгомін в Україні в урядових кругах, серед населення і в плануванні советської верхівки. Навіть сам побут українських туристів, національно наставлених, спричинює там певні зміни.

З цих стверджень випливають - на мою думку - нові завдання і перспективи для нас, особливо в Канаді, по відношенні до Краю. В Канаді тому, що звідси найлегші контакти з Краєм, найбільше людей звідси туди їде, найбільше зрозуміння має тут мабуть наша українська справа і мабуть найбільше уваги Краю звернено в бік нашої еміграції в Канаді.

Ми в першій мірі повинні реагувати сильніше і скоріше на події в Україні. Певні реакції повинні проводитися цілістю української громади, всіма газетами, всіма організаціями, і це повинно наше середовище ініціювати та зговорюватися зі всіма іншими. Ми повинні добитися того, щоб ці реакції проявлялися також в загально канадійських газетах, радіо чи телевізії. Ми всі знаємо докладно, як багато пишеться і говориться про різні події у Франції, Англії, Африці, а як мало є згадок про Україну. Ці реакції напевно матимуть вплив на Україну. В цей спосіб ми зможемо з еміграції переводити певну боротьбу за українську мову, мистецтво, науку, демократичні права, краще побутове життя і інше. В цей спосіб ми будемо оборонцями гноблених громадян другої категорії в Україні, а їх є там мільйони.

Ми обов'язані також п'ятнувати з еміграції всяких карієровичів і запродавців та виставляти їх під публічний осуд тут, а напевно децю з того продістається в Україну, бо наші газети і наше життя є у відповідних місцях в СРСР добре студійоване і обговорюване.

Наші петиції до ООН в обороні основних прав України і її населення повинні бути частіші і сильніші. Ми повинні подбати, щоб виступи представників різних держав на форумі ООН таки час до часу пригадували світовій оцінці, в якій ситуації знаходиться сьогодні Україна. Рік 1962 призначений для ліквідації колоніалізму і цей рік спеціально призначений на ставлення перед ООН справ України і інших поноволених народів. Використовуючи звідси всі можливі нагоди для боротьби за українське обличчя і українську душу в Україні, за знищення там новітніх клас, за повну демократизацію устрою, ми в великій мірі зможемо причинитися до відбудови національної енергії, а тим самим допоможемо українській визвольній справі.

6. Ми - серед української громади

Якою повинна бути наша участь в КУК та планованих об'єднаннях світового масштабу?

Кожне завершення організаційне є тільки тоді добре, коли воно не є ціллю для себе, але інструментом для кращого здійснювання певних завдань. Під тим аспектом треба розглядати нашу роль і завдання в КУК та при монтуванні Світового Конгресу Вільних Українців. Роль нашого середовища повинна бути там позитивна і творча. Ми повинні змагати до того, щоб своїми проєктами, ідеями та працею в таких об'єднаннях ми були перші, щоб своїм підходом до справ ми були інші, оригінальніші, більш правильні, та щоб ми витворювали таку атракційну силу, яка притягала б до нас і наших ідей інші середовища та інших людей і заставляла б їх з нами рахуватися.

7. Психічний стан української групи

Ми в Канаді, так як зрештою в інших країнах світу, виставлені на ді-
яння різних нам ворожих, відкритих і скритих, сил. Ці сили змагають до
того, щоб ми ставали байдужими, вигідними, сварливими, скупими на загаль-
ні цілі, себелюбними індивідуалістами з пореграмованою ментальністю.
Ми знаємо, як нерозсподівано вибухають конфлікти в суспільно-громад-
ських справах на ґрунті чисто особистих подразнень. Ми знаємо, як нероз-
релігійні почування, які повинні бути заховані глибоко в душі людини,
виходять на яв у драматичних формах. Очевидно, ці справи не починаються
в нічому до росту нашого в Канаді. Вони цей ріст припізнають. Ми повинні
бути свідомі тих ворожих сил. Ми повинні постійно працювати над зміною
нашої ментальності. Ми повинні вміти відрізнити великі справи від малих.
Ми повинні вміти підпорядковувати наші особисті почування справам загаль-
но українським. Ми повинні вміти спільно і корисно працювати незалежно
від такої чи іншої особи. Це напевно скріплюватиме нашу силу і будуватиме
нашу повагу.

На закінчення кілька таких завваг:

Моя доповідь напевно не є вичерпна. Вона майже не заторкнула справи,
яка мала б бути роля нашої групи в час війни, бо мені видавалося, що
було б незручно про це говорити, коли проминуло так багато років гострих
конфліктів без війни. Ця справа повинна бути радше справою планування
Головної Управи. Моєю інтенцією було насвітлити змінені умови тут і в
Україні і яскравіше насвітлити ті завдання, які перед нами стають у більш
акутній формі в теперішній час. Думаймо всі над тими проблемами, шукаймо
нових способів нашої дії, активізуймо себе і нашу громаду в Канаді,
включаймо себе у світовий змаг за кращі форми держав і людства, викори-
стовуймо кожну нагоду допомогти Україні. Будьмо постійно готові, бо
сьогоднішня доба, доба народження десятків нових держав, може принести
із собою в дуже несподіваний спосіб також основні зміни в найбільшій
тюрмі народів - ССРСР. Тоді і перед Україною відкриється нова дійсність,
за яку ми всі тут у вільному світі, а наші рідні в Україні і на всьому
просторі московської тюрми народів постійно ведемо завзяту і безупинну
боротьбу.

МОСКОВСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ -
НАЙПЕКУЧІША МІЖНАРОДНЯ ПРОБЛЕМА НАШОГО ЧАСУ

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонті
8-го квітня 1962 р./

Принцип самовизначення народів і нерозривно зв'язане з цим питання ліквідації залишків колоніалізму - є на сьогодні засадничою проблемою в укладі міжнародних відносин. Від правильного і справедливого розв'язання питання колоніалізму - залежить майбутня доля всього людства, а з тим також і мир у світі, про який так багато говориться.

Однак вже на початку треба зазначити, що такі засадничі поняття як свобода, демократія, колоніалізм - мають сьогодні подвійне значення, залежно від того, хто їх переводить в життя чи інтерпретує. Інакше поняття свободи, демократії, колоніалізму розуміє західній, вільний світ, а інакше - большевицька Москва. І тому світова opinio щодо ліквідації колоніалізму також подвійна - поділена.

На наших очах розпадаються старі колоніальні імперії, а на їх місце постають нові держави ще недавно поноволених народів. Але цей процес не захопив ще найбільшої в нинішніх часах колоніальної імперії Москви. Щобільше, ця московська імперія не тільки що по Другій світовій війні поширила своє володіння, поневолюючи нові народи, знані сьогодні під спільною назвою "сателітних держав", але й тепер, використовуючи нездецидованість вільного світу, зміряє до поширення своїх володінь коштом безпосереднього чи посереднього підпорядкування собі нових країн і народів.

При тому совєтська преса, як також представники Москви на міжнародних конференціях і в Об'єднаних Націях ведуть нагальну пропаганду проти західного колоніалізму, використовуючи національне питання і стремління до самостійності афро-азійських народів. У цей спосіб відвертають їхню увагу від того, що діється всередині СРСР. Під впливом тієї брехливої пропаганди афро-азійські народи добачають в СРСР - борця за незалежність і суверенність та стають зброєю совєтської політики.

Але широким настирливою і безперервною совєтською пропагандою - правда про московську колоніальну політику проникає до свідомості народів вільного світу. Щораз частіше серед західних політиків стрічаємо державних мужів, що розуміють і знають правдивий стан совєтської імперії. До цих державних мужів належить прем'єр Канади Даст. Дж. Діфенбейкер, який у своєму виступі на Генеральній асамблеї ООН 1960 р. порушив це питання. Реакція Москви і самого Хрушова вказують, що заторкнена проблема є Ахіл'левою п'ятою совєтської імперії. І тому західній вільний світ мусить користуватися найдоцільнішою зброєю проти Москви, а це - підтримати не теоретичними, паперовими заявами, але практичною політикою змагання поневолених народів до незалежності, якщо не хоче програти холодної війни з Москвою.

В пам'яті всіх є що те, як Москва розправилася з Мадярищиною, Польщею, Східною Німеччиною в часі повстань проти тамешньої комуністичної, вірогідної московському центрові, влади.

Сьогоднішню комуністичну загрозу для світу належить приписати, у великій мірі, шкідливій, безпринциповій американській політиці, виразником якої тепер є державний секретар США Дін Раск. Він бо далі заступає думку, що "Україна, Вірменія і Грузія історично і традиційно є частинами Росії" і що "американський уряд не хотів би знайтися в такій позиції, будьто би він вимагав розподілу історичної держави". Концентраційні табори, десятки мільйонів ув'язненого українського народу, без права говорити про себе і боронити себе, - не стверджують поглядів Діна Раска, а навпа-

ки, вони говорять, що Москва історично і традиційно є колоніальною імперією, у якій поневолені неросійські народи. Дін Раск і всі західні політики повинні остаточно зрозуміти, що Україна, а не Москва оснувала першу культурну державу на Сході Європи, що українці вели на протязі багатьох століть вперту і незвичайно криваву боротьбу, щоб оборонити перед монгольською інвазією свою країну, захищаючи при тому Західню Європу. Україна в роках після Першої світової війни, в "чотирикутнику смерті", а в часі Другої світової війни в героїчній, жертвенній боротьбі УПА допомогла оборонити Європу перед большевизмом.

Сьогодні московські колонізатори на очах усього світу експлуатують Україну й український народ. Вони зліквідували українську ієрархію православної і католицької Церков, замикають і нищать церкви, насильно завели колективізацію, проводять русифікаційну політику супроти всього, що українське, українську молодь вивозять на каторжні роботи в Казахстан і на Сибір.

Але український народ не здає своїх позицій і далі веде активний і пасивний спротив колонізаторській політиці Москви. Захід не доцнює значення і рушійної сили національної ідеї і визвольних рухів, не хоче визнати однієї правди, - що Москва респектує тільки силу. І в тому трагедія і слабкість вільного ще світу.

Визвольна боротьба України й інших поневолених у СРСР народів ведеться власними силами, без жодної практичної допомоги з боку західних держав.

У зв'язку з тим українці у вільному світі мають виконати важливе і відповідальне завдання: мобілізувати загальну опінію Заходу проти московського колоніалізму і добитися для нашої слушної справи загальної піддержки. Виконання цього завдання вимагає від нас український народ. Треба докласти всіх старань, щоб усі народи, так керівні державні чинники, як і широкі маси народів знали і вірно оцінювали ситуацію за залізною заслоною. Тим причинимося до того, щоб політика і постава різних держав супроти Москви станула на правильний шлях. У цій відповідальній і важливій акції не може бути серед української спільноти людей пасивних і інертних.

Кожний українець, відповідно до своїх сил, здібностей, умінь і можливостей, повинен покласти свою частку корисної праці на вітвар національного визволення України з-під московсько-большевицького панування.

I. Iwanchuk,
Vice-President,
Ukrainian Canadian Committee,
Winnipeg, Manitoba

RUSSIAN COLONIALISM -

THE MOST IMPORTANT INTERNATIONAL ISSUE OF TODAY

Still on June 15, 1960, President Dwight D. Eisenhower made a very interesting statement in his address in Manila. He said: "Since 1945, 33 lands that were once subject to Western control have peaceably achieved selfdetermination. These 33 countries have a population of almost a billion people. During the same period, 12 countries in the Sino-Soviet sphere have been forcibly deprived of their independence. The question might be asked: who are the colonialists?"

This is a very true statement and very proper question but it must be supplemented by another one: Why this rampant Russian colonialism did not become the concern of the United Nations, and why the Western powers, which are blamed by Moscow as colonialists, avoid to discuss the matter of Russian colonialism at the international forum?

There is no other concept in the world which is so blurred as the concept of colonialism. In the first place, Soviet Russian propaganda has succeeded in identifying colonialism exclusively with the domination of the Western powers over overseas areas and peoples. In the second place, Soviet Russian deception in relation to the subjugated peoples is accepted on its face value. The Tsarist colonial possessions have been camouflaged into 15 non-Russian Constituent Republics, 18 so-called Autonomous Republics, 19 Autonomous Territories and 10 Nationality Districts. On the other hand, the new, post-World War II colonies have been disguised as fully sovereign and independent "People's Democracies".

This deception was incorporated into Constitution of the USSR and is being used at various occasions by the Soviet representatives. But this deceptive statement about the equal rights and selfdetermination of peoples within the Soviet bloc cannot hide a fact that all non-Russian peoples including the so-called satellite countries are subjected to the most centralized and all-pervasive system of totalitarian government the world has ever known. And no other colonial power in the past has ever attempted such drive for total exploitation, assimilation and extermination as it is the case with the Russian colonialism.

Russian colonies in Europe and Asia constitute a basis of the strength of Russian empire but at the same time they are a source of the weakness of this empire. However, the Western powers confronted with the Soviet Russian menace are willing only to consider the elements of Russian strength. They discard the other side of the coin and even are acting in such a manner that one may regard it as an attempt to provide some kind of support for the Russian colonialism.

We all recall the letter of Mr. Dean Rusk, American State Secretary, who recently stated that American foreign policy must avoid any action which might be interpreted as a plan to divide Soviet Russian empire, since, in his view, such nations as Ukrainian, Georgian, Byelorussian, Lithuanian, Estonian, Latvian, Armenian, are "traditional part of the Soviet Union".

Such attitude on the part of a Western statesman is very peculiar and arouses indignation especially at the time when the nation which he represents is threatened with the destruction by the Moscow's leaders.

In our opinion Western self-interest requires an offensive approach in the United Nations and at the international forum in general on the issue of Russian colonialism. The Russian rulers have made absolutely clear their determination to wage unremitting political warfare until global victory of communism. Against this type of warfare offensive provides the only dependable approach.

To initiate the counteroffensive no better ground is available than the United Nations and no stronger issue than that of Russian colonialism.

We would like to commend here the initiative of the Prime Minister of Canada, Right Honourable John Diefenbaker who brought the problem of Russian colonialism to the United Nations and who promised to prepare on behalf of Canada a special resolution for the next session of the United Nations in September, 1962.

Let us therefore concentrate all our efforts and all our energy in one direction, namely to break down the wall of ignorance concerning the enslaved nations in the USSR and to secure an international action directed at the liquidation of Russian colonialism and Russian colonial empire. The struggle for the preservation of freedom in the Western world can no longer be separated from that of recovery of freedom and independence of nations subjugated by Moscow in Russian colonial empire, the so-called USSR. The sooner this will be recognized, the more effective will be the struggle for a lasting and just peace throughout the world.

/The speech delivered on the banquet
of the Canadian League for Ukraine's Liberation,
Toronto, Ont., April 7th, 1962/

СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ

9-ої КРАЙОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЛВУ

/7 і 8 квітня 1962 р./

1. 9-та Крайова Конференція визнає: ЛВУ повинна базувати свою працю в майбутньому на тих самих ідейно-програмових заложеннях і принципах та змагати до реалізації цілей і завдань, які були визначені при оснуванні ЛВУ.

Визнаючи основні принципові заложення і цілі незмінними, Конференція вважає конечним в практичній реалізації цілей і завдань стосувати найбільш доцільні і влучні методи дії, щоб тим способом забезпечити найкращу і найуспішнішу їх реалізацію.

2. Під сучасну пору український народ знаходиться надалі в затяжній боротьбі з окупантом за повне самовиявлення, яке може бути забезпечено тільки і виключно у власній самостійній суверенній державі. Трактуючи українців поза межами української території органічною частиною всієї нації, 9-а Конференція ЛВУ вважає конечним мобілізувати всі духово-моральні і матеріальні сили українців поза межами України для скріплення цієї боротьби, як теж посилено діяти в напрямі з'єднання прихильності держав і громадян вільного світу для справи визволення України.

3. Стверджуючи факт найжорстокішого у засобах і методах походу Москви для духової деформації і біологічного винищення українського народу в краю і таких самих намагань за кордоном, ЛВУ визнає конечним і надалі протиставитись всіма доступними способами наступові ворога. В своїй діяльності ЛВУ буде постійно скріплювати всі доосередні природно-органічні тенденції української громади на терені свого діяння і протиставитись відосереднім силам чи тенденціям, незважаючи на те, чи вони насажені ворогом чи зроджені в наслідок побутових обставин, чи свідомо заціплювані деструктивними одиницями, чи організаціями.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Організаційні

1. 9-та Крайова Конференція відмічує дальший зріст відділів і членства, що свідчить про живучість нашої ідеї та про вітальність ЛВУ. Поряд з цим стверджує великий вклад праці ЛВУ в загально-суспільно-політичне життя українців в Канаді та більше і ліпше зрозуміння зі сторони інших українських організацій.

2. Конференція поручає улаштувати Провінційні і Окружні З'їзди та наради в часі між Крайовими Конференціями в таких місцевостях і з таким розрахунком, щоб в них брала участь якнайбільша кількість відділів і членства.

3. Доцінюючи вагу живого організаційного контакту з відділами, членством і широкими кругами українського громадянства, Конференція доручає і в цій каденції вдержувати організатора ЛВУ та використовувати всі можливості для частіших зустрічей представників Головної Управи ЛВУ і Централі ОЖ ЛВУ з відділами і членством та з громадянством на місцях.

4. 9-та Крайова Конференція апробує Директиви і Постанови, схвалені Окружними Нарадами і затверджені Головною Управою ЛВУ 2-го березня 1961 р., та доручає всім відділам придержуватися їх в своїй діяльності.

5. Продовжувати кампанію за новим членством та організувати нові відділи і організаційні станиці.

6. Членам, що занедбані у своїх обов'язках, пригадати права і обов'язки членства в нашій організації, бо лише карне і дисципліноване членство є запорукою успіхів нашої діяльності.

7. В системі КУК відділи ЛВУ беруть активну участь і в міру своєї силової позиції проводять зазначені акції, передовсім коли вони мають широко громадський характер.

Внутрішньо-політичні

1. 9-та Крайова Конференція ЛВУ стверджує, що головна мета діяльності і завдання ЛВУ по лінії внутрішньої політики залишилися незмінними. Дороговказом для членства ЛВУ і для всієї української громадськості поза межами України остається й надалі визвольна боротьба українського народу на Рідних Землях за відновлення української незалежної держави.

2. Конференція стверджує, що в Україні з непослабленою силою продовжується терор окупанта під зміненими шильдами "боротьби з спекулянтами, дармоїдами, неробами і порушниками радянських законів". Русифікація, вивози на так звані "добровільні" роботи поза межі України, боротьба з Церквою, експлуатація економічних ресурсів України, нищення питомених прикмет і вартостей української духовості в ділянках мови, мистецтва і науки, - все це у посиленій формі триває далі. -- Так звані полекші в Україні являються тактичним кроком імперського центру у Москві, а в жодному випадку не є наслідком самопідметного рішення накиненого Московю уряду в Києві.

3. Конференція стверджує, що московський фашистсько-тоталітарний режим надалі продовжує в Україні нищення самостійницької думки, націоналістичної ідеології, заперечує усі принципи демократичного ладу і фізично винищує провідний актив українського народу.

4. Москва і надалі інспірує, організує і проводить провокаційні акції з метою дифамації українського народу в очах народів західного світу та з метою відвернути увагу українського народу від його боротьби з Московю.

5. ЛВУ зобов'язана поборювати всі прояви політичної коекзистенції з ССРСР. П'ята колона в Канаді перебуває у прямій або посередній пов'язаності з агентурою Москви і тому членство ЛВУ мусить звернути більшу увагу на всі прояви її діяльності і замаскованих філій під різними "мирними" фірмами.

6. Конференція вважає, що для успішної допомоги українській визвольній справі потрібне об'єднання українських самостійницьких сил поза межами України для спільних дій. Об'єднання має бути сперте на підтримці і контролі організованих і активних сил і базоване на їх реальному відношенні серед української громадськості.

7. Конференція потверджує своє позитивне ставлення до справи Світового Конгресу Вільних Українців, на принципах: суспільно-громадська база, демократична форма, вилічнення намагань нав'язувати всілякого роду "патронати" з боку окремих політичних партій, груп чи "центрів".

8. ЛВУ буде відстоювати на форумі КУК давніше з'ясовані позиції і працювати по лінії зміни застарілих статей у статуті.

9. Проблема виховання молоді в українському національному дусі і

вищого рівня нових кадрів для ЛВУ має винятково важливе значення. Конференція закликає всі відділи і членство присвятити цій справі якнайбільше уваги.

10. Конференція закликає членів ЛВУ та широкі українські круги брати активну участь у державно-політичному та профспілковому житті Канади і при кожній нагоді видвигати проблеми української визвольної боротьби.

11. Конференція закликає до постійної активності на господарському відтинку, що повинно забезпечити фінансову базу для політичної і культурної діяльності української етнічної групи в Канаді.

12. Цього року припадають 20-ті роковини від пропам'ятного 14-го жовтня 1942 року, коли на Поліссі оформилися перші збройні з'єднання Української Повстанської Армії. 9-та Крайова Конференція доручає всім відділам ЛВУ достойно відзначити велику річницю найновішої збройної сили українського народу.

13. В 1962-1964 роках припадають роковини визначних подій в українській історії: 25-річчя від дня смерті основоположника ОУН Євгена Коновальця, 30-річчя від дня чину Дм. Данилишина і В. Біласа, 30-річчя головної облоги України та знищення більшовиками 28-ми українських письменників і діячів культури, 50-річчя від дня смерті Лесі Українки, 120-річчя від дня народження композитора Миколи Лисенка і 150-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

Конференція закликає відповідно відмітити згадані події і роковини.

14. Конференція закликає членство та українську громаду постійно допомагати в розбудові Музею-архіву визвольної боротьби ім. Ст. Бандери при Головній Управі ЛВУ та дослідного інституту "Студіум".

Зовнішньо-політичні

А/ Міжнародна ситуація

1. Стан політичної провізорії, що заіснував у світі після закінчення Другої світової війни, остається надалі характеристичним для укладу міжнародних стосунків. Конфлікт між західним і східним бльоками має вирішальний вплив на характер і спрямування внутрішньої і зовнішньої політики всіх без винятку держав у світі, включно з т.зв. нейтральними.

2. За останні роки, однак, в укладі міжнародних стосунків виникли нові елементи, що дуже поважно позначилися на балансі сил у світі та зумовили далекойдучу ревізію дотеперішньої стратегії і тактики. Така обстановка заіснувала з моментом введення в дію ракетної зброї, якою розпоряджаються обидва бльоки, що впливає на вирівнювання балансу сил між західним і східним бльоками.

3. Вирівнювання балансу у змаганні зі Заходом створило нові можливості перед советсько-російським бльоком, кінцевою метою якого остається встановлення контролю над цілим світом. Здійснення тієї мети є неможливе без зламання сили США і західного бльоку, а цього російські лідери думають добитися в період т.зв. мирного співіснування, використовуючи як засіб тиску і прикриття - нуклеарну зброю.

Б/ Зміни у політичній стратегії

4. Відсуваючи думку про війну як остаточний засіб досягнення окреслених політичних цілей, обидва бльоки ввели і далі вводять корективи та доповнення у своєму стратегічному плануванні, розбудовуючи та поліцуючи власну нуклеарну силу.

5. Нова дійсність у силовому відношенні між бльоками і намагання кожної сторони перехилити баланс сил у свою сторону, щоб у той спосіб

добитися вирішального впливу на хід подій, зумовлює наголошування та використання політичного аспекту акції, економіки та ідеологічних моментів.

6. Політична акція, господарство і ідеологія в актуальній обстановці набувають не тільки особливого значення, але стають полями вирішальних боїв між бльоксами.

В/ До ситуації всередині союзу

7. СРСР і цілий союзовий блок знаходиться у серйозній кризі подвійного характеру. В першу чергу, союзове керівництво не змігло досі розв'язати своїх господарських труднощів та усунути недоліки, зокрема на відтинку сільського господарства. Не дійшло до ніякого покращання на відтинку заспокоєння справедливого і оправданого домагання політичної і національної свободи народів на просторі цілого блоку. Як і в минулому, так і сьогодні Москва втримує цілий блок під своєю контролею, використовуючи для цього розбудовану військову і поліцейську машину.

Останні роки виявили ще одну слабкість союзового блоку, що розвинулася по лінії конкуренції на першості і в питаннях тактики та стратегії у змаганні зі Заходом між двома комуністичними центрами - Москвою і Пекіном:

Г/ Перспективи визвольної боротьби України і інших поневолених у союзовому блоці народів

8. Зміни в міжнародному укладі сил та нові стратегічні й тактичні прийоми у змаганні між західним та східним бльоксами створюють нові можливості та перспективи для визвольної боротьби поневолених Росією народів Європи і Азії.

9. Безпека західних держав, включно зі США, знаходиться сьогодні перед безпосередньою загрозою, при чому, незважаючи на власну мілітарну могутність, Захід найшовся у ситуації, при якій не може використати тієї своєї переваги без самонараження. Оборона Заходу у розигрі з СРСР мусить бути організована і здійснювана в іншій площині і іншими методами.

10. Одним з дуже важливих відтинків у змаганні з союзовим бльоксом буде власне відтинок поневолених народів, які змагають до звільнення від колоніальної залежності від Москви.

11. Наголошуючи цей відтинок та стверджуючи, що координація політичної акції Заходу з визвольною боротьбою України і всіх інших поневолених Росією народів є передумовою усунення загрози для безпеки Заходу і для справи миру у світі в загальному, ми мусимо виразно і яскравіше протидіяти намаганням з боку західних держав використовувати питання поневолених народів як тактичний засіб тиску на Москву.

12. З неменшою рішучістю ми мусимо відкидати будь-які намагання з боку окремих політиків Заходу оспорювати легітимні аспірації поневолених Росією народів до волі і політичної незалежності, або кваліфікувати окремі народи як історичну частину російської імперії.

13. Висловлюємо признання прем'єр-міністрові Канади І. Діфенбейкеру, що перший на форумі Об'єднаних Націй підняв питання московського колоніалізму і став на захист свободи українського та інших поневолених Москвою народів.

14. Розцінюючи як позитив офіційальне становище речників окремих західних держав в справі поневолених Росією народів і російського колоніалізму в цілому, нам треба докласти всіх зусиль, щоб питання поневолених Росією народів та ліквідації російського колоніалізму стало предметом міжнародної дискусії, бо тільки тоді воно перетвориться у реальну противосійську зброю та перестане бути тільки тактичним прийомом.

15. Нашим завданням є добитися заіснування такого укладу стосунків у світі, який би сприяв політичним завданням і цілям українського визвольного руху, як тож визвольним рухам всіх інших поневолених Росією народів.

Заслухавши звідомлення з діяльності референтури зовнішньої політики Головної Управи ЛВУ, та на основі переведеної дискусії над звідомленням, Конференція стверджує наступне:

1. Для усяправлення діяльності на зовнішньополітичному відтинку, приймаючи до уваги потреби української визвольної боротьби, ЛВУ повинна мати відповідно налаштований апарат, який би від зовнішньополітичну діяльність під керівництвом референта.
2. Конференція вважає, що принаймні референт зовнішньої політики в системі зовнішньополітичної референтури повинен присвячувати зовнішньополітичній роботі весь свій час. Стосована досі форма праці, що зводилася до доривочної активності окремих осіб і тож референта, - виявляється незадовільною, бо не заповнює якості праці, систематичності і плнності.
3. Конференція уповажнює Головну Управу створити спеціальний фонд для зовнішньополітичної діяльності в загальній системі організаційного бюджету, при чому ціла організація перебирає на себе відповідальність за розбудову такого фонду як забезпечення для зовнішньополітичної роботи.
4. Місцем діяння зовнішньополітичного референта повинна бути Оттава, де повинне бути зорганізоване бюро, яке б відповідало за цілість зовнішньополітичної діяльності ЛВУ.
5. Конференція вважає, що Головна Управа ЛВУ повинна відновити публікацію англійського бюлетеню, яким би обслуговувано канадський терен з врахуванням місцевих стосунків та потреб.
6. Повести акцію на терені ККК, щоб спільним зусиллям всього організованого українського суспільства ставити українську визвольну проблематику у належній ширині, в тому використанні радіо, телевізії тощо.

Пропагандивно-видавничі

Наша пропагандивно-видавнича діяльність серед народів, які не мали або не мають нагоди пізнати всіх методів московського імперіялізму, особливо облудної, окованимлючої пропаганди, по нею Москва прикриває свою народовбивчу практику, - має особливе значення і виїмкове завдання: викривати правдиве обличчя Москви, своєчасно зривати всі найбільш "гуманного" характеру маски, за якими криється жорстоко-тиранська правда московського колоніялізму і імперіялізму.

Наше завдання пропагувати всіма можливими засобами, зокрема пресою, книжкою, живим словом - в теловізії і радіо, маніфестаціями, демонстраціями і т.д. боротьбу України за її волю і суверенні права української нації, за самостійність і незалежність української держави.

9-та Крайова Конференція стверджує важливу роль референтури пропаганди і видавничих справ для поборювання ворога на ідейно-світоглядovому, культурному, економічному і політичному відтинках фронту визвольної боротьби українського народу.

Відмічуючи безперечні досягнення в дотепорішній діяльності ЛВУ по лінії пропаганди і видавничих справ, Конференція рекомендує:

1/ довести до завершення намічених у попередній каденції плян відносно підготовлюваного видання довідника англійською мовою під назвою "Україна" і збірника "30-те червня 1941" ;

2/ продовжувати видавання в "Політичній Віблїотеці ЛВУ" поважних науково-політичних творів українською і особливо англійською мовою ;

3/ в 1962 році припадає 15-річчя "Гомону України" - збільшити кількість передплатників і уділовців та читачів книжок нашого видавництва;

4/ постійно дбати про поширювання видань Ліги Визволення України серед всього членства і української громади;

5/ приділити більше, як досі, уваги для "Шляху Перемоги", "Вісника", "Визвольного Шляху" - пресовим видань Українського Визвольного Фронту;

6/ Конференція закликає відділи ЛВУ і Ож ЛВУ збільшити кольпортаж англomовних видань - "АБН Кореспонденц", "Юкреїнієн Ревю" і ін. між англomовними читачами;

7/ у зв'язку з судовим процесом проти збірника с.п. Степана Бандери і необхідности відповідної акції для наświetлення злочинної ролі Москви супроти українського народу, Конференція закликає все членство ЛВУ скріпити збірку потрібних грошових засобів на цю ціль.

Об'єднання жінок ЛВУ

Українське жіноцтво, зорганізоване в Ож ЛВУ, схилиє в пошани голови перед героїзмом українського народу, в тому й українського жіноцтва на Батьківщині, пересилаючи палкий привіт нашим братам і сестрам, що мужньо і витривало змагаються з ворогом - большевицькою Москвою за право на вільне життя у незалежній українській державі.

Зібрані делегатки на сесії Ож ЛВУ висловлюють глибоке співчуття українській жінці-матері на рідних землях, що в жахливих умовах терору й русифікації бореться за виховання дітей на засадах християнської етики і в національному дусі, заціплюючи в них любов і пошану до рідної мови та предківських традицій.

Зобов'язуємося докласти всіх зусиль, щоб допомогти українському народові визволитися з московсько-большевицького ярма.

1. Сесія Об'єднання Жінок Ліги Визволення України, що відбулася в дні 8 квітня 1962 р. у Торонті, зобов'язує членів Ож. ЛВУ ще ширше розгорнути акцію для приєднання у ряди Ож. ЛВУ тих жінок, що стоять осторонь українського організованого життя. Особливу увагу звернути на народжених вже тут жінок.

2. Посилити працю у виховній діяльності:

- організувати цілоденні або лиш суботні дитячі садки і світлички для дошкільної молоді;
- допомагати молодіжним організаціям у виховній праці, включаючись у міру потреби - як виховниці в працю Ю.СУМ;
- завжди подавати допомогу в організуванні та веденні Рідних Шкіл;
- організувати для дітей й молоді бібліотеки;
- заохочувати молодь читати рідну книжку й пресу, щоб вирощувати повновартісну українську людину.

3. Активно включатися в усі політичні акції ЛВУ і АВН. Поширювати іншомовні видання про Україну та її визвольну боротьбу.

4. Постійно справляти фальшиві інформації та поняття про Україну, український народ і його визвольну боротьбу: організувати акцію писання листів до редакцій газет і видавництв та ведення телефонічних розмов з редакторами місцевих газет і видавництв.

5. Нав'язувати співпрацю з канадськими жіночими організаціями, постійно інформуючи їх про положення українського народу і його визвольну боротьбу.

6. Збирати матеріяли й документи з визвольної боротьби українського народу та з організованого життя української спільноти в Канаді, пересилати їх до Музею-архіву визвольної боротьби ім. Ст. Бандери в Торонті.

7. Посилити акцію суспільної опіки для потребуючих в Європі: збирати фонди, висилати пакети й ліки. Поодинокі відділи переберуть на себе патронати над дитячими садками, Рідними Школами та молодіжними організаціями.

8. Остерігаємо українське жіноцтво перед фальшивою акцією пацифістичних груп в справі роззброєння й заборони атомних випробувань, бо їх звичайно організує і ними керує московсько-більшовицька агентура.

Мир у світі та звільнення людства від загрози війни й атомного знищення можна досягти лише тоді, коли переможуть засади неподільної свободи і державної незалежності для всіх народів; в тому й для українського народу, коли буде зліквідована й московсько-більшовицька імперія.

П Р И В І Т А Н Н Я
ДЕВ'ЯТОЇ КРАЙОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЛВУ

Дев'ята Крайова Конференція Ліги Визволення України пересилає палкий привіт братам і сестрам в Україні, в московських лагерьх, тюрмах і на засланні, які продовжують боротьбу з окупантом України за відновлення політичної незалежності і суверенності української держави.

Конференція вітає ієрархію і духовенство підпільної української Церкви в Україні та ієрархію українських Церков у вільному світі.

Конференція вітає Український Визвольний фронт боротьби та Провід і членів Організації Українських Націоналістів, що стоять на передовій стійці українського визвольного фронту.

Конференція вітає Закордонні Частини Організації Українських Націоналістів, їх Провід і голову Проводу Степана Ленкавського, Антибольшевицький Блок Народів і його голову Ярослава Стецька.

Конференція вітає українські політичні і суспільно-громадські організації, товариства й установи в Канаді і в цілому світі.

Зібрані на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ шанують пам'ять поляглих Героїв у боротьбі за визволення України.

...

СЕСІЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЛІНОК Л.В.У.

в рамках 9-тої Крайової Конференції ЛВУ -
8 квітня 1962

В дні 8 квітня 1962 р. відбулася в "Домі Просвіти" в Торонті СЕСІЯ ОБ'ЄДНАННЯ ЛІНОК ЛІТІ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ в рамках 9-ої Крайової Конференції ЛВУ.

Сесію відкрила голова Централі ОЖ ЛВУ п-і Марія Солонинка. В склад Президії увійшли пані: М. Кравців-Барабаш, М. Кузьма і О. Кутава.

Від Головної Управи ЛВУ зложив особисто привіт д-р Р. Малащук коротким словом, в якому вказав на потребу й необхідність якнайтіснішої співпраці відділів ОЖ ЛВУ і ЛВУ.

На сесії звітували делегатки від 21 відділів ОЖ ЛВУ, в тім дві делегатки, які прибули з далекого Заходу Канади, а саме - з Саскатуну і Ріджайни.

Основно підготовані звітування поодиноких відділів були ділові і змістовні та вказували на активність, жортовність та ідейність нашого членства.

В зіставленні з осягами праці, представленими у звітах на Сесії ОЖ ЛВУ в 1960 році, ми зробили великий крок вперед під оглядом організаційним, як тож під оглядом культурно-освітньої й виховної праці та господарсько-фінансових досягнень.

На сесії були відчитані дві доповіді:

- а/ п-і С. Сагаш /Ріджайна/ на тему: "На новий етап праці ОЖ ЛВУ"
- б/ п-і М. Кравців-Барабаш н.т. "Даймо нашим дітям національно виховання".

Обидві доповіді були номов доповненням до звітів. Вони заторкували справи, порушвані у звітах, і давали розв'язку деяких організаційних та виховних проблем. Дискусія над звітами й рефератами була жива й цікава.

На закінчення відчитано резолюції, опрацьовані Резолюційною Комісією в складі: І. Кривинюк, О. Кучарська, С. Сагаш, інж. Л. Вертипорох.

До Централі ОЖ ЛВУ були обрані, пані:

Марія Солонинка - голова, Наталія Вараниця - замісник голови, Софія Сагаш - орг. реф., Наталія Башук - делегат до КУК, Тетяна Федорів - народне мистецтво, Ірина Кривинюк - реф. зв'язків, Стефанія Білик - орг. реф. на Онтаріо, Марія Спольська - фін.реф., М. Кравців-Барабаш - культ.-освітня реф.

Лариса Мурович

Н А Ш І З А В Д А Н Н Я

З нагоди десятиріччя
Об'єднання Мінок
Ліги Визволення України

Десять літ нонема морські хвилі
Попливли в незримі далечинь,
А в роках тих нам, о сестри милі,
Все Ідеї сяма золотинь.

Чоргувалася у них, мишала
То зима холодна, то весна,
Та ми - юні духом, і пивала
Нас до діла - рідна Вітчизна!

Чим же Її служити ми готові
Із братами - в з'єднаній сім'ї?
Тим, щоби у вірності й любові
Стрізь ім'я прославити Її,

Щоб підтримали народи світу
Батьківщини за свободу бій,
Бо кличі Шевченка Заповіту
І сьогодні в силі є своїй.

Так багато праці перед нами!
По крутих народів манівцях -
Віра в правду нас веде до брами,
Де Герої піднімають стяг.

Аж тоді спокій у світі буде,
Як тюрма України упаде, -
Темна ніч панує ще усюди,
Та за нею - Світлий День іде!

ПРАЦЮЄМО ДЛЯ ПЕРЕМОГИ ПРАВДИ

/Доповідь виголошена на 9-ій Крайовій Конференції ЛВУ в Торонто
8-го квітня 1962/

Проминуло десять років праці ОЖ ЛВУ в Канаді. З цього приводу хотілось би бодай коротенько глянути на пройдений шлях і згадати окремі етапи праці цієї організації. В пам'яті постають численні сходи, наради і збори, думки, проекти і плани, що виринали в процесі розгортання нашої праці. Хотілось би згадати всіх тих, які від самого початку і досі є з нами, застановитись щодо тих, які з різних причин не дотримали кроку і відстали, або пішли іншими дорогами. Хотілось би відновити в пам'яті все, щоб образ нашої праці і її вислідів показати найвиразніше і в правдивому світлі. На жаль, ані час, ані обставини на це тут не дозволяють. Однак факт залишається фактом, що наша організація проробила значну працю і себе виправдала. Вона існує і діє далі та на сьогодні являється важливим фактором у житті так організованого українського міноцтва в Канаді, як і всієї нашої тут спільноти. Зрештою, хто бажав би знати більше про діяльність ОЖ ЛВУ, то може про це довідатися з альманаху "Гомону України" на 1962 рік, де надруковано окрему ювілейну частину, присвячену 10-річчю ОЖ ЛВУ.

Однак не про це мені йдеться. Це тільки техніка, що сухо, без життя реєструє факти. Вона не показує образу живих людей, нічого не говорить про те, чому ці люди так з посвятою трудяться і чому вони вірять, що їх шлях правильний. Суха техніка не виявить правди про те, яка сила знайшла собі місце глибоко на дні наших сердець і душ. Вона не скаже, чому ця сила розворушує наші почування, окрилює нас надією і вірою тоді, коли чорні хмари затемнюють образ нашого ідеалу. Що воно таке - ми, мабуть, і самі ледве чи змогли б відповісти і пояснити, подібно як важко і неможливо пояснити багато явищ у нашому житті. Але ми свідомі того, що ця сила живе разом з нами і ми, залежно від нашого темпераменту, психіки і свідомості відкликаємося на її поклик і йдемо за її проводом. Байдуже, як ми назвемо це наше почування - патріотизм, національне сумління, свідомість і т.д. Все, однак, найважливіше мені так здається, зводиться до одного визначення, що йому на ім'я - любов.

Любов до наших рідних, до нашого народу, до нашої землі, волі і справедливості. Однак це зовсім не та земська любов відмінних ґатунків, що їй аж забагато і може неслухно стільки уваги віддали творці мистецтва.

Це любов іншого, вищого, чистого визначення; любов, яка перемагас навіть смерть.

Наш народ у важкій боротьбі за волю давав і далі дає приклади такої любові. Ми, що віримо у Божі закони і його справедливість, не можемо сумніватись, що в книзі Провидіння всі наші жертви записані точно в наше добро і скоріше чи пізніше будуть нам повернені.

Обставини у сучасному світі так смалались, що наші пороги є порогами всього ще вільного світу, в тому і Канаді, де нам приходится жити. Тому наша боротьба і посвята для України є також боротьбою і посвятою для Канади і того ж вільного світу. Вправді, у цьому вільному світі, на жаль, забагато уваги збертається на справи матеріального, земського порядку. Такий стан не сприяє праці людини, яка прагне до інших вартостей. Але ми переконані, що цей стан промине і

прийде духове відродження. Тому треба ще більше наших зусиль і праці, щоб успішно поборювати наступ сил злого. Ми повинні не тільки жити героїзмом наших братів і сестер на рідних землях, але кожночасно контролювати себе і свої діла і стверджувати, чи наша посвята в ім'я великого вистачальна та чи виконуємо ми все, що можемо і повинні зробити для великої справи - допомоги нашим братам стати вільним народом на своїй землі. І хоч багато труднощів і перешкод лежить на шляху наших змагань і хоч які великі сили ворога, то немає такої сили, щоб правду саму могла поконати. Тріумф нашої правди заповід нам наш великий Шевченко:

...Чи буде правда між людьми?

Повинна бути, бо сонце стане

І осквернену землю спалить.

Ми віримо в нашу правду, віримо, що тиранська московська імперія розвалиться, а на її руїнах постане вільна Україна.

В ім'я тієї правди та з твердою вірою в її перемогу і свідоме своїх обов'язків українське жіноцтво, зорганізоване в рядах Об'єднання Жінок ЛВУ, не спочине у своїй праці і свій обов'язок виконає до кінця.

НА НОВИЙ ЕТАП ПРАЦІ ОЖ ЛВУ

/Доповідь виголошена на Сесії ОЖ ЛВУ під час 9-ої Крайової Конференції ЛВУ в Торонті, 8 квітня 1962 р./

І. Погляд в минуле

1-го травня 1949 року в місті Торонті основано нову, крайового за-сягу, суспільно-політичну організацію під назвою Ліга Визволення України. Стримана, холодна, а часто і виразно негативна постава з боку діючих тут організацій та їх преси, не змогли перешкодити розвиткові і ростові ЛВУ, що мережею відділів вкривала провінції Канади і об'єднувала щораз то нових людей під прапор служіння українській визвольній справі. Одночасно з відділами ЛВУ поставали і жіночі секції. Вінніпег, Торонто і Ошава - це ті міста, де оснувались три перші жіночі секції в місяцях лютому, жовтні і листопаді 1951 року, і які фактично започаткували розбудову нашої жіночої організації, що знайшло своє повне організаційне завершення на 6-тій Крайовій Конференції ЛВУ в грудні 1955 р. Тоді окремою постановою об'єднано всі існуючі жіночі Секції ЛВУ в одну автономну жіночу організацію з назвою ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛВУ.

Сьогодні, в рамках 9-тої Крайової Конференції ЛВУ, відзначуємо вже 10-річчя діяльності ОЖ ЛВУ і з перспективи тих років дивимось на пройде-ний шлях.

Політична ситуація в світі в основному не змінилась за той час, зокрема якщо йдеться про відносини між західним вільним світом під про-водом Америки і світом неволі й рабства в московській імперії - ССРСР. Концепція коекзистенції цих двох діаметрально протилежних собі бльоків коштує Захід, а головно Америку, незвичайно багато, а в заміну не прино-сить абсолютно ніякого вигляду на мирну розв'язку справи. По тамтому бо-ці барикади наша Батьківщина, формально член Об'єднаних Націй, а фактич-но - колонія імперського центру в Москві.

Організації Українського Визвольного Фронту, виразники і репрезентан-ти українського народу, очоленого в боротьбі формаціями ОУН-УПА-УГВР, від перших днів по закінченні війни всіма можливими і доступними засобами голосили західньому світові, який перебував тоді в запамороченні від ні-бито перемогі і дружби з московськими злочинцями, що т.зв. ССРСР це не однородна національна держава, але тюрма народів, колоніальна імперія Москви, що поневолені народи з Україною в проводі борються за здійснення права на власну вільну державу. Основні демократичні вольності, що при-свічують в житті народів західнього світу, брутално знищені в ССРСР, а можливість вияву волі народу щодо форми і способу власного індивідуаль-ного і збірного-державного життя заперечена імперським апаратом терору на етнографічних землях поневолених народів. Тільки неначе на глум над гідністю людини, а в дійсності для пропаганди і дезорієнтації вільного світу, в так званій "конституції" ССРСР вписано параграф про право від-окремлення і виходу зі складу ССРСР якоїнебудь нації. І обдурений світ дивився на московського сфінкса і закривав очі на те, що діється всередині ССРСР. Ані відгомону героїської боротьби, ані стогону переслідуваних, ані навіть живих учасників тої боротьби, кількох сотень воєнків безсмертної УПА, що два-три роки по закінченні війни зі зброєю в руках пройшли бра-вурним рейдом кілька кордонів і шойно американцям зложили зброю в окупа-ційній зоні Німеччини, - не відчув належно західній світ і не зрушилось його сумління. Така настанова Заходу до ССРСР створювала і до сьогодні створює трудну ситуацію для успішного ставлення праці на відтинку зовні-шньої інформації і мобілізування свободолюбних людей на фронт боротьби

проти Москви. 13 років тому Ліга Визволення України розпочала ту важку працю в Канаді, а створене дещо пізніше ОМ ЛВУ, невід'ємна частина цілої ЛВУ, у своїй доповнюючій праці на тому відтинку відчувала оці всі труднощі і перешкоди. До того відносини внутрішньо-українські не були для нас легкі і сприятливі. Націоналістична ідеологія, яку ми чистою і незаплямленою ісповідували та ісповідуємо, яка окрилила український народ у боротьбі на рідних землях, не мала тут відповідного підґрунтя, а ті політичні формації, які зорганізували і очолили визвольну боротьбу українського народу, не були визнані і скапіталізовані існуючими тут організаціями. Причини відомі. Канадські українці у воєнний час позбавлені контакту з рідним краєм, не мали образу ані відомостей про те, що там відбувалося. Більшість існуючих тут організацій, поза конфесійними, були відповідниками окремих українських політичних партій чи угруповань, давніших чи посталих вже по війні в умовах еміграції, а ті в свою чергу, з чисто групових калькуляцій, применшували, викривлювали, а то й зовсім закривали боротьбу і події історичної всенародної ваги, які відбулись в Україні у бурхливі роки другої світової війни. І так створився своєрідний парадокс. Люди, що служили і заступали ідеї, які зродили відновлення української держави Актом 30 червня 1941 року, героїчну УПА, УГВР та АВН, все те, що фактично створило нашу найновішу історію, що показало світові - нехай і без визнання і підтримки - наші державницькі аспірації, що стерло з нашого народу пятно раба, - ті люди, що прийшли тут з найбільшим, а то й єдиним, політичним капіталом, - натрапили на холод і труднощі з боку своїх, агітованих партійними людьми організацій. Цілком зрозуміло, що таким чином, тільки на шкоду загально-національній справі, велику кількість енергії витрачено на внутрішньо-українські спори, що безумовно послабили найважливіший відтінок зовнішньої діяльності. А все ж таки той важкий час пройшов, труднощі в основному переборено, взаємовідносини злагодилились і поправились, і ми на оцій Ювілейній Конференції - Сесії з вдовolenням робимо підсумки нашої праці з вірою в добру українську людину і в нашу дальшу спільну працю.

2. Теперішній стан фактичний

22 відділи нашої організації звітують сьогодні. Діють вони при всіх більших відділах ЛВУ, у всіх провінціях українського поселення в Канаді. Стан членства у більших осередках - від 50 вгору. Деталі праці у всіх ділянках показують звіти окремих відділів. В загальному належить ствердити, що всюди, де є наші відділи, вони якщо не є головним рушієм спільних виступів всіх українських жіночих організацій, то являються важливим і необхідним партнером у такій співпраці. Виразна тенденція дальшого росту це радісний і знаменний показник нашої сили, динаміки і атракційності ідей. Показник того, що наша організація йде єдиноправильним шляхом.

Недомагання, що трапляються тут і там, чи послаблення праці, це хвилиний вияв людських слабостей. В основному однаке це явища відокремлені і перехідові і вони зникають безслідно в конфронтації з нашою совістю та обов'язками. Наша участь і позитивний вклад праці в КУК - в Централі і в низових клітинах, а також членство в СФУМО, накладає щоправда на нас обов'язки, але рівночасно дає нам кращі можливості себе вияву, поширює межі нашої діяльності і впливів. На цьому відтинку заново поважаються успіхи і вони без сумніву будуть збільшуватись і кріпшати.

3. Характеристика можливостей і зіставлення потреб

Говорити про наші можливості і потреби - це не тільки в головній мірі теоретичні міркування, але також повторювання речей, знаних принайменше у загальному. Проте кінцевим є, для забезпечення нашого дальшого організаційного росту, постійно про ці справи говорити, так як для утвердження нашої віри в Бога належить щоденно повторяти молитву до Нього. В ідейній площині наші можливості мають дуже широкі горизонти. Тут в Канаді можемо наші ідеї популяризувати серед найширших кругів не лише країнського, але також загально-канадського суспільства. Організаційно можемо, промінюючи нашими ідеями і нашою працею, поширювати базу нашого членства і симпатиків серед цілої української спільноти. Як не формальним членством, то в дії і в допомозі можемо мати сотні, а то й тисячі наших прихильників, що не тільки будуть піддержувати наші акції, але будуть фінансувати нашу роботу, відвідувати наші імпрези, співати в організованих нами хорах, помагати нам у виховній праці над молоддю, а також підуть разом з нами і всіми організаціями Українського Визвольного фронту на вулиці міст маніфестувати в обороні суверенних прав України, за неспірні та універсальні вартості і гасла свободи і гідності для всіх людей. Очевидно, що всі ці потреби і можливості можуть бути реалізовані і використані тоді, коли у нас самих, у тих, що вже роки працюють в організованих рядах ОМ, буде внутрішня дисципліна, ідейний запал, а найголовніше - тверде внутрішнє переконання у правильність нашої праці і ідеї та віра у власні сили і спроможності. Звичайно, що у цьому всьому мусимо мати здоровий критерій реальної дійсності, порядку вартостей і особистих кваліфікацій. Та на жаль буває також часто так, що ми не маємо достаточної віри в свої сили, хоч наше оточення думає про нас багато краще і більше /і відповідно до того поступає/, як ми самі про себе думаємо. Не забуваймо, що той безмежний політичний капітал, що створили жертвою свого життя і крові наші найкращі брати і сестри в Україні, зобов'язує нас його відповідно помножити і використати.

З такою настановою і з такими переконаннями ми вступаємо на цій Крайовій Конференції на **НОВИЙ ЕТАП**, сповнені бажанням працювати і трудитись ще більше, як дотепер. Наша Конференція - Ювілейна. На ній відзначимо 10-річчя нашої діяльності. Радісний це момент - робити підсумки праці, побачити успіхи, обговорити слабкі місця, - але рівночасно це є болюча пригадка тої суворой дійсності, що наша мета - **в и з в о л е н н я У к р а ї н и**, - ще не здійснена. І це найбільше зобов'язує нас всіх збільшити зусилля і розгорнути потужну акцію, щоб святкувати не ювілей діяльності, але **СВЯТО ПЕРЕМОГИ** над Москвою, - великий день відродження нашої держави.

ДАЙМО НАШИМ ДІТЯМ НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

/Доповідь виголошена на С'єс'її ОЖ ЛВУ в рамках 9-ої
Крайової Конференції ЛВУ в Торонті, 8 квітня 1962 р./

Душа дитини - немов криниця, - глибока, дуже глибока. На дні тієї криниці-душі починає від самого початку збиратися те все добро або зло, яке ми туди вкидаємо. І так - мати чи батько вкидають на дно душі дитини - або каміння, яке відтак давить важким тягаром через ціле життя, або жемчуги-самоцвіти, що випляють світло й проміння кругом себе - теж впродовж цілого життя.

Весь час дозрівання людини, скажимо - до двадцятого року життя, завданням батьків та виховників є - заповнювати криницю душі дитини духовним багатством. Але чи тільки батьки й виховники вкидають туди добро? Куди більше, як ми собі з цього здаємо справу, - докільця вкидає туди всяке сміття. І аж тоді, коли людина зріла, її виповнена вщерть криниця починає переливатися і засипати оточення тим, що вона нагромадила в собі впродовж двадцяти років дозрівання.

Тоді людина починає ставити перші самостійні кроки творчого життя. Тоді шукає стежок і способів примістити в житті те, чого вона навчилася і що здобула.

Це не значить, що людина тоді вже все знає і вміє та що їй нічого вже вчитися не треба. Людина ціле життя вчиться і вдосконалює себе.

Коли б мені хто сказав десять років тому давати напрямні у виховній ділянці, ледви чи я зуміла б речево трактувати цю справу. Але як мати і вчителька, я мала змогу спостерігати весь цей час - стільки цікавих моментів і ситуацій у співжитті зі своїми й чужими дітьми, що в мене виробився певний погляд, обоснований життєвими фактами. І сьогодні я не з книжок, тільки з життя витягаю висновки.

Це моє особисте спостереження я навела на те, щоб звернути увагу на два основні засоби у вихованні дітей. Перше - це слово: те, що ви до дитини говорите й навчаєте; друге - дія: що і як ви робите. Перше - це те, що розвиває ум, розум дитини; друге - це те, чим ви формуєте характер дитини, це є саме наше життя - спосіб, стиль, порядок, співжиття й гармонія в родині, любов, вповнення віри й церковного обряду, впливання національних засад, одним словом - розколювання й розвиток почувань. Оце є та найскладніша справа у вихованні, бо її не дається так як слово записати на папері і книжкою передати дітям.

Наприклад, я вважаю, що найтяжчою річчю є недовіркові впоїти гіру. Для того Ісус Христос мусів уживати чудос, щоб у невірних воскресити віру, бо саме слово - це звичайно порожній звук. І тому, якщо ви в дитину від найраніших років впоєте не тільки словом, але й релігійною практикою засади віри, ця віра самим життям вкорінюється так глибоко, що ніщо вже її не вирве і не заломить.

Слово розвиває ум, чин-дія розвиває почування.

Ці два засоби виховання повинні батьки й виховники мати постійно на увазі і дбати про те, щоб у дитини співмірно розвивалися і розум і почування.

Виховання дітей у Канаді - це складна справа. Ми починаємо цю справу будувати на конфлікті. Ми мусимо і маємо у чужому середовищі виховувати дітей у своєму дусі. Ми реальну чужу дійсність мусимо заступити уявними образами-словами і викликати у дитини природню реакцію, даючи їй як основу уявний світ. Ми - мусимо словом заступити дію.

Завдання дуже важке.

Наше покоління мало рідну землю, рідний край, ми боролися за свій край. Для нас от хоча б слово "героїні" чи УПА - це символи, які викликають в уяві цілі образи, які нам ставлять перед очі яких двадцять років пережитих подій, ситуацій, досвідів. Тому у нас почуття патріотизму сильно, бо вирощене на природних законах життя.

Для наших дітей природою є чужина. Словами впожвааний патріотизм не матиме ніколи природної буйності. Наші діти - це квітки штучно виPLEKані в оранжерії, які захоплюють своєю красою, але не мають тої сили й витривалості рослини, вирощеної рідним сонцем, вітром і дощами, загартованої в бурях і негодах.

Ми собі з цього здаємо справу сьогодні, в час, коли загаль наших дітей вже помітно починає інакше думати, відчувати і поступати, як ми. Не з усіма дітьми так діється. Є в нас молодь, яка хоча й не в революційно-націоналістичному, але все ж таки в українсько-патріотичному дусі формуватиме своє родинне і суспільно-політичне життя. Виходить з того, що виховати в еміграційних умовах дитину в патріотичному дусі - можна.

Розгляньмо труднощі, а відтак можливості виховання характерної національно свідомої одиниці.

Одним з найгірших моментів є те, що мати-жінка працює заробітково і дитина втрачає родинне середовище. Те, що більшовики силоміць ввели - жінка до праці, а дитина в ясла, чи гуртожиток, - те ми в Канаді робимо добровільно. Жінка добровільно йде до праці, а дитина не в садочок, тільки на люди, до школи, чи на вулицю. Більшовики чимось ту працюючу маму заступають свідомо і дуже цілеспрямовано - яслами й дитячими садочками. Вони знаменито здають собі справу з цього, що в малу дитину вкорінять те, що хочуть, на ціле життя. Силоміць тягнуть дітей в садочок, бо знають, що ті діти вже будуть думати по їхньому і це покоління вони вже собі виховують для себе на свій лад.

В Канаді жінка йде добровільно до праці, ще й до того не користує з такої інституції, якою є український садочок. Загал українських жінок, з малими винятками, працює; а в нашій організації, в цілій Канаді, існують лише два цілоденні дитячі садочки: в Торонті і в Монреалі. Пересічний стан в обидвох разом - 30 дітей. Дуже-дуже мало мають дитячих садків і другі організації. А чейже під оглядом виховним садочок це єдина можлива в наших умовах установа, яка дитину дошкільного і навіть вчасно-шкільного віку може виховати в повній систематичності, в рідній мові, привчати рідних пісень, віршів, молитов, національного гимну, отих елементарних основ національного виховання, яке дитині повинен і може дати тільки рідний дім. Українськими садочками ми можемо заступити нашим найменшим атмосферу українського дому. Це ж українське середовище, в якому дитина перебуває цілий день. Я посунуся ще далше і скажу, що навіть мами, які не працюють, часто не можуть собі дати ради з вихованням дитини; дитина не хоче їсти, не хоче у відповідний час іти спати і т.п. Найчастіше причиною цього є брак систематичності й послідовності, як теж і те, що молоді мами, особливо першій своїй дитині хочуть забагато догодити, а одне і друге впливає дуже негативно на розвиток характеру дитини.

В садочку систематика, порядок і те, що та дитина не є одинока, тільки одною із гурту, - ушляхотнює і злагіднює природній егоїзм у дитини, дитина стає товариською, суспільною одиницею.

Тому там, де діють цілоденні садочки, треба їх всіма силами піддержати як необхідну для нашого національного збереження установу. Де таких садочків нема, - закладати й вести їх. Щонайменше суботні

садочки /як у Вінніпегу й останньо в Гамільтоні/ повинні бути по всіх містах. В суботу нагромаджується для жінки, яка цілий тиждень працює поза домом, стільки хатньої роботи, що вона не спроможна займатися ще й вихованням дитини. Добре, коли догляне, щоб дитина була чиста й під авто не впала. Але це далеко ще не є вихованням. В такому випадку цей брак часу може заступити тільки садочок, зі своєю національно-виховною програмою.

Ця справа є у нас занедбана, але вона не є пропаша, і її треба ставити на денний порядок як найбільш актуальну справу.

Ідімо даліше - до дітей шкільного віку.

Дитина має вже два середовища: родинне і шкільне. Тут починається вже збаламучення. Дуже тяжка роль батьків: з одного боку - вдержати своє становище й престиж, а з другого боку - зберегти в дитини респект до школи, в якій дитина має розвинути свій ум.

Перший конфлікт - це українська й англійська мова. Коли батьки говорять до дітей по українськи, дитина ніколи не заговорить до них по англійськи. Але діти постійно між собою говорять по англійськи, - це факт. Чи маємо ми опускати руки й сказати - трудно? Ні, ми маємо постійно їм звертати увагу - "Говоріть по українськи!" Не дарувати ні одного разу, як ви чуєте, що свої або чужі діти говорять не своєю мовою. І так цей жемчуг - "говоріть рідною мовою" - треба вкидати в криницю душі дитини безустанку, а прийде день, коли криниця наповниться.

Найважливіше - не здавати позиції і бути свідомим тої відповідальності, що тільки батьки є відповідальні за виховання дитини. Якщо дитина невідповідно вихована, то винні тільки батьки, ніхто інший: ні сусіди, ні сусідські діти, ні вулиця, ні теловізія, ні кіна, ні "комікси" і т.п. На те є батьки, щоб контролювали і регулювали довкілля своїх дітей.

Але ми маємо ще допоміжні чинники у вихованні молоді, а саме - українську школу і молодіжні організації. Але знова ж не вистарчас, наприклад, тільки вписати дитину до СММ-у. Батьки мусять доглянути, щоб та дитина ходила точно на всі сходи, мала однострій в порядку, поцікавитись, які завдання дають їй в СММ-і, доглянути, щоб та дитина ті завдання виконала. Одним словом - допомогти дитині організуватися у виконванні обов'язків. Тоді й виховникам легше передодити програму виховання і праця в загальному дає кращі висліді. Через піддержання точности й обов'язковости виробляється в дитини характер.

Необхідним чинником у національному вихованні молоді є українська школа. Нашим особливим завданням є довести до такого стану, щоб не було ніодної української дитини, яка б не ходила до української школи.

При цьому я хочу звернути на одну річ увагу. Статистика одної української школи в Торонті показує: перша класа - чотири відділи по тридцять дітей, четверта класа - два відділи по тридцять дітей, сьома класа - один відділ з 30 дітьми, закінчують курси українознавства - лише 20 дітей.

Нам треба застановитись, - чому так діється? Я вважаю, що батьки - або не мають сили і витривалости, або не мають зрозуміння, щоб допровадити дитину до закінчення української школи. Я знаю з власного досвіду, що дуже багато зусиль треба, щоб послати дитину у вищих класах державної школи - до української школи. Але ми мусямо вичерпати всі можливості для національного росту молоді. Наші діти мають не тільки ходити до української школи, вони мають її закінчити, включно з курсами українознавства на університетах. Якщо ми цього не

допильнуємо, то залишимося без підростаючої інтелігенції, яка визна-
валася би в українських справах, отже втратимо провідну верству.
Кожний знає, яка це була б катастрофа для цілої нашої спільноти,
якщо б так сталося. До цього ми не сміємо допустити.

Якщо жінка й чоловік ідуть до праці, а дитина виховується в
садочку, СУМ-і, українській школі, закінчує курси українознавства,
- така дитина має основи національного виховання, вона буде думати
й відчувати по українськи. Батьки мають подбати про те, щоб ство-
рити дітям можливості для національного виховання. Коли ми тих
можливостей не створимо, не вдеримо й не будемо з них користати,
тоді будемо самі собі винні, що наші діти відстануть від українсько-
го середовища.

Тому - в усій нашій праці завжди пам'ятаймо, що краще майбутнє
української національної спільноти заложить від нас самих, що воно
в наших руках. Шлях до нього веде через національне виховання наших
дітей. Виховуймо їх на добрих і свідомих українських патріотів
і тоді будемо мати моральне задоволення, що ми виконуємо свій важ-
ливий обов'язок перед Україною і українським народом.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОСТАНОВИ

СЕСІЇ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛІТИ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

схвалені 8 квітня 1962 р.

- I. Ще ширше розгорнути працю і збільшити жертвенність у рядах допоміжного визвольного фронту.
2. Скріпити і поширити працю у відділах ОЖ ЛВУ з метою допомоги українському народові на батьківщині та виховання нового покоління на добрих українців, переємників традицій і змагань попередніх поколінь українського народу. Закріплювати і розбудовувати творчі досягнення української спільноти в Канаді.
3. Організувати відділи ОЖ ЛВУ в нових, нами неохоплених ще місцевостях. Де немає відповідної кількості членів на оснування відділу, творити станиці силами жінок активних членів відділу.
4. Звернути особливу увагу на приєднання до нашої організації молодих жінок. Тих, які народилися і закінчили студії в Канаді, залучувати до праці на зовнішньому відтинку, наві'язуючи контакти з видатними політичними й громадськими канадськими діячками та організаціями. Поширювати англійські видання про Україну і її визвольну боротьбу.
5. Де існує Юнацтво СУМ, члени ОЖ ЛВУ включаються у виховну працю цієї молодіжної організації, працюють у Батьківських комітетах СУМ. Де немає Ю. СУМ, подбати про його заснування. Докладати якнайбільше зусиль для організування літніх таборів для молоді.
6. У щоденній нашій праці постійно керуємось напрямними і дорученнями Централі ОЖ ЛВУ і Головної Управи ЛВУ, виконуючи їх відповідно до місцевих обставин і можливостей.
7. Організувати постійну допомогу для потребуючих наших братів в Європі, опікуватися хворими й потребуючими членами ЛВУ. Подбати про розбудову загальної суспільної опіки всієї української громади.
8. Сторінка ОЖ ЛВУ в "Гомоні України" має відзеркалювати працю і досягнення нашої організації. Надсилати дописи і статті до Централі ОЖ ЛВУ. Передплачувати й поширювати "Гомін України", його книжки та видання ЛВУ.
9. Усі відділи ОЖ ЛВУ стоять у тісному контакті з Централею і виконують совісно доручення Централі і постанови Крайових Конференцій та Провінційних і Округових Нарад ЛВУ.
10. Одержувані з Централі ОЖ ЛВУ і Головної Управи ЛВУ обіжники повинні бути прочитувані та обговорювані на найближчих членських сходинах.
11. Щонайменше раз у місяць влаштовувати ширші членські сходини.
12. В половині лютого вшанувати пам'ять Героїнь окремою святковою академією.
13. Відділи ОЖ ЛВУ включаються в усі імпрези та акції, організовані ЛВУ і другими організаціями Українського Визвольного Фронту.

ПРЕЛІМІНАР БЮДЖЕТУ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ЛВУ
на фін. рік 1962

П р и х о д и :

1. Членські вкладки і внески:.....		\$ 5.200.00
2. Вплати від відділів ЛВУ і ОЖ ЛВУ:		
а/ на організаційний фонд:.....	800.00	
б/ 40% чистого прибутку з імпрез:.....	800.00	
в/звороти коштів поїздок:.....	800.00	
г/ пропагандистський фонд:		
1/ Коляда :.....	4.000.00	
2/ Писанка:.....	1.000.00	5.000.00
г/ на бюджет КУК:	1.200.00	
	8.600.00	8.600.00
3. Впливи за видання:.....		3.000.00
4. Адміністративні звороти:.....		500.00
5. Дотації :		500.00
6. Різне:.....		500.00

	Разом :	\$ 18.300.00

Р о з х о д и :

1. Адміністративні видатки:		
а/ платня секретаря і керівника канцелярії:.....	3.600.00	
б/ забезпечення для двох працівників:.....	200.00	
в/ рент /840,-/, прибирання, декорація:.....	1.100.00	
г/ пошта, телефон, телеграми:.....	600.00	
д/ канц. приладдя, бюрові друки:.....	700.00	
ж/ архів і магазин:.....	300.00	
	6.500.00	6.500.00
2. Організаційно-пропагандистський фонд:		
а/ платня організатора:.....	3.600.00	
б/ кошти орг. і репрезент. поїздок:.....	1.700.00	
в/ кошти участі у КУК і ін. організаціях:.....	2.000.00	
	7.300.00	7.300.00
3. Видавничі справи:.....		3.500.00
4. Репрезентативні видатки:.....		400.00
5. Дотації, пожертви, допомоги:.....		400.00
6. Різне:.....		200.00

	Разом:	\$ 18.300.00

Повишений прелімінар бюджету в-основному буде обов'язувати рівнож в календарних роках 1963 і 1964.

На вносек Фінансово-бюджетової комісії 9-та Крайова Конференція дала Головніій Управі ЛВУ уповноваження - в випадку піднайдення відповідної людини для постійного ведення праці по лінії зовнішньої політики, створити на ту ціль окремий фонд, суму якого розкласти на всі відділи пропорційно до їх спроможностей.

